
Terminology of vocational training policy

A multilingual glossary for an enlarged Europe

Philippe Tissot

A great deal of additional information on the European Union is available on the Internet. It can be accessed through the Europa server (<http://europa.eu.int>).

Cataloguing data can be found at the end of this publication.

Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2004

ISBN 92-896-0272-4

© European Centre for the Development of Vocational Training, 2004
Reproduction is authorised provided the source is acknowledged.

*Designed by Kompagneros – Greece
Printed in Belgium*

The **European Centre for the Development of Vocational Training** (Cedefop) is the European Union's reference centre for vocational education and training.

We provide information on and analyses of vocational education and training systems, policies, research and practice.

Cedefop was established in 1975 by Council Regulation (EEC) No 337/75.

Europe 123
GR-57001 Thessaloniki (Pylea)

Postal address: PO Box 22427
GR-55102 Thessaloniki

Tel. (30) 23 10 49 01 11

Fax (30) 23 10 49 00 20

E-mail: info@cedefop.eu.int

Homepage: www.cedefop.eu.int

Interactive website: www.trainingvillage.gr

Philippe Tissot

Edited by: **Cedefop**

Sylvie Bousquet,

Philippe Tissot, *Project coordinators*

In collaboration with:

Václav Kleňha, European Training Foundation

Published under the responsibility of:

Johan van Rens, *Director*

Stavros Stavrou, *Deputy Director*

EN**TABLE OF
CONTENTS**

Introduction	4
Instructions for using the glossary	10
Glossary	17
English alphabetical permuted index	163
Alphabetical index for each of the six languages (English, French, German, Czech, Hungarian and Polish)	171
Main sources used	197

FR**TABLE DES
MATIÈRES**

Introduction	5
Instructions pour l'utilisation du glossaire	11
Glossaire	17
Index alphabétique permuté anglais	163
Index alphabétique pour chacune des six langues (anglais, français, allemand, tchèque, hongrois et polonais)	171
Principales sources utilisées	197

DE**INHALT**

Einleitung	6
Hinweise für die Benutzung des Glossars	12
Glossar	17
Permutierter alphabetischer Index in englischer Sprache	163
Alphabetischer Index für jede der sechs Sprachen (Englisch, Französisch, Deutsch, Tschechisch, Ungarisch und Polnisch)	171
Wichtigste herangezogene Quellen	197

CS**OBSAH**

Úvod	7
Návod k použití glosáře	13
Glosář	17
Permutovaný abecední rejstřík v angličtině	163
Abecední rejstřík v jednotlivých šest jazycích (anglický, francouzský, německý, český, maďarský a polský)	171
Hlavní použité prameny	197

HU**TARTALOM-
JEGYZÉK**

Bevezetés	8
Használati utasítás a szójegyzékhez	14
Szójegyzék	17
Permutált angolnyelvű betűrendes mutató	163
Hat nyelvű betűrendes mutató (angol, francia, német, cseh, magyar, és lengyel)	171
Felhasznált forrásmunkák	197

PL**SPIS TREŚCI**

Wprowadzenie	9
Instrukcja korzystania z glosariusza	15
Glosariusz	17
Indeks alfabetyczny permutacji angielskich	163
Indeks alfabetyczny dla każdego z sześciu języków (angielski, francuski, niemiecki, czeski, węgierski i polski)	171
Źródła podstawowe	197

EN Terminology of vocational training policy

A multilingual glossary for an enlarged Europe

Introduction

In its work programme for 2003 the European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop) included a glossary of key terms used in European vocational education and training (VET) policy. The aim of the project was to support the integration of the new Member States into the European Union.

This glossary has been published in collaboration with the European Training Foundation (ETF) in Turin and is intended for researchers and practitioners and more generally for all those involved in VET policy in Europe. It does not represent an exhaustive inventory of the terminology used by VET specialists; rather it identifies key terms that are essential for an understanding of current VET policy in Europe.

This work has been prepared in collaboration with Cedefop's Translation Service and VET experts and a number of the Centre's partners. It is in six languages, namely English, French, German, Czech, Hungarian and Polish. These languages were chosen for two reasons:

- to cover the usual working languages of the institutions of the European Union (English, French and German), and
- to translate the glossary into three new EU languages (Czech, Hungarian and Polish).

This first edition may be revised and expanded, in particular to include other languages. Any comments or suggestions are welcome.

Sylvie Bousquet and Philippe Tissot, Cedefop
Contact: pht@cedefop.eu.int

Terminologie de la politique de formation professionnelle

Glossaire multilingue pour une Europe élargie

Introduction

Le Centre européen pour le développement de la formation professionnelle (Cedefop) a inscrit à son programme de travail 2003 la rédaction d'un glossaire des termes clés utilisés dans la politique européenne de formation et d'enseignement professionnels (FEP), en vue d'accompagner l'intégration des nouveaux États membres dans l'Union européenne.

Publié en coopération avec la Fondation européenne pour la formation (Turin), ce glossaire s'adresse aux chercheurs et praticiens, et plus généralement à tous les acteurs de la politique de FEP en Europe. Il ne constitue pas un inventaire exhaustif de la terminologie utilisée par les spécialistes de formation et d'enseignement professionnels, mais définit une sélection de termes clés essentiels pour comprendre la politique actuelle de FEP en Europe.

Cet ouvrage a été élaboré en coopération avec le service de traduction et les experts du Cedefop, ainsi que plusieurs partenaires du Centre. Il est rédigé en six langues (anglais, français, allemand, tchèque, hongrois et polonais). Ce choix répond à un double critère:

- couvrir les langues de travail habituelles des institutions de l'Union européenne (anglais, français, allemand),
- entreprendre une traduction dans trois nouvelles langues de l'UE (tchèque, hongrois et polonais).

Cette première édition pourra être revue et augmentée, notamment afin d'inclure d'autres langues. À cet effet, vos commentaires ou suggestions sont les bienvenus.

Sylvie Bousquet et Philippe Tissot, Cedefop
Contact: pht@cedefop.eu.int

Terminologie der Berufsbildungspolitik

Mehrsprachiges Glossar für ein erweitertes Europa

Einleitung

Als Begleitmaßnahme zur Eingliederung der neuen Mitgliedstaaten in die Europäische Union hat das Europäische Zentrum für die Förderung der Berufsbildung (Cedefop) im Rahmen seines Arbeitsprogramms 2003 die Erstellung eines Glossars mit Schlüsselbegriffen aus der europäischen Berufsbildungspolitik vorgesehen.

Das Glossar, das in Zusammenarbeit mit der Europäischen Stiftung für Berufsbildung (Turin) erscheint, ist für Forscher, Praktiker sowie ganz allgemein für alle Akteure der Berufsbildungspolitik in Europa bestimmt. Es soll keinen erschöpfenden Überblick über die in Berufsbildungsfachkreisen verwendete Terminologie bieten, sondern stellt einen Korpus ausgewählter Schlüsselbegriffe bereit, die für das Verständnis der aktuellen Berufsbildungspolitik in Europa unerlässlich sind.

Das vorliegende Dokument wurde in Kooperation mit dem Übersetzungsdienst und den Experten des Cedefop sowie mit verschiedenen Partnern des Zentrums erarbeitet. Das Glossar wurde in sechs Sprachen erstellt (Englisch, Französisch, Deutsch, Tschechisch, Ungarisch und Polnisch). Mit dieser Auswahl wird einem zweifachen Ziel entsprochen:

- Einbeziehung der Sprachen, die den Organen und Einrichtungen der Europäischen Union üblicherweise als Arbeitssprachen dienen (Englisch, Französisch und Deutsch),
- Bereitstellung einer Übersetzung in drei neue EU-Sprachen (Tschechisch, Ungarisch und Polnisch).

Diese erste Version des Glossars wird künftig sicherlich noch überarbeitet und erweitert, insbesondere im Hinblick auf die Aufnahme weiterer Sprachen. Ihre Anmerkungen, Anregungen und Vorschläge sind uns daher jederzeit willkommen.

Sylvie Bousquet und Philippe Tissot, Cedefop
Kontakt: pht@cedefop.eu.int

Terminologie politiky odborného vzdělávání

Vícejazyčný glosář pro rozšířenou Evropu

Úvod

Evropské středisko pro rozvoj odborné přípravy (Cedefop) do svého programu činnosti pro rok 2003 zařadilo zpracování glosáře klíčových termínů evropské politiky odborného vzdělávání a přípravy (OVP) s cílem napomoci integraci nových členských států do Evropské unie.

Glosář je publikován ve spolupráci s Evropskou vzdělávací nadací v Turínu a je určen pracovníkům výzkumu i praxe a také všem dalším aktérům politiky odborné přípravy v Evropě. Není vyčerpávajícím přehledem terminologie používané specialisty v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, ale definuje vybrané klíčové termíny, které jsou podstatné pro chápání současné politiky OVP v Evropě.

Glosář byl vytvářen ve spolupráci s překladovou službou Cedefop, s experty OVP a s dalšími partnery tohoto střediska. Je zpracován v šesti jazycích (česky, německy, anglicky, francouzsky, maďarsky a polsky). Výběr těchto jazyků je veden dvěma hledisky:

- postihnout obvyklé pracovní jazyky institucí Evropské unie (angličtina, francouzština, němčina),
- provést překlad do tří nových jazyků EU (čeština, maďarština a polština).

Toto první vydání lze dále revidovat a rozšiřovat, především proto, aby byly začleněny další jazyky. V tomto smyslu uvítáme vaše komentáře a návrhy.

Sylvie Bousquet a Philippe Tissot, Cedefop
Adresa: pht@cedefop.eu.int

Szakképzési irányelvek fogalomtára

Többnyelvű szójegyzék a kibővített Európa számára

Bevezetés

A Szakképzés Fejlesztésének Európai Központja (Cedefop) 2003-as munkatervébe belevette egy magyarázatos szójegyzék megalkotását a szakoktatás-politikában (VET) használatos fogalmak összefoglalására, az Európai Unió új tagállamai integrálása elősegítése érdekében.

A szójegyzék a Torinói Európai Képzési Alapítvánnyal (ETF) karöltve került kiadásra. Kutatók, szakemberek és általában mindazok szükségleteit hivatott szolgálni, akik az európai szakoktatás-politikában munkálkodnak. Nem teljes leltára a szakoktatás-politika szakemberei által használt szókincsnek: azon kulcskifejezések válogatását tartalmazza, melyek a mai európai szakoktatás-politika megértéséhez szükségesek.

Ez a munka a Cedefop fordító irodájával együttműködésben, valamint VET szakemberek és a Központ munkatársai segítségével valósult meg, hat nyelven: angolul, franciául, németül, csehül, magyarul és lengyelül – a következő megfontolások alapján:

- hogy fedjék az Európai Unió intézményei által használatos munkanyelveket (angol, francia és német), és
- hogy lefordítsák a szójegyzéket három új Európai Unió nyelvre (cseh, magyar és lengyel).

Az első kiadás módosítható, és kiterjeszhető, különösképpen további nyelvekre, így a szerkesztők várnak minden hozzászólást és javaslatot.

Sylvie Bousquet és Philippe Tissot, Cedefop
Elérhetősége: pht@cedefop.eu.int

Terminologia polityki kształcenia zawodowego

Wielojęzyczny glosariusz dla rozszerzonej Europy

Wprowadzenie

Europejskie Centrum Rozwoju Szkolenia Zawodowego (Cedefop) w programie działań na rok 2003 zawarło zadanie opracowania glosariusza kluczowych terminów z dziedziny kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie. Zadanie podjęto z myślą o wsparciu integracji nowo wstępujących państw członkowskich z Unią Europejską.

Glosariusz, który powstał we współpracy z Europejską Fundacją Kształcenia (ETF) w Turynie, kierowany jest zarówno do badaczy jak i praktyków, w sumie do wszystkich zaangażowanych w problematykę kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie. Zawartość glosariusza nie wyczerpuje zbioru terminów stosowanych przez specjalistów tej problematyki lecz stanowi wybór kluczowych haseł istotnych dla zrozumienia zagadnień kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie.

Publikacja jest owocem współpracy służb translatorskich i pracowników merytorycznych *Cedefop* oraz grupy partnerów Centrum. Glosariusz zawiera hasła w sześciu językach (angielskim, francuskim, niemieckim, czeskim, węgierskim i polskim), które zostały wybrane tak aby:

- uwzględnić języki robocze instytucji unijnych (angielski, francuski i niemiecki),
- objąć przekładem trzy nowe języki Unii (czeski, węgierski i polski).

Niniejsze, pierwsze wydanie glosariusza będzie stopniowo uzupełniane i rozszerzane z uwzględnieniem nowych wersji językowych. Wszelkie komentarze i sugestie ze strony użytkowników będą mile widziane.

Sylvie Bousquet i Philippe Tissot, Cedefop
Kontakt: pht@cedefop.eu.int

EN

Instructions for using the glossary

This glossary is presented in English alphabetical order.

Each term is presented in the following order: English (EN), French (FR), German (DE), Czech (CS), Hungarian (HU) and Polish (PL).

Each entry in the corpus consists of the following elements:

-
- 1 **term**
(in English)
  - 2 **Definition:** gives the meaning of the term
  - 3 **Comment** (*optional*): illustrates the definition
  - 4 **Source:** indicates the origin of the information
  - 5 **Related term(s)** (*optional*): gives cross-references to terms that are related, opposite, etc.
  - 6 **FR** The above elements in the other five languages, in the order indicated here on the left
...
DE
...
CS
...
HU
...
PL

You will find in annex:

- an alphabetical permuted index, allowing terms to be found using one word from which they are composed;
- an alphabetical index for each of the six languages, in the following order: English, French, German, Czech, Hungarian and Polish.

FR

Instructions pour l'utilisation du glossaire

Ce glossaire est présenté selon l'ordre alphabétique anglais.

Pour chaque terme, l'ordre linguistique est le suivant: anglais (EN), français (FR), allemand (DE), tchèque (CS), hongrois (HU) et polonais (PL).

Chaque entrée du corpus se compose des éléments ci-dessous:

① **terme**
(en anglais)

② **Définition:** donne la signification du terme

③ **Note (facultatif):** illustre la définition

④ **Source:** indique l'origine de l'information

⑤ **Terme(s) lié(s) (facultatif):** renvoie(nt) au(x) terme(s) proche(s), contraire(s), etc.

⑥ **FR** La traduction des éléments ci-dessus dans les cinq autres langues, dans l'ordre indiqué ci-contre

...

DE

...

CS

...

HU

...

PL

Vous trouverez en annexe:

- un index alphabétique permuté en anglais, qui permet de retrouver un terme à partir des mots qui le composent;
- un index alphabétique pour chacune des six langues, dans l'ordre suivant: anglais, français, allemand, tchèque, hongrois et polonais.

DE

Hinweise für die Benutzung des Glossars

Die Begriffe in diesem Glossar sind in alphabetischer Reihenfolge (im Englischen) aufgeführt.

Für jeden Begriff werden die einzelsprachlichen Definitionen in folgender Reihenfolge gegeben: Englisch (EN), Französisch (FR), Deutsch (DE), Tschechisch (CS), Ungarisch (HU) und Polnisch (PL).

Jeder Eintrag besteht aus folgenden Komponenten:

**1 Begriff
(in englischer
Sprache)**

2 Definition: Erläutert die Bedeutung des Begriffs

3 Anmerkung (optional): präzisiert bzw. veranschaulicht die Definition

4 Quelle: Gibt an, woher die gegebene Information stammt

5 Verwandte(r) Begriff(e) (optional): Verweist auf verwandte, gegensätzliche usw. Begriffe

6 FR Es folgt die Übersetzung der vorstehend aufgeführten Komponenten in fünf Sprachen, und zwar in nebenstehender Reihenfolge

...
DE

...
CS

...
HU

...
PL

Im Anhang finden Sie

- einen permutierten alphabetischen Index in englischer Sprache, der es erlaubt, einen Begriff anhand der Worte ausfindig zu machen, aus denen er sich zusammensetzt;
- einen alphabetischen Index für jede der sechs Sprachen des Glossars, und zwar in der Reihenfolge Englisch, Französisch, Deutsch, Tschechisch, Ungarisch und Polnisch.

Návod k použití glosáře

Glosář je sestaven podle abecedního pořádku anglických termínů.

Každý termín je uveden v tomto pořadí: anglicky (EN), francouzsky (FR), německy (DE), česky (CS), maďarsky (HU) a polsky (PL).

Každé heslo v souboru má tyto prvky:

- 1 **termín (anglicky)**
- 2 **Definice:** podává význam termínu
- 3 **Poznámka (fakultativní):** ilustruje definici
- 4 **Pramen:** uvádí původ informace
- 5 **Příbuzný termín (termíny) (fakultativně):** odkazuje na termíny obdobné nebo opačné atd.
- 6 **FR** Překlad výše uvedených prvků do pěti vlevo uvedených jazyků v naznačeném pořadí
...
DE
...
CS
...
HU
...
PL

V příloze je

- permutovaný abecední rejstřík v angličtině, který umožňuje nalézt každý termín na základě slov, z nichž se skládá;
- abecední rejstřík v jednotlivých šesti jazycích v tomto pořadí: anglický, francouzský, německý, český, maďarský a polský.

A szójegyzék használatához szükséges utasítások

Ez a szójegyzék az angol betűrendet követi.

A fogalmak a következő sorrendben szerepelnek: angol (EN), francia (FR), német (DE), cseh (Cs), magyar (HU) és lengyel (PL).

Továbbiakban minden fogalom a következő állományt tartalmazza:

- 1 **fogalom (angolul)**
- 2 **Meghatározás:** a fogalom pontos körülírása
- 3 **Megjegyzés (tetszés szerint):** használatot bemutató példa
- 4 **Forrás:** eredetet jelez
- 5 **Társfogalom(mak) (tetszés szerint):** hasonló, társítható, ellentétes, stb. fogalmakra utalás
- 6 **FR** A fenti elemek fordítása a további öt nyelven, az itt jelzett sorrendben
  - ...
  - DE**
  - ...
  - CS**
  - ...
  - HU**
  - ...
  - PL**

A függelékben a következők találhatóak:

- permutált betűrendes mutató, melyben a fogalmak szóeredetük alapján találhatóak,
- a Magyarázatos Szójegyzék hat nyelvű betűrendes mutatója, a következő sorrendben: angol, francia, német, cseh, magyar, lengyel.

Instrukcja korzystania z glosariusza

Glosariusz jest zorganizowany w porządku alfabetycznym terminów angielskojęzycznych.

Terminy zdefiniowano w następującej kolejności języków: angielski (EN), francuski (FR), niemiecki (DE), czeski (CS), węgierski (HU) i polski (PL).

Każde hasło glosariusza składa się z opisanych dalej elementów:

- 1 **termin**
(w języku angielskim)
- 2 **Definicja:** podaje znaczenie terminu
- 3 **Komentarz (opcjonalnie):** ilustruje definicję terminu
- 4 **Źródło:** wskazuje pochodzenie informacji o terminie
- 5 **Termin(y) pokrewny(e): (opcjonalnie):** wymienia nazwy terminów pokrewnych, przeciwnych, itp.
- 6 **FR** Tłumaczenie wyżej wymienionych elementów na pozostałych pięć języków wedle ustalonego obok porządku
...
DE
...
CS
...
HU
...
PL

W aneksie zamieszczono:

- indeks alfabetyczny permutacji angielskich, który pozwala odnaleźć termin na podstawie jednego z wyrazów składowych;
- indeks alfabetyczny dla każdego z sześciu języków w następującym porządku: angielski, francuski, niemiecki, czeski, węgierski i polski.

1

**access to
(vocational)
education and
training**

Conditions, circumstances or requirements (e.g. qualification, education level, skills or work experience, etc.) governing admittance to and participation in educational institutions or programmes.

Source: adapted from Unesco, 1995.

FR accès à l'éducation / accès à la formation

Désigne l'ensemble des conditions, circonstances ou exigences (par ex. qualification, niveau d'études, compétences ou expérience professionnelle, etc.) qui déterminent l'admission et la participation des individus aux actions ou aux organismes d'enseignement ou de formation.

Source: adapté de Unesco, 1995.

DE Zugang zur (Berufs-)Bildung

Verweist auf die Bedingungen, Umstände bzw. Anforderungen (z. B. Qualifikation, Abschluss/Niveau, Kompetenz oder Berufserfahrung usw.), welche der Zulassung zu und Teilnahme an (allgemeinen und beruflichen) Bildungsmaßnahmen und Bildungseinrichtungen zugrunde liegen.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Unesco, 1995.

CS přístup ke vzdělávání a k odborné přípravě

Podmínky, okolnosti nebo předpoklady (např. kvalifikace, úroveň vzdělání, způsobilosti nebo pracovní zkušenosti apod.), které jsou určující pro přijetí do vzdělávacích institucí nebo do vzdělávacích programů a pro účast v nich.

Pramen: upraveno podle Unesco, 1995.

HU hozzáférés a szakképzéshez / a szakképzés elérhetősége

A felvétel, részvétel előfeltételei, követelményei (pl. minősítés, végzési szint, szakavatottság vagy szakgyakorlat, stb.) képzési, (szak)oktatási intézményekben, folyamatokban.

Forrás: átvéve Unesco, 1995.

PL dostęp do kształcenia i szkolenia (zawodowego)

Warunki, okoliczności lub wymagania (np. rodzaj kwalifikacji, poziom wykształcenia, kompetencje, doświadczenie zawodowe, itp.) determinujące przyjęcie do instytucji oświatowych i uczestnictwo w ich programach.

Źródło: za Unesco, 1995.

2 accreditation (of a VET provider or training programme)

Process of accrediting an institution of vocational education or training, a programme of study, or a service, showing it has been approved by the relevant legislative and professional authorities by having met predetermined standards.

Source: adapted from Canadian Information Centre for International Credentials, www.cicic.ca/pubs/guide/Guidefr_en.php

FR agrément (d'un prestataire ou d'un programme de FEP)

Reconnaissance et approbation officielles d'un établissement de formation ou d'enseignement professionnel, d'un programme d'études ou d'un service par l'autorité législative ou professionnelle compétente après vérification de la conformité à certaines normes prédéterminées.

Source: adapté de Centre d'information canadien sur les diplômes internationaux, www.cicic.ca/pubs/guide/guidefr_en.php

DE Akkreditierung (eines Berufsbildungsanbieters oder einer Maßnahme) / Zulassung

Offizielle Anerkennung und Zulassung einer Ausbildungseinrichtung, eines Berufsbildungsanbieters bzw. einer Maßnahme, die (der) bestimmte vorgegebene Normen bzw. Standards erfüllt, durch die jeweils zuständigen gesetzgebenden bzw. beruflichen Stellen.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Canadian Information Centre for International Credentials, www.cicic.ca/pubs/guide/guidefr_en.php

CS akreditace (institucí nebo programů odborné přípravy)

Uznání a oficiální schválení udělené instituci nebo programu odborné přípravy, studijnímu programu nebo službě příslušným legislativním nebo profesním orgánem po ověření, že jsou splněna předem stanovená kritéria. (Těž proces schvalování.)

Pramen: upraveno podle Canadian Information Centre for International Credentials, www.cicic.ca/pubs/guide/guidefr_en.php

HU elismerés (akkreditáció)

Egy szakképzési intézmény, tanrend vagy szolgáltatás elismerése, jóváhagyása, adott előírások szerint, az illetékes hatóság vagy szakmai szervezet által.

Forrás: Kanada Nemzetközi Diplomák Elismerési Információs Központjára alapozva, www.cicic.ca/pubs/guide/guidefr_en.php

PL akredytacja (instytucji kształcenia lub programu szkolenia zawodowego)

Oficjalne uznanie, przez właściwe ciała legislacyjne lub organizacje zawodowe, instytucji kształcenia lub szkolenia zawodowego, programu nauczania lub działalności usługowej spełniających wymagane kryteria (jakościowe).

Źródło: za Canadian Information Centre for International Credentials, www.cicic.ca/pubs/guide/guidefr_en.php

---

accreditation of prior learning (APL) see validation of informal / non-formal learning ➔ **84**

---

accreditation of skills and competences see recognition (of skills and competences) ➔ **66**
certification (of skills and competences) ➔ **13**
validation of informal / non-formal learning ➔ **84**

3**adaptability**

The capacity of both organisations and individuals to adapt to new technologies, new market conditions and new work patterns.

Source: Cedefop, 2003.

FR adaptabilité / capacité d'adaptation

Capacité des organisations et des individus à s'adapter aux nouvelles technologies, aux nouvelles conditions du marché et aux nouveaux modes de travail.

Source: Cedefop, 2003.

DE Anpassungsfähigkeit

Die Fähigkeit von Organisationen und Personen, sich auf neue Technologien, neue Marktbedingungen und neue Arbeitsmuster einzustellen.

Quelle: Cedefop, 2003.

CS adaptabilita

Schopnost organizací a jednotlivců přizpůsobit se novým technologiím či technikám, novým podmínkám trhu a novým formám práce.

Pramen: Cedefop, 2003.

HU alkalmazkodóképesség

Szervezetek és egyének képessége új technológiákhoz, új piaci körülményekhez és új munkamódszerekhez alkalmazkodni.

Forrás: Cedefop, 2003.

PL zdolność adaptacji / zdolność przystosowania się

Zdolność przystosowania się organizacji ,jak również pojedynczych osób, do nowych technologii, nowych reguł rynkowych oraz nowych form pracy.

Źródło: Cedefop, 2003.

4 adult education

Education provided for adults, often intended for general purposes rather than vocational education.

Comment: adult education is close to, but not synonymous with, continuing vocational education and training. It is usually used:

- to provide general education for adults in topics of particular interest to them (e.g. in open universities);
- to provide compensatory learning in basic skills which individuals may not have acquired in their initial education (such as literacy, numeracy);
- to enable people (a) to access and attain qualifications not gained, for various reasons, in the initial education and training system or (b) to acquire, improve or update skills and/or competences in a specific field: this is continuing vocational education and training.

Source: adapted from ETF 1997.

Related terms: compensatory learning, continuing vocational education and training, lifelong learning

FR formation des adultes / éducation des adultes

Éducation destinée aux adultes, souvent à visée générale plutôt que professionnelle.

Note: le terme «formation des adultes / éducation des adultes» est proche du terme «formation et enseignement (professionnels) continus», mais il n'en est pas synonyme. La formation des adultes est généralement destinée à:

- fournir aux adultes une formation générale dans un domaine pour lequel ils manifestent un intérêt particulier (par ex. au sein des universités ouvertes);
- fournir un apprentissage compensatoire des compétences de base n'ayant pas été acquises au cours de l'éducation initiale (littéracie, numéracie);
- permettre aux individus: (a) d'accéder à des formations et

d'acquérir une qualification qu'ils n'ont pas obtenue, pour diverses raisons, au sein du système d'enseignement et de formation initiaux ou (b) d'acquérir, d'améliorer ou de mettre à jour des compétences dans un domaine spécifique: il s'agit alors de formation et d'enseignement continus.

Source: adapté de ETF, 1997.

Termes liés: apprentissage compensatoire, formation et enseignement (professionnels) continus, éducation et formation tout au long de la vie / apprentissage tout au long de la vie

DE Erwachsenenbildung

Bezeichnet Bildungsangebote für Erwachsene, die häufig eher zur Vermittlung allgemeinbildender denn berufsbildender Inhalte dienen.

Anmerkung: Erwachsenenbildung ist eng verwandt, aber nicht synonym mit der beruflichen Fort- und Weiterbildung. Sie dient in der Regel dazu,

- allgemeinbildende Lernangebote für Erwachsene in Bereichen bereitzustellen, die für sie von besonderem Interesse sind (beispielsweise im Rahmen offener Universitäten);
- kompensatorisches Lernen zum Erwerb von Grundqualifikationen zu ermöglichen, die der Einzelne im Rahmen seiner Erstausbildung möglicherweise nicht erworben hat (beispielsweise Rechtschreib-, Lese- und Rechenkenntnisse);
- dem Einzelnen die Gelegenheit zu eröffnen,
  - (a) Qualifikationen ins Auge zu fassen und zu erwerben, die er sich im allgemeinen und beruflichen Erstausbildungssystem aus den unterschiedlichsten Gründen nicht angeeignet hat,
  - oder
  - (b) Kompetenzen in einem ganz spezifischen Bereich zu erwerben, auszubauen oder zu aktualisieren: Hier geht es also um berufliche Fort- und Weiterbildung.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Europäische Stiftung für Berufsbildung, 1997.

Verwandte Begriffe: (berufliche) Fort- und Weiterbildung, kompensatorisches Lernen, lebenslanges Lernen

CS vzdělávání dospělých

Vzdělávání určené dospělým, často zaměřené spíše na všeobecné než na odborné vzdělávání.

Poznámka: Pojem „vzdělávání dospělých“ je příbuzný pojmu „další odborné vzdělávání a příprava“, není však jeho synonymem. Je obvykle určeno k tomu, aby:

- dospělým poskytovalo všeobecné vzdělání v oblastech jejich zájmu (např. otevřené univerzity);
- zprostředkovalo kompenzační učení základních dovedností (gramotnost, znalost počítání) těm, kteří je nezískali v průběhu počátečního vzdělávání;
- umožňovalo jednotlivcům (a) získat přístup k odborné přípravě a dosáhnout kvalifikace, kterou z různých důvodů nezískali v rámci školské soustavy a systému počáteční odborné přípravy, nebo (b) získat, zlepšit nebo aktualizovat dovednosti či způsobilosti v určité oblasti: pak jde o další vzdělávání a odbornou přípravu.

Pramen: upraveno podle ETF, 1997.

Příbuzné termíny: další odborné vzdělávání a příprava, celoživotní učení, kompenzační učení,

HU felnőttoktatás / felnőttképzés

Felnőttek számára tartott képzés vagy oktatás, amely gyakran inkább általános tudás, ismeret elsajátítására, mint szakmai képesítésre vagy továbbképzésre szolgál.

Megjegyzés: A felnőttoktatás fogalma a szakmai továbbképzés közeli rokona, de vele mégse azonos. Általában a következő vonatkozásokban használatos:

- Felnőttek részére érdekes tárgyakkal foglalkozó, általános jellegű ismeretek közvetítése (pl. Szabadegyetemen),
- Tudáspótló oktatás alapvető tárgyakban (mint pl. írás-olvasás, matematika) melyek korábbi tanulmányaikból kimaradtak,
- Embereknek lehetővé tenni (a) különböző okoknál fogva korábban el nem sajátított minősítést megszerezni, vagy (b) magukévá tenni, feljavítani, naprakésszé emelni készségeket és / vagy tudást bizonyos szakterületeken. Ez a folyamatos szakképzés.

Forrás: ETF 1997 alapján.

Társfogalmak: (szakmai) továbbképzés, életen át tartó tanulás

PL kształcenie dorosłych / oświata dorosłych

Kształcenie kierowane do osób dorosłych, w tym również kształcenie ogólne, niekoniecznie zawodowe.

Komentarz: termin „kształcenie dorosłych / oświata dorosłych“ jest znaczeniowo zbliżony choć nie równoznaczny z terminem „kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne“. Kształcenie dorosłych oznacza zwykle:

- kształcenie ogólne dla dorosłych w dziedzinach ich szczególnych zainteresowań (np. w ramach uniwersytetów otwartych);
- kształcenie wyrównawcze w zakresie sprawności podstawowych (jak umiejętność czytania i pisanie, znajomość arytmetyki) nienabytych w ramach nauczania wstępnego;
- kształcenie umożliwiające (a) dostęp do nauczania i uzyskania kwalifikacji nienabytych (z rozmaitych powodów) w systemie kształcenia wstępnego lub (b) nabycie, udoskonalenie lub uaktualnienie sprawności i/lub kompetencji w określonej dziedzinie, czyli to, co nazywamy kształceniem ustawicznym.

Źródło: za ETF 1997.

Terminy pokrewne: kształcenie wyrównawcze, kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne, kształcenie przez całe życie

5

alternance training

Education or training alternating periods in a school or training centre and in the workplace. The alternance scheme can take place on a weekly, monthly or yearly basis depending on the country. Participants are *not contractually linked* to the employer where they do their practice, nor do they generally receive remuneration (unlike apprentices).

Source: Cedefop, 2003.

Related term: apprenticeship

FR formation en alternance

Enseignement ou formation alternant des périodes effectuées dans une école ou un centre de formation et sur le lieu de travail. L'alternance peut se faire sur une base hebdomadaire, mensuelle ou annuelle selon le pays. Les participants à la formation en alternance *ne sont pas liés contractuellement* à l'employeur chez lequel ils effectuent leur stage, et ne reçoivent généralement aucune rémunération (contrairement aux apprentis).

Source: Cedefop, 2003.

Terme lié: apprentissage

DE alternierende Ausbildung / duale Ausbildung

Bezeichnet Programme, die Bildung und Ausbildung im Wechsel zwischen Schule oder Ausbildungszentrum und Betrieb vermitteln. Je nach Land kann dieser Wechsel zwischen den verschiedenen Lernorten auf wöchentlicher, monatlicher oder jährlicher Basis organisiert sein. Im Gegensatz zu Lehrlingen *schließen* die Teilnehmer mit dem Arbeitgeber, bei dem sie die praktische Ausbildung absolvieren, *keinen Vertrag* und beziehen in der Regel auch kein Arbeitsentgelt.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandter Begriff: Lehrlingsausbildung / Lehre

CS alternační odborná příprava

Výuka nebo příprava, při níž se střídají období výuky ve škole nebo v centru odborné přípravy a období přípravy na pracovišti. Střídavost může být v jednotlivých zemích týdenní, měsíční či roční. Účastníci alternační přípravy *nemají se* zaměstnavatelem, u něhož se příprava uskutečňuje, *smluvní vztah*, a zpravidla ani nedostávají odměnu (na rozdíl od učňů).

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: příprava učňů / učňovská příprava

HU váltakozó (kettős) képzés

Képzési folyamat, melyben a tantermi oktatás munkahelyi gyakorlattal váltakozik. A váltás, az adott ország szerint történhet hetenként, hónaponként vagy évente. A szakmunkástanulókkal ellentétben, itt a hallgatók a munkahely tulajdonosával *nem kötnek munkavállalási szerződést*, és általában fizetést se kapnak.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalom: tanulóidő (szakmunkásképzés)

PL szkolenie w formach naprzemiennych

Okresowe kształcenie lub szkolenie w szkole lub ośrodku szkoleniowym na przemian z praktyką w miejscu pracy. Długość cyklu przemiennego może wynosić tydzień, miesiąc lub rok, w zależności od kraju. Uczestnicy szkolenia *nie są związani umową o pracę* z pracodawcą i zazwyczaj nie otrzymują wynagrodzenia (w przeciwieństwie do praktykantów).

Źródło: Cedefop, 2003.

Termin pokrewny: przysposobienie zawodowe / przyuczenie do zawodu

alternating training see alternance training ➔ 5

6 apprenticeship

Systematic, long-term training alternating periods in a school or training centre and at the workplace; the apprentice is *contractually linked* to the employer and receives remuneration (wage or allowance). The employer assumes responsibility for providing the trainee with training leading to a specific occupation.

Comment: in French, the term 'apprentissage' relates to both *apprenticeship* and the *process of learning* (see 'learning').

Source: Cedefop, 2003.

Related term: alternance training

FR apprentissage

Mode de formation de longue durée alternant des périodes effectuées dans une école ou un centre de formation et sur le lieu de travail. L'apprenti(e) est *contractuellement lié(e)* à l'employeur et reçoit une rémunération (salaire ou indemnité). L'employeur s'engage à fournir à l'apprenti(e) la formation débouchant sur un métier défini.

Note: en français, le terme «apprentissage» (voir le terme 40) désigne en premier lieu un processus cumulatif d'acquisition de connaissances.

Source: Cedefop, 2003.

Terme lié: formation en alternance

DE Lehrlingsausbildung / Lehre

Systematisch aufgebaute Langzeitausbildung, die im Wechsel zwischen Schule oder Ausbildungszentrum und Betrieb vermittelt wird. Der Lehrling *schließt* mit dem Arbeitgeber *einen Vertrag* und bezieht ein Arbeitsentgelt (Lohn oder Vergütung). Der Arbeitgeber ist verantwortlich dafür, dass der Lehrling eine Ausbildung erhält, die diesen für einen ganz bestimmten Beruf qualifiziert.

Anmerkung: Der französische Begriff „apprentissage“ bezeichnet zum einen die *Lehrlingsausbildung / Lehre*, zum anderen aber auch den *Vorgang bzw. Prozess des Lernens* als solches (vgl. die Definition des Begriffs „learning“).

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandter Begriff: alternierende Ausbildung / duale Ausbildung

CS příprava učňů / učňovská příprava

Forma dlouhodobé odborné přípravy, při níž se střídají období výuky ve škole nebo v centru přípravy a období přípravy na pracovišti. Učeň (učeňka) je *smluvně vázán(a)* se zaměstnavatelem a dostává odměnu (mzdu nebo příspěvek). Zaměstnavatel se zavazuje poskytnout učni přípravu k určitému povolání.

Poznámka: Dříve se též užíval termín „učení“, který zde záměrně neuvádíme, protože v češtině, podobně jako ve francouzštině, označuje především kumulativní proces nabývání vědomostí (viz definice termínu „learning“).

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzný termín: alternační odborná příprava

HU tanulói dí (szakmunkásképzés)

Rendszerezett, hosszú távú képzési rendszer, melyben a tanteremben végzett oktatás munkahelyi gyakorlattal váltakozik, a (szakmunkás)tanuló a munkaadóval *szereződéses viszonyban* áll, és munkájáért tőle fizetést vagy ösztöndíjat kap. A munkaadó vállalja, hogy a képzés során a tanulót az adott szakmára kiképzí.

Megjegyzés: Franciául az „apprentissage” fogalma két értelmezést foglal magába: egyrészt *szakmunkásképzést jelent*, ugyanakkor a *tanulási folyamatra* is vonatkozik (lásd „learning”).

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalom: váltakozó (kettős) képzés

PL przyuczenie do zawodu

Systematyczne, długookresowe szkolenie w szkole lub ośrodku szkoleniowym na przemian z praktyką w miejscu pracy. Uczeń / praktykant *jest związany umową o pracę* z pracodawcą i otrzymuje wynagrodzenie (pensję lub dietę pieniężną). Pracodawca ma obowiązek zapewnić mu przyuczenie do konkretnego zawodu.

Komentarz: w języku francuskim termin „apprentissage“ obejmuje zarówno *przysposobienie zawodowe* jak też *proces uczenia się* (patrz pod „learning“).

Źródło: Cedefop, 2003.

Termin pokrewny: kształcenie alternatywne

7 assessment (of skills and competences)

The sum of methods and processes used to evaluate the attainments (knowledge, know-how, skills and competences) of an individual, and typically leading to certification.

Comment: preferably use the term 'evaluation' for the assessment of training methods or providers.

Source: Cedefop, 2003.

Related term: certification (of skills and competences)

FR évaluation (des compétences)

L'ensemble des méthodes et procédures utilisées pour apprécier ou juger la performance (savoirs, savoir-faire et/ou compétences) d'un individu, et débouchant habituellement sur la certification.

Note: en anglais, le terme «assessment» décrit généralement l'évaluation des compétences, alors que le terme «evaluation» renvoie plutôt à l'évaluation des prestataires de formation ou des établissements.

Source: Cedefop, 2003.

Terme lié: certification (des compétences)

DE Bewertung (von Kompetenzen)

Oberbegriff für alle Methoden und Verfahren zur Beurteilung / Einschätzung der Leistung (Kenntnisse, Know-how und Kompetenzen) einer Person oder Gruppe; führt normalerweise zur Zertifizierung.

Anmerkung: Im Englischen bezieht sich der Begriff „assessment“ eher auf die Bewertung von Kompetenzen; die Bewertung von Ausbildungsmethoden oder Anbietern wird zumeist als „evaluation“ bezeichnet.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandter Begriff: Zertifizierung (von Kompetenzen)

CS hodnocení (odborných dovedností a způsobilostí)

Soubor metod a postupů používaných k hodnocení či posouzení výkonu jednotlivce (ve vědomostech, dovednostech a způsobilostech); obvykle vede k certifikaci.

Poznámka: v angličtině termín „assessment“ označuje zpravidla hodnocení způsobilostí, zatímco termín „evaluation“ se vztahuje spíše na hodnocení metod nebo poskytovatelů odborné přípravy.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzný termín: certifikace (odborných dovedností a způsobilostí)

HU (szakértelem és képességek) értékelése / felmérése

Egyén vagy csoport teljesítményének (tudása, szakismeretei, és / vagy képességei) megállapítására használt módszerek és eljárások összessége.

Megjegyzés: Angolul az „assessment” fogalma inkább a készségek értékelésére használatos. Képzési módszerek, illetve azok szolgáltatói értékelésével kapcsolatban leggyakrabban „evaluation” fordul elő.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalom: (szakértelem és képességek) igazolása

PL ewaluacja (umiejętności i kompetencji) / ocena (umiejętności i kompetencji)

Zbór metod i procedur używanych do oceny osiągnięć jednostki (wiedzy teoretycznej, praktycznej i/lub kompetencji) stanowiący zwykle podstawę do ich formalnego poświadczenia.

Komentarz: w języku angielskim termin „assessment” zwykle odnosi się do oceny kompetencji, zaś termin „evaluation” do oceny metod szkolenia lub instytucji szkolących.

Źródło: Cedefop, 2003.

Termin pokrewny: certyfikacja/poświadczenie (umiejętności i kompetencji)

8**awarding body**

A body issuing qualifications (certificates or diplomas) formally recognising the achievements of an individual, following a standard assessment procedure.

Source: Cedefop, 2003 adapted from OECD.

Related terms: certificate / diploma, certification (of skills and competences)

FR organisme certificateur

Organisme délivrant des qualifications formelles (certificats, diplômes ou titres) qui attestent d'une manière officielle et formalisée les résultats d'un individu à l'issue d'une procédure normalisée d'évaluation.

Source: Cedefop, 2003 d'après OCDE.

Termes liés: certificat / diplôme / titre, certification (des compétences)

DE ausstellende Stelle oder Behörde

Bezeichnet eine Stelle, die in Folge eines standardisierten Bewertungsverfahrens formale Qualifikationen (Befähigungsnachweis, Bescheinigung, Diplom, Zertifikat oder Zeugnis) ausstellt, die den Kenntnisstand einer Person in Folge eines Bewertungsverfahrens formal anerkennen.

Quelle: Cedefop, 2003, leicht verändert übernommen aus OECD.

Verwandte Begriffe: Befähigungsnachweis / Bescheinigung / Diplom / Zertifikat / Zeugnis, Zertifizierung (von Kompetenzen)

CS certifikační orgán

Orgán vydávající úřední doklady o kvalifikaci (certifikáty, vysvědčení, osvědčení nebo diplomy), které oficiálně a náležitou formou potvrzují výsledky, jichž jednotlivec dosáhl ve standardizovaném procesu hodnocení.

Pramen: Cedefop, podle OECD.

Příbuzné termíny: certifikát / osvědčení / vysvědčení / diplom, certifikace (odborných dovedností a způsobilostí)

HU elismerő (igazoló) szerv vagy hatóság

Szabványos értékelő eljárás eredményére alapozott hivatalos képesítés (diploma, bizonyítvány, oklevél) kiadására hivatott szerv.

Forrás: Cedefop, 2003 az OECD-től átvéve kisebb változtatásokkal.

Társfogalom: bizonyítvány / diploma / oklevél, (szakértelem és képességek) igazolása

---

PL instytucja poświadczająca kwalifikacje

Instytucja uprawniona do wydawania dokumentów poświadczających zdobyte kwalifikacje (świadectw, dyplomów lub tytułów), które to dokumenty formalnie uwierzytelniają dokonania jednostki zgodnie ze standardową procedurą oceny.

Źródło: Cedefop, 2003 za OECD.

Terminy pokrewne: świadectwo/dyplom, certyfikacja/poświadczenie (umiejętności i kompetencji)

9

baccalaureate

An examination administered at the end of upper secondary education to identify, validate and certify the achievement of learners.

Comment: the baccalaureate does not exist in all Member States. At national level, secondary certificates – which do not guarantee systematic access to higher education – bear different names, e.g.:

AUSTRIA

- *Allgemeine Hochschulreife / Hochschulzugangsberechtigung / Reifeprüfung* (general education) and *Reife- und Diplomprüfung* (vocational upper secondary);
- *Reifeprüfungszeugnis* (general upper secondary) or *Reife- und Diplomprüfungszeugnis* (vocational upper secondary);
- *Berufsreifeprüfung*.

GERMANY

Abitur

Fachabitur

IRELAND

Leaving certificates

FRANCE

Baccalauréat:

- *baccalauréat général* (general education);
- *baccalauréat technologique* (general and technical education);
- *baccalauréat professionnel* (vocational training leading to a specific occupation).

UNITED KINGDOM:

(a) academic levels

- GCSEs (General Certificate of Secondary Education);
- GCE A level (General Certificate of Education Advanced level) and
- AS level (Advanced Supplementary level);

(b) vocational levels

- NVQs (National vocational qualifications);
- GNVQs (General National Vocational Qualifications) and Advanced GNVQs.

Source: Cedefop, 2003.

FR baccalauréat

Examen organisé à la sortie de l'enseignement secondaire supérieur, afin d'identifier, de valider et de certifier les résultats des apprenants.

Note: le baccalauréat n'existe pas dans tous les États membres. Au niveau national, les certificats ou diplômes de fin d'enseignement secondaire (qui ne garantissent pas l'accès systématique à l'enseignement supérieur) portent des noms différents, par exemple:

AUTRICHE

- *Allgemeine Hochschulreife / Hochschulzugangsberechtigung / Reifeprüfung* (enseignement général) et *Reife- und Diplomprüfung* (secondaire supérieur professionnel);
- *Reifeprüfungszeugnis* (secondaire supérieur général) ou *Reife- und Diplomprüfungszeugnis* (secondaire supérieur professionnel);
- *Berufsreifeprüfung*.

ALLEMAGNE

Abitur

Fachabitur

IRLANDE

Leaving certificates (certificats de fin de scolarité)

FRANCE

Baccalauréat:

- baccalauréat général (enseignement général);
- baccalauréat technologique (formation générale et technologique);
- baccalauréat professionnel (formation débouchant sur un métier).

ROYAUME-UNI

(a) enseignement général

- *GCSEs (General Certificate of Secondary Education)*;
- *GCE A level (General Certificate of Education Advanced level)*;
- *AS level (Advanced Supplementary level)*;

(b) enseignement professionnel

- *NVQs (National Vocational Qualifications)*;
- *GNVQs (General National Vocational Qualifications) et Advanced GNVQs*.

Source: Cedefop, 2003 + Ministère de l'éducation nationale, www.education.gouv.fr/sec/bac97-5b.htm

DE Abitur (Deutschland) / Hochschulreife / Reifeprüfung (Österreich)

Abschlussprüfung des Sekundarbereichs II zur Feststellung, Validierung und Zertifizierung der von den Lernenden erworbenen Kenntnisse und Fähigkeiten.

Anmerkung: Das Abitur gibt es nicht in allen Mitgliedstaaten. Die staatlichen Zeugnisse bzw. Befähigungsnachweise, mit denen der Unterricht bzw. die Ausbildung des Sekundarbereichs abschließt – und die nicht alle zwangsläufig den Zugang zur Hochschulbildung eröffnen –, tragen in den einzelnen Ländern unterschiedliche Bezeichnungen, z. B.:

ÖSTERREICH

- Allgemeine Hochschulreife / Hochschulzugangsberechtigung / Reifeprüfung (allgemeinbildender Zweig) und Reife- und Diplomprüfung (berufsbildender Sekundarbereich II);
- Reifeprüfungszeugnis (allgemeinbildender Sekundarbereich II) oder Reife- und Diplomprüfungszeugnis (berufsbildender Sekundarbereich II);
- Berufsreifeprüfung.

DEUTSCHLAND

Abitur (allgemeine Hochschulreife)

Fachabitur (Fachhochschulreife)

IRLAND

Leaving certificates (Schulabschlusszeugnisse)

FRANKREICH

Baccalauréat:

- *baccalauréat général* (allgemeinbildendes Schulwesen);
- *baccalauréat technologique* (allgemeinbildendes und technisches Schulwesen);
- *baccalauréat professionnel* (berufsbildendes Schulwesen, das eine berufsqualifizierende Ausbildung vermittelt).

VEREINIGTES KÖNIGSREICH

- (a) allgemeinbildende Abschlüsse
  - *GCSE (General Certificate of Secondary Education)*;
  - *GCE A level (General Certificate of Education Advanced level)*;
  - *AS level (Advanced Supplementary level)*;
- (b) berufsbildende Abschlüsse
  - *NVQs (National Vocational Qualifications)*;
  - *GNVQs (General National Vocational Qualifications)* und *Advanced GNVQs*.

Quelle: Cedefop, 2003, und Landesinstitut für Erziehung und Unterricht Stuttgart, www.leu.bw.schule.de/bild/wghs_hsr.html

CS maturitní zkouška

Zkouška organizovaná na konci vyššího sekundárního vzdělávání s cílem zjistit, zhodnotit a certifikovat výsledky studujících.

Poznámka: *Baccalauréat* neexistuje ve všech členských zemích Evropské unie. Osvědčení, vysvědčení či diplomy udělované na závěr vyššího sekundárního vzdělávání (které ne vždy umožňují přístup k vyššímu vzdělávání) se označují různě, např.:

RAKOUSKO

- *Allgemeine Hochschulreife / Hochschulzugangsberechtigung / Reifeprüfung* (ve všeobecném vzdělávání) a *Reife- und Diplomprüfung* (v odborném vzdělávání);
- *Reifeprüfungszeugnis* (ve všeobecném vzdělávání) nebo *Reife- und Diplomprüfungszeugnis* (v odborném vzdělávání);
- *Berufsreifeprüfung*.

NĚMECKO

Abitur

Fachabitur

IRSKO

Leaving certificates

FRANCIE

Baccalauréat:

- *baccalauréat général* (všeobecné vzdělávání);
- *baccalauréat technologique* (všeobecné a odborné vzdělávání);
- *baccalauréat professionnel* (odborná příprava na určité povolání).

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

(a) všeobecné vzdělávání

- *GCSEs (General Certificate of Secondary Education)*;
- *GCE A level (General Certificate of Education Advanced level)*;
- *AS level (Advanced Supplementary level)*;

(b) odborné/profesionální vzdělávání

- *NVQs (National Vocational Qualifications)*;
- *GNVQs (General National Vocational Qualifications)* a *Advanced GNVQs*.

Source: Cedefop, 2003 + Ministère de l'éducation nationale, www.education.gouv.fr/sec/bac97-5b.htm

ČESKÁ REPUBLIKA

(a) vysvědčení o maturitní zkoušce: čtyřleté studijní obory poskytující všeobecné nebo odborné vzdělávání;

(b) vysvědčení o maturitní zkoušce a výuční list (potvrzující získání odborných způsobilostí pro určité povolání): odborné vzdělávání (obory profesní přípravy).

Pramen: Cedefop, 2003.

HU érettségi

A középiskolai tanulmányok befejezésével sorra kerülő, az elért eredmények megállapításához, bizonyításához és elismeréséhez szükséges vizsga.

Megjegyzés: Az érettségi nem minden tagállamban létezik. A nemzeti szintű hivatalos bizonyítványok és képesítések, melyekkel a középiskolai oktatás lezárul – és melyek nem okvetlen jogosítanak felsőoktatási belépésre – különböző országokban más és más jelentőséggel bírnak, például:

AUSZTRIA

- *Allgemeine Hochschulreife / Hochschulzugangsberechtigung / Reifeprüfung* (általános képesítés) és *Reife- und Diplomprüfung* (felsőközépfokú szakképesítés);
- *Reifeprüfungszeugnis* (általános felsőközép) vagy *Reife- und Diplomprüfungszeugnis* (felsőközépfokú szakképesítés);
- *Berufsreifeprüfung*.

NÉMETORSZÁG

Abitur

Fachabitur (szak-Abitur)

ÍRORSZÁG

Leaving certificates

FRANCIAORSZÁG

Baccalauréat:

- *baccalauréat général* (általános képesítés);
- *baccalauréat technologique* (általános technikus képesítés);
- *baccalauréat professionnel* (meghatározott foglalkozáshoz vezető szakképesítés).

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG:

(a) tudományos szintek

- *GCSEs* (általános középiskolás bizonyítvány);
- *GCE A level* (haladó szintű általános középiskolás bizonyítvány) és
- *AS level* (kiegészített haladó szint);

(b) szakképesítési szintek

- *NVQs* (*National Vocational Qualifications*);
- *GNVQs* (*General National Vocational Qualifications*) és *Advanced GNVQs*.

Forrás: Cedefop, 2003.

PL matura / egzamin dojrzałości

Egzamin kończący naukę w szkole średniej, który określa, zatwierdza i poświadcza osiągnięcia uczących się.

Komentarz: matura występuje nie we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Świadectwa państwowe ukończenia szkoły średniej, które nie gwarantują automatycznie wstępu na wyższą uczelnię, noszą różne nazwy, na przykład:

AUSTRIA

- *Allgemeine Hochschulreife / Hochschulzugangsberechtigung / Reifeprüfung* (szkoły średnie ogólnokształcące) oraz *Reife- und Diplomprüfung* (szkoły średnie zawodowe);
- *Reifeprüfungszeugnis* (szkoły ogólnokształcące ponadgimnazjalne, licea ogólnokształcące) lub *Reife- und Diplomprüfungszeugnis* (licea profilowane, szkoły średnie zawodowe);
- *Berufsreifeprüfung*.

NIEMCY

Abitur

Fachabitur

IRLANDIA

Leaving certificates (świadectwa ukończenia szkoły średniej)

FRANCJA

Baccalauréat:

- *baccalauréat général* (szkolnictwo średnie ogólnokształcące);
- *baccalauréat technologique* (szkolnictwo średnie techniczne);
- *baccalauréat professionnel* (szkolnictwo średnie zawodowe).

WIELKA BRYTANIA

(a) szkolnictwo ogólnokształcące

- *GCSEs (General Certificate of Secondary Education);*
- *GCE A level (General Certificate of Education Advanced level);*
- *AS level (Advanced Supplementary level);*

(b) szkolnictwo zawodowe

- *NVQs (National Vocational Qualifications);*
- *GNVQs (General National Vocational Qualifications) oraz Advanced GNVQs.*

Źródło: Cedefop, 2003.

basic ICT skills see basic information and communication technology (ICT) skills ➔ 10

10

basic information and communication technology (ICT) skills

The skills needed to use efficiently the basic functions of information and communication technologies (ICT).

Comment: some authors limit the range of ICT basic skills to self-sufficiency in word/data processing, Internet and e-mail use. Others include hardware skills (connecting devices, installing software, correcting basic faults) or further software skills (using a presentation programme or spreadsheet, file management, retrieving data, etc.).

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: basic skills, information and communication technology (ICT), new basic skills

FR compétences de base en technologies de l'information et de la communication (TIC)

Les compétences requises pour utiliser efficacement les fonctions de base des technologies de l'information et de la communication (TIC).

Note: certains auteurs limitent la gamme des compétences de base en TIC à l'utilisation autonome des logiciels de traitement de texte ou de données, de l'Internet et de la messagerie électronique. D'autres y ajoutent d'autres compétences en rapport avec le matériel (connexion, installation des logiciels, correction des défaillances simples) ou les logiciels (utilisation d'un logiciel de présentation ou d'un tableur, gestion des fichiers, extraction de données).

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: compétences de base, nouvelles compétences de base, technologies de l'information et de la communication (TIC)

DE grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / grundlegende IKT-Kompetenzen

Bezeichnet die Kompetenzen, die erforderlich sind, um die Informations- und Kommunikationstechnologien (IKT) in ihren Grundfunktionen wirksam einsetzen zu können.

Anmerkung: Manche Autoren sehen die grundlegenden IKT-Kompetenzen auf die Fähigkeit zur selbständigen Handhabung von Text- und Datenverarbeitungsprogrammen, E-Mail und Internet beschränkt. Andere Autoren zählen daneben auch hardwarebezogene Fähigkeiten (das Anschließen von Geräten, das Installieren von Programmen, das Beheben einfacher Fehler und Störungen) bzw. weitergehende softwarebezogene Kenntnisse

(Verwendung von Präsentations- und Tabellenkalkulationsprogrammen, Dateiverwaltung, Abruf von Daten usw.) zu diesen IKT-Kompetenzen.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: Grundkompetenzen / grundlegende Fertigkeiten, neue Grundkompetenzen / neue Grundfertigkeiten / Basis-, Kernqualifikationen, Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT)

CS základní dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT)

Dovednosti potřebné k účinnému využívání základních funkcí informačních a komunikačních technologií (IKT).

Poznámka: Někteří autoři omezují rozsah základních dovedností v IKT na samostatné užívání softwaru pro zpracování textů a dat, na užívání Internetu a elektronické pošty. Jiní k nim zahrnují i dovednosti z oblasti hardwaru (připojování, instalace softwaru, oprava jednoduchých závad) nebo další softwarové dovednosti (užívání prezentačních programů nebo tabulkových procesorů, správu souborů, výběr z databází atd.).

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: nové základní dovednosti, informační a komunikační technologie (IKT), základní dovednosti

HU alapvető informatikai és kommunikációs technológiai (IKT) szakértelem

Az informatikai és kommunikációs technológia (IKT) alapvető módozatai hatékony használatához szükséges szakértelem.

Megjegyzés: Vannak szerzők, akik az IKT alapvető készségeit a szöveg- és adat-kezelés, Internet és elektronikus (drót-) posta – e-mail vonatkozásaira szűkítik. Mások belefoglalják a hardver ismeretet (kapcsolódási szerkezetek, program installáció, alapszintű hibajavítás), sőt a programhasználatot is (bemutató program illetve táblázat – spreadsheet – mappakezelés, adatvisszaszerzés, stb.)

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: alapképességek, informatikai és kommunikációs technológia (IKT), új alapképességek

PL umiejętności podstawowe w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)

Umiejętności niezbędne do sprawnego korzystania z podstawowych funkcji technologii informacji i komunikacji (TIK).

Komentarz: niektórzy autorzy ograniczają sens terminu angielskojęzycznego do umiejętności samodzielnego korzystania z edytora tekstu, Internetu i poczty elektronicznej. Inni wliczają tu również podstawową znajomość oprzyrządowania (podłączanie urządzeń peryferyjnych, instalowanie oprogramowania, usuwanie drobnych usterek sprzętu) lub znajomość dodatkowych aplikacji (programów do tworzenia prezentacji, arkuszy kalkulacyjnych), czy funkcji (zarządzanie plikami, wyszukiwanie danych, itp.).

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: umiejętności podstawowe, technologie informacji i komunikacji (TIK), nowe umiejętności podstawowe

11

basic skills The skills and competences needed to function in contemporary society, e.g. listening, speaking, reading, writing and mathematics.

Source: Cedefop, 2000.

Related terms: basic information and communication technology (ICT) skills, new basic skills

FR compétences de base / aptitudes clés

Les compétences et capacités requises pour évoluer dans la société contemporaine, c'est-à-dire écouter, parler, lire, écrire et calculer.

Source: Cedefop, 2000.

Termes liés: compétences de base en technologies de l'information et de la communication (TIC), nouvelles compétences de base

DE Grundkompetenzen / Grundfertigkeiten / Basis-, Kernqualifikationen

Bezeichnet die grundlegenden Fertigkeiten und Fähigkeiten bzw. Kompetenzen, die unabdingbare Voraussetzung sind für die Lebensbewältigung in zeitgenössischen Gesellschaften, wie z. B. die Fähigkeit, ein Gespräch zu führen (Reden und Zuhören) sowie Lese-, Schreib- und Rechenkenntnisse.

Quelle: Cedefop, 2000.

Verwandte Begriffe: grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / grundlegende IKT-Kompetenzen, neue Grundkompetenzen / neue Grundfertigkeiten / Basis-, Kernqualifikationen

CS základní dovednosti

Dovednosti a schopnosti potřebné pro fungování v soudobé společnosti, tj. naslouchat, hovořit, číst, psát a počítat.

Pramen: Cedefop, 2000.

Příbuzné termíny: nové základní dovednosti, základní dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologiích (IKT)

HU alapképességek

A modern társadalomban való helytálláshoz szükséges képességek, ismeretek, úgymint: másokat meghallgatni, beszélni, olvasni, írni, számolni.

Forrás: Cedefop, 2000.

Társfogalmak: alapvető informatikai és kommunikációs technológiái (IKT) szakértelem, új alapképességek

---

PL umiejętności podstawowe

Umiejętności i sprawności niezbędne do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie, np. umiejętności słuchania, mówienia, pisania, czytania oraz znajomość działań arytmetycznych.

Źródło: Cedefop, 2000.

Terminy pokrewne: technologie informacji i komunikacji (TIK), nowe umiejętności podstawowe

---

12

certificate / diploma

An official document, issued by an awarding body, which records the achievements of an individual following a standard assessment procedure.

Source: Cedefop, 2002.

Related terms: awarding body, certification (of skills and competences)

FR certificat / diplôme / titre

Document officiel délivré par un organisme certificateur, qui atteste le niveau de qualification atteint par un individu à l'issue d'une procédure d'évaluation normalisée.

Source: Cedefop, 2002.

Termes liés: certification (des compétences), organisme certificateur

DE **Befähigungsnachweis / Bescheinigung / Diplom / Zertifikat / Zeugnis**

Ein offizielles, von einer ausstellenden Stelle oder Behörde vergebenes Dokument, das in Folge eines standardisierten Bewertungsverfahrens die Leistungen einer Person formal erfasst.

Quelle: Cedefop, 2002.

Verwandte Begriffe: ausstellende Stelle oder Behörde, Zertifizierung (von Kompetenzen)

CS **certifikát / osvědčení / vysvědčení / diplom**

Úřední doklad vydávaný certifikačním orgánem, který potvrzuje dosaženou úroveň kvalifikace na základě standardizovaného postupu hodnocení.

Pramen: Cedefop, 2002.

Příbuzné termíny: certifikace (odborných dovedností a způsobilostí), certifikační orgán

HU **bizonyítvány / diploma / oklevél**

Szabványos értékelő eljárás eredményeként, egyéni teljesítmény színvonalát elismerő, hivatalos igazoló szerv, vagy hatóság által kiadott képesítés.

Forrás: Cedefop, 2002.

Társfogalmak: elismerő (igazoló) szerv vagy hatóság

PL **świadectwo / dyplom**

Oficjalny dokument sporządzony przez instytucję poświadczającą kwalifikacje zaświadczający, po przeprowadzeniu standardowej procedury oceny, o poziomie zdobytych kwalifikacji.

Źródło: Cedefop, 2002.

Terminy pokrewne: instytucja poświadczająca kwalifikacje, certyfikacja/poświadczenie (umiejętności i kompetencji)

13 **certification (of skills and competences)**

The process of formally validating knowledge, know-how and/or skills and competences acquired by an individual, following a standard assessment procedure. Certificates or diplomas are issued by accredited awarding bodies.

Comment: certification validates the outcome of either formal learning (training actions) or informal / non-formal learning.

Source: Cedefop, 2002.

Related terms: awarding body, certificate / diploma, qualification, validation of informal / non-formal learning

FR certification (des compétences)

Procédure de validation formelle des savoirs, savoir-faire et/ou compétences acquis par un individu à l'issue d'une procédure d'évaluation normalisée. La certification aboutit à la délivrance d'un certificat, titre ou diplôme par un organisme certificateur accrédité.

Note: la certification valide les résultats soit de l'apprentissage formel (actions de formation), soit de l'apprentissage informel / non formel.

Source: Cedefop, 2002.

Termes liés: certificat / diplôme / titre, organisme certificateur, qualification, validation de l'apprentissage informel / non formel

---

DE Zertifizierung (von Kompetenzen)

Formelle Validierung von Kenntnissen, Know-how und/oder Kompetenzen des Einzelnen im Gefolge eines standardisierten Bewertungsverfahrens. Die Zertifizierung schließt mit der Verleihung einer (anerkannten) formalen Qualifikation (Befähigungsnachweis, Bescheinigung, Diplom, Zertifikat oder Zeugnis) durch eine akkreditierte ausstellende Stelle oder Behörde.

Anmerkung: Durch Zertifizierung werden die Resultate sowohl des formalen Lernens (im Rahmen von Ausbildungsmaßnahmen) als auch des informellen / nicht formalen Lernens validiert.

Quelle: Cedefop, 2002.

Verwandte Begriffe: ausstellende Stelle oder Behörde, Befähigungsnachweis / Bescheinigung / Diplom / Zertifikat / Zeugnis, Qualifikation, Validierung informellen / nicht formalen Lernens

---

CS certifikace (odborných dovedností a způsobilostí)

Proces oficiálního potvrzování získaných vědomostí, dovedností a způsobilostí prostřednictvím standardizovaného procesu hodnocení. Certifikace vede k vydání certifikátu, osvědčení, vysvědčení či diplomu pověřeným certifikačním orgánem.

Poznámka: Certifikace potvrzuje výsledky učení, ať formálního (vzdělávací aktivity), nebo informálního / nonformálního.

Pramen: Cedefop, 2002.

Příbuzné termíny: certifikační orgán, certifikát / osvědčení / vysvědčení / diplom, kvalifikace, uznávání platnosti informálního / nonformálního učení

HU (szakértelem és képességek) igazolása

Az elnyert tudás, szakismeretek és képességek hivatalos igazolása, szabványos értékelő eljárás eredményeként. Bizonyítványt vagy diplomát elismert igazoló szerv vagy hatóság ad ki.

Megjegyzés: Az igazolás elismerést adhat akár hivatalos (formális) oktatásnak, akár szabad tanulásnak.

Forrás: Cedefop, 2002.

Társfogalmak: elismerő (igazoló) szerv vagy hatóság, bizonyítvány / diploma / oklevél, képesítés / kvalifikáció, kötetlen / nem kötött tanulmányok hitelesítése

PL certyfikacja / poświadczenie (kompetencji)

Proces formalnego uwierzytelnienia, zgodnie ze standardową procedurą oceny, wiedzy, umiejętności praktycznych i/lub kompetencji nabytych przez jednostkę. Świadectwa lub dyplomy wydawane są przez akredytowane instytucje poświadczające kwalifikacje.

Komentarz: certyfikacja uwierzytelnia wyniki zarówno kształcenia formalnego, jak też kształcenia incydentalnego / nieformalnego.

Źródło: Cedefop, 2002.

Terminy pokrewne: instytucja poświadczająca kwalifikacje, świadectwo/dyplom, uwierzytelnienie kształcenia incydentalnego/nieformalnego

14**civil society**

A ‘third sector’ of society beside the State and the market, embracing institutions, groups and associations (either structured or informal), which may act as mediator between citizens and public authorities.

Source: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

or

The sum of all organisational structures whose members have objectives and responsibilities of general interest and who also act as mediators between public authorities and citizens.

Source: European Economic and Social Committee, Opinion 851/99.

FR société civile

«Troisième secteur» de la société, distinct de l'État et du marché, constitué d'institutions, de groupes et d'associations (structurés ou non) susceptibles d'exercer une fonction de médiation entre les pouvoirs publics et les citoyens.

Source: Cedefop, 2001 in Commission européenne, communication *Réaliser un espace européen de l'éducation et de la formation tout au long de la vie*, COM(2001) 678 final.

ou

L'ensemble de toutes les structures organisationnelles dont les membres servent l'intérêt général par le biais d'un processus démocratique basé sur le discours et le consensus, et jouent également le rôle de médiateurs entre les pouvoirs publics et les citoyens.

Source: Comité économique et social européen, avis 851/99.

DE Bürgergesellschaft / Zivilgesellschaft

Der „dritte Sektor“ der Gesellschaft neben staatlichem Sektor und Unternehmenssektor, der (strukturierte oder informelle) Institutionen, Gruppen und Vereinigungen/Verbände umfasst und als Mittler zwischen Behörden und Bürgern fungiert.

Quelle: Cedefop, 2001, in Europäische Kommission, Mitteilung *Einen europäischen Raum des lebenslangen Lernens schaffen*, KOM(2001) 678 endg.

oder

Gesamtheit aller Organisationsstrukturen, deren Mitglieder über einen demokratischen Diskurs- und Verständigungsprozess dem allgemeinen Interesse dienen und welche auch als Mittler zwischen öffentlicher Gewalt und den Bürgern auftreten.

Quelle: Europäischer Wirtschafts- und Sozialausschuss, Stellungnahme 851/99.

CS občanská společnost

„Třetí sektor“ společnosti (vedle státu a trhu) tvořený institucemi, skupinami a sdruženími (ať formálními či neformálními), které mohou působit jako prostředníci mezi veřejnou mocí a občany.

Pramen: Cedefop, 2001 in European Commission, komuniké *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

nebo

Soubor všech organizačních struktur, jejichž členové slouží veřejnému zájmu prostřednictvím demokratického procesu založeného na veřejné diskusi a konsensu, a které hrají roli prostředníka mezi veřejnou mocí a občany.

Pramen: Evropský hospodářský a sociální výbor, stanovisko 851/99.

HU civil társadalom

A társadalom, állam és piac összetevői mellett létező, magánemberek és hatóságok között eljáró szervezett vagy kötetlen intézményekből, csoportosulásokból és szervezetekből álló „harmadik szektor”-a.

Forrás: Cedefop, 2001 az Európa Bizottság *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final c kiadványában.

vagy

Általános érdekeltségű célokat és felelőségeket képviselő, tagsággal rendelkező szervezetek összessége, melyek hatóságok és polgárok között közvetítenek is.

Forrás: Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, véleményét 851/99.

PL społeczeństwo obywatelskie

„Trzeci sektor“ społeczeństwa, obok państwa i rynku, obejmujący instytucje, ugrupowania i stowarzyszenia (zhierarchizowane lub nieformalne), które mogą pełnić rolę mediatora między obywatelem a władzą publiczną.

Źródło: Cedefop, 2001 in European Commission, *Communication Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

lub

Zespół struktur organizacyjnych, których członkowie wyznaczają sobie cele i zadania zgodne z interesem publicznym i pełnią rolę mediatorów między władzą publiczną a obywatelem.

Źródło: Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, opinia 851/99.

15 comparability (of qualifications)

The extent to which it is possible to establish equivalence between the level and content of formal qualifications (certificates or diplomas) at sectoral, regional, national or international levels.

Comment: comparability of qualifications improves individuals' employability and mobility. This term must not be confused with 'equivalence of qualifications' (which refers to the similarity of value of diplomas).

Source: Cedefop, 2000.

Related term: (mutual) recognition of qualification

FR comparabilité (des qualifications)

Le degré auquel il est possible d'établir une comparaison entre le niveau et le contenu des qualifications formelles (certificats et diplômes) au niveau tant sectoriel que régional, national ou international.

Note: la comparabilité des qualifications renforce l'employabilité et la mobilité des individus. Il ne faut pas confondre ce terme avec le concept d'«équivalence des qualifications» (qui désigne l'équivalence de valeur des diplômes).

Source: Cedefop, 2000.

Terme lié: reconnaissance (mutuelle) des qualifications

DE Vergleichbarkeit (von Qualifikationen)

Bezeichnet, inwieweit es möglich ist, Entsprechungen zwischen der Bildungsstufe und dem Inhalt von formellen Qualifikationen (Befähigungsnachweis, Bescheinigung, Diplom, Zertifikat, Zeugnis) auf sektoraler, regionaler, nationaler und internationaler Ebene herzustellen.

Anmerkung: Die Vergleichbarkeit von Qualifikationen erhöht die individuelle Beschäftigungsfähigkeit und Mobilität. Dieser Begriff darf nicht mit der „Entsprechung von Qualifikationen“ verwechselt werden (die sich auf die Wertentsprechung von Zeugnissen bezieht).

Quelle: Cedefop, 2000.

Verwandter Begriff: (gegenseitige) Anerkennung von Qualifikationen

---

CS srovnatelnost (kvalifikací)

Míra, v níž lze provést srovnání mezi úrovní a obsahem formálních kvalifikací (certifikátů / osvědčení / vysvědčení / diplomů) na odvětvové, regionální, národní nebo mezinárodní úrovni.

Poznámka: Srovnatelnost kvalifikací zlepšuje zaměstnatelnost a mobilitu jednotlivců. Tento pojem nelze směřovat s pojmem „ekvivalence kvalifikací“, který označuje rovnocennost diplomů.

Pramen: Cedefop, 2000.

Příbuzný termín: (vzájemné) uznávání kvalifikací

HU (képesítés) összehasonlíthatóság

Mérték, amellyel szabályszerű (formális) képesítések (bizonyítványok vagy diplomák) szintje és tartalma között, szektorális, területi, nemzeti vagy nemzetközi szinten egyenértékűséget lehet megállapítani.

Megjegyzés: A képesítések összehasonlítása javítja az egyének foglalkoztathatóságát és mobilitását. Ezt a fogalmat nem szabad „képesítés egyenlőséggel” összetéveszteni (amely diplomák egyenértékére vonatkozik.)

Forrás: Cedefop, 2000.

Társfogalom: (kölcsonös) képesítés elismerés

PL porównywalność (kwalifikacji)

Zakres, w jakim możliwe jest dokonanie porównania poziomu i treści kwalifikacji formalnych (dyplomów lub świadectw) w obszarze branży, regionu, kraju lub w skali międzynarodowej.

Komentarz: porównywalność kwalifikacji zwiększa zdolność do zatrudnienia oraz mobilność jednostki. Nie należy jej mylić z terminem „równoważność kwalifikacji”, który odnosi się do podobieństwa wartości dyplomów.

Źródło: Cedefop, 2000.

Termin pokrewny: uznanie (wzajemne) kwalifikacji

16

compensatory learning

Learning intended to fill the gaps accumulated by individuals during compulsory education, mainly to enable them to take part in training.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: adult education, basic skills

FR apprentissage compensatoire

Apprentissage qui vise à combler les lacunes accumulées par les individus au cours de la scolarité obligatoire, notamment afin de leur permettre d'accéder à une action de formation.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: formation / éducation des adultes, compétences de base

DE kompensatorisches Lernen

Bezeichnet den Erwerb von Kenntnissen bzw. Kompetenzen, welche die Lücken schließen, die während des Pflichtschulbesuchs entstanden sind, um den Einzelnen insbesondere zur Teilnahme an einer Ausbildung zu befähigen.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: Erwachsenenbildung, Grundkompetenzen

CS kompenzační učení

Učení určené k doplnění mezer ve vědomostech, které určitý jedinec nahromadil během povinné školní docházky; má mu především umožnit účast v odborné přípravě.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: vzdělávání dospělých, základní dovednosti

HU kiegyenlítő (kompenzáló) tanulás

Az egyének kötelező oktatás során felhalmozódott hiányosságainak pótlására irányuló tanulás abból a célból, hogy alkalmassá tegye őket képzésen való részvételre.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: felnőttoktatás / felnőttképzés, alapképességek

PL kształcenie wyrównawcze

Kształcenie mające na celu uzupełnienie braków powstałych w trakcie kształcenia obowiązkowego, prowadzone z myślą o przygotowaniu uczących się do udziału w szkoleniu.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: kształcenie dorosłych / oświata dorosłych, umiejętności podstawowe

---

Ability to apply knowledge, know-how and skills in an habitual or changing situation.

Source: Cedefop, 2002.

Related terms: knowledge, know-how, skills

FR compétence

La capacité à mettre en œuvre des savoirs, savoir-faire, aptitudes et capacités dans une situation habituelle ou nouvelle.

Source: Cedefop, 2002.

Termes liés: savoir, savoir-faire

DE Kompetenz

Die Fähigkeit zur Anwendung von Kenntnissen, Know-how und Fähigkeiten in einem gewohnten oder neuen Zusammenhang.

Quelle: Cedefop, 2002.

Verwandte Begriffe: Wissen / Kenntnis, Know-how, spezifische bzw. berufliche Fähigkeiten und/oder Fach-/Sachkenntnisse und Fähigkeiten

---

CS (odborná) způsobilost

Schopnost uplatňovat vědomosti, dovednosti a know-how v běžných i nových situacích.

Pramen: Cedefop, 2002.

Příbuzné termíny: dovednosti, know-how, vědomosti

HU készség

Készség a tudást, szakismeretet és képességet megszokott vagy új környezetben felhasználni.

Forrás: Cedefop, 2002.

Társfogalmak: tudás / ismeret, szakismeret (know how)

PL kompetencja

Zdolność stosowania wiedzy teoretycznej, praktycznej i umiejętności w rutynowych lub nowych sytuacjach.

Źródło: Cedefop, 2002.

Terminy pokrewne: wiedza, know-how, umiejętności zawodowe

18

compulsory education

The minimum legal standards and duration of obligatory schooling.

Comment: the length of compulsory education varies from country to country.

Source: ILO Thesaurus.

Related terms: initial vocational education and training, post-compulsory education

---

FR enseignement obligatoire / scolarité obligatoire / éducation obligatoire

Niveau et temps d'études minima prescrits légalement en matière de fréquentation scolaire obligatoire.

Note: la durée de la scolarité obligatoire varie selon les pays.

Source: Thesaurus BIT.

Termes liés: éducation postobligatoire / enseignement postobligatoire / scolarité postobligatoire, formation et enseignement (professionnels) initiaux

---

DE **Pflichtschule / Pflichtschulbildung / Schulpflicht**

Gesetzlich geregelte und für alle Schüler verbindliche Mindeststandards und Mindestdauer der schulischen Bildung.

Anmerkung: Die Dauer der Schulpflicht ist von Land zu Land unterschiedlich.

Quelle: IAA Thesaurus.

Verwandter Begriff: nachschulpflichtige Bildung, (berufliche) Erstausbildung

---

CS **povinná školní docházka**

Minimální zákonem stanovená úroveň a délka povinné školní docházky.

Poznámka: Délka povinné školní docházky je v různých zemích odlišná.

Pramen: ILO Thesaurus.

Příbuzné termíny: počáteční odborné vzdělávání a příprava, postobligatorní vzdělávání / vzdělávání po dokončení povinné školní docházky

---

HU **tankötelezettség / iskolakötelezettség**

A kötelező iskolai oktatás minimális jogi előírásai és időtartama.

Megjegyzés: a tankötelezettség időtartama országonként változó.

Forrás: ILO Thesaurus.

Társfogalmak: Alapozó képzés, tankötelezettséget követő tanulás

---

PL **obowiązek szkolny / kształcenie obowiązkowe**

Uregulowany prawnie minimalny zakres i czas trwania obowiązkowej nauki szkolnej.

Komentarz: czas trwania obowiązku szkolnego jest różny w poszczególnych krajach.

Źródło: ILO Thesaurus.

Terminy pokrewne: kształcenie i szkolenie (zawodowe) wstępne, kształcenie po zakończeniu obowiązku szkolnego

computer skills see Information and communication technology (ICT) skills ➔ 35

19

continuing vocational education and training

Education or training after initial education or entry into working life, aimed at helping individuals to:

- improve or update their knowledge and/or skills;
- acquire new skills for a career move or retraining;
- continue their personal or professional development.

Comment: continuing education and training is part of lifelong learning and may encompass any kind of education (general, specialised or vocational, formal or non-formal, etc.). It is crucial for the employability of individuals.

Source: Cedefop, 2002.

Related terms: adult education, compensatory learning, initial vocational education and training, lifelong learning

FR formation et enseignement (professionnels) continus

Toute activité de formation ou d'enseignement entreprise après la sortie du système éducatif initial, ou après l'entrée dans la vie active, et permettant à l'individu:

- d'améliorer ou de mettre à jour ses connaissances et/ou compétences;
- d'acquérir de nouvelles compétences, dans la perspective d'une promotion socioprofessionnelle ou d'un reclassement / d'une reconversion;
- de poursuivre son développement personnel ou professionnel.

Note: la formation et l'enseignement (professionnels) continus s'inscrivent dans le cadre de l'éducation et de la formation tout au long de la vie, et englobent toutes les formes d'éducation (enseignement général, spécialisé ou professionnel, actions de formation formelles ou non formelles, etc.). La formation et l'enseignement continus constituent un facteur clé de l'employabilité des individus.

Source: Cedefop, 2002.

Termes liés: apprentissage compensatoire, éducation des adultes, éducation et formation tout au long de la vie / apprentissage tout au long de la vie, formation et enseignement (professionnels) initiaux

DE (berufliche) Fort- und Weiterbildung

Jede Form von Bildung und Ausbildung, die nach Abschluss der Erstausbildung oder nach dem Übergang ins Erwerbsleben absolviert wird und dem Einzelnen helfen soll,

- die eigenen Kenntnisse und/oder Kompetenzen zu verbessern oder zu aktualisieren,
- mit Blick auf beruflichen Aufstieg oder Umschulung neue Kompetenzen zu erwerben,
- sich persönlich oder beruflich zu perfektionieren.

Anmerkung: Weiterbildung ist Bestandteil des lebenslangen Lernens und kann Bildung in jeglicher Form umfassen (d. h. allgemeine, fachliche oder berufliche Bildung, formales oder nicht formales Lernen usw.). Weiterbildung ist ein wesentlicher Faktor für die Beschäftigungsfähigkeit des Einzelnen.

Quelle: Cedefop, 2002.

Verwandte Begriffe: Erstausbildung, Erwachsenenbildung, kompensatorisches Lernen, lebenslanges Lernen

CS další odborné vzdělávání a příprava

Odborné vzdělávání nebo příprava po opuštění systému počátečního vzdělávání nebo po vstupu do pracovního života s cílem pomoci jednotlivcům

- zlepšit nebo aktualizovat vědomosti a/nebo způsobilosti;
- získat nové způsobilosti pro kariérní postup nebo pro změnu pracovního zařazení/rekvalifikaci;
- pokračovat v osobním nebo profesním růstu.

Poznámka: Další odborné vzdělávání a příprava jsou součástí celoživotního učení, které zahrnuje jakoukoli formu vzdělávání (všeobecné, specializované nebo profesní, formální nebo neformální atd.). Je rozhodujícím činitelem pro zaměstnatelnost jednotlivců.

Pramen: Cedefop, 2002.

Příbuzné termíny: celoživotní učení, kompenzační učení, počáteční vzdělávání a odborná příprava, vzdělávání dospělých

HU (szakmai) továbbképzés

Alapképzést vagy munkába lépést követő oktatás vagy tréning, amely az egyén hozzásegítését célozza a következőkhöz:

- tudásuk és / vagy képességeik feljavítása, vagy naprakészre emelése,
- szakmai karrierhez vagy átképzéshez szükséges új képesség megszerzése,
- egyéni vagy szakmai fejlődésük folytatása.

Megjegyzés: A továbbképzés az életen át tartó tanulás része, és magába foglalhat mindenfajta művelődést (általános, szakosított, hivatalos vagy nem formális, stb.). Alapvetően fontos az egyén alkalmazhatóságához.

Forrás: Cedefop, 2002.

Társfogalmak: felnőttoktatás / felnőttképzés, kiegyenlítő (kompenzáló) tanulás, alapozó képzés

PL kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne

Kształcenie i szkolenie osób po okresie nauczania wstępnego lub po ich wejściu w życie zawodowe, prowadzone w celu umożliwienia im:

- doskonalenia lub aktualizacji wiedzy i/lub umiejętności;
- nabycia nowych umiejętności z myślą o zmianie ścieżki kariery zawodowej lub przekwalifikowaniu;
- kontynuacji rozwoju osobowego lub zawodowego.

Komentarz: kształcenie i szkolenie ustawiczne to część składowa uczenia się przez całe życie, która może obejmować wszelkie formy kształcenia (ogólne, specjalistyczne lub zawodowe, formalne lub nieformalne, itp.) i jest ważnym determinantem zdolności do zatrudnienia.

Źródło: Cedefop, 2002.

Terminy pokrewne: kształcenie dorosłych/oświata dorosłych, kształcenie i szkolenie (zawodowe) wstępne, kształcenie przez całe życie, kształcenie wyrównawcze

20 credit transfer system (in VET)

A system which provides a way of measuring and comparing learning achievements (resulting from a course, training or a placement) and transferring them from one institution to another, using credits validated in training programmes.

Comment: a credit transfer system supports the transparency and comparability of education and training pathways, curricula and systems. In a credit transfer system, a value is allocated to every learning unit (course, training or placement) that the learner is required to successfully complete, in order to pass a full training programme at a school or training centre, including examinations or other assessments. In 2002, the European Commission created a technical working group to set up a European credit transfer system in VET.

Source: Technical Working Group on Credit Transfer in VET and Cedefop, 2003.

FR système de transfert de crédits dans la FEP

Système permettant de mesurer et de comparer les résultats de l'apprentissage (résultant d'un cours, d'une formation ou d'un stage) et de les transférer d'un établissement vers un autre, grâce à un système de crédits qui sont ensuite validés dans le cadre d'un programme de formation.

Note: un système de transfert de crédits favorise la transparence et la comparabilité entre parcours éducatifs, curriculums et systèmes d'enseignement. Dans un système de transfert de crédits, une valeur est attribuée à chaque élément de la formation (cours, formation, stage) que l'apprenant doit réussir pour mener à bien le programme complet de formation au sein de l'école ou du centre de formation, y compris les examens et autres activités d'évaluation. En 2002, la Commission européenne a créé un groupe de travail technique en vue de l'élaboration d'un système européen de transfert de crédits.

Source: Groupe de travail technique sur le transfert de crédits dans la FEP et Cedefop, 2003.

DE System zur Anrechnung von Studien- / Praktikumleistungen in der Berufsbildung

Bezeichnung für ein System, das es erlaubt, (im Rahmen eines Kurses, einer Ausbildung oder eines Praktikums erbrachte) Lernleistungen anhand von Anrechnungspunkten, die im Rahmen von Ausbildungsprogrammen validiert werden, zu erfassen und zu vergleichen und sie zwischen verschiedenen Einrichtungen zu transferieren.

Anmerkungen: Ein System zur Anrechnung von Studien- /
Praktikumleistungen fördert die Transparenz und Vergleichbarkeit von Bildungs- und Ausbildungswegen, -curricula und -systemen. Im Rahmen eines solchen „Kredittransfersystems“ werden für jede Ausbildungseinheit (einen Kurs, einen Ausbildungsabschnitt oder ein Praktikum), die der Lernende absolvieren muss, um – in einer Schule oder einer beruflichen Bildungseinrichtung - ein Ausbildungsprogramm (inklusive Prüfungen bzw. anderen Bewertungsverfahren) mit Erfolg zu durchlaufen und abzuschließen, Anrechnungspunkte mit einem bestimmten Wert vergeben. 2002 hat die Europäische Kommission eine Sachverständigengruppe eingerichtet, die den Auftrag hat, ein europäisches System zur Anrechnung von Studien- /
Praktikumleistungen in der Berufsbildung zu erarbeiten.

Quelle: Sachverständigengruppe „System zur Anrechnung von Studien- /
Praktikumleistungen in der Berufsbildung“ und Cedefop, 2003.

CS systém přenosu kreditů (v OVP)

Systém, který umožňuje měřit a porovnávat výsledky učení (získané ve vzdělávacím kursu, v odborném výcviku nebo během odborné praxe) a převádět je z jedné instituce do druhé prostřednictvím uznání kreditů získaných v programech odborného vzdělávání a přípravy.

Poznámka: Systém přenosu kreditů podporuje průhlednost a srovnatelnost vzdělávacích cest, kurikul a vzdělávacích systémů. V systému přenosu kreditů je připisována určitá hodnota každé složce přípravy (vzdělávacímu kursu, výcviku, praxi), kterou musí frekventant úspěšně projít, aby absolvoval celý program přípravy ve škole nebo v centru odborné přípravy, včetně zkoušek a jiných forem hodnocení. V roce 2002 vytvořila Evropská komise technickou pracovní skupinu pro zpracování evropského systému pro přenos kreditů v odborné přípravě.

Pramen: Technical Working Group on Credit Transfer in VET and Cedefop, 2003.

HU kreditátviteli-, elismerési rendszer (a szakképzésben)

Tanulási eredmények mérését és összehasonlítását, (tanfolyam, képzés vagy gyakorlatból adódó), valamint oktatási intézmények közötti elismerésüket és átvitelüket

megvalósító rendszer, képzési rendszerek által hitelesített pontozás használatával.

Megjegyzés: Egy oktatási eredményelismerési rendszer alátámasztja a képzési folyamatok, tanrendek és rendszerek ágazatai közötti átjárhatóságot és áttekinthetőséget. Egy pontrendszerben – 'kredit'-rendszerben – minden oktatási egység (tanfolyam, képzés vagy gyakorlat), amit a hallgató egy teljes képzési tanrend részeként elvégezni és vizsgák, vagy egyéb értékelések útján bizonyítani köteles, egy bizonyos értéket képvisel. 2002-ben az Európa Bizottság létrehozott egy munkacsoportot azzal a feladattal, hogy a szakképzés területén 'kredit'-pontozásra alapozott elismerési és átruházási rendszert létrehozson.

Forrás: Technical Working Group on Credit Transfer in VET and Cedefop, 2003.

PL system transferu punktów (w kształceniu i szkoleniu zawodowym)

System, który umożliwia oszacowanie i porównanie osiągnięć osoby uczącej się (w ramach zajęć kursowych, szkolenia lub praktyki) oraz przeniesienie (transfer) uzyskanych wyników z jednej instytucji kształcenia do drugiej, dzięki punktom transferowym przypisanym do programów kształcenia i szkolenia.

Komentarz: system transferu punktów pozwala na przejrzystość i porównywalność ścieżek edukacyjnych, programów i systemów nauczania przez przypisanie wartości punktowej każdej formie kształcenia (zajęciom kursowym, szkoleniu lub praktyce), którą uczący się ma obowiązek zaliczyć (łącznie z egzaminami oraz innymi formami oceny) w celu ukończenia pełnego programu nauczania w szkole lub ośrodku szkolenia. W roku 2002 Komisja Europejska utworzyła grupę roboczą do opracowania europejskiego systemu transferu punktów w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego.

Źródło: Technical Working Group on Credit Transfer in VET and Cedefop, 2003.

A set of actions followed when setting up a training course: it includes defining training goals, content, methods (including assessment) and material, as well as arrangements for training teachers and trainers.

Source: adapted and translated from Landsheere G. de, *Dictionnaire de l'évaluation et de la recherche en éducation*, PUF, Paris, 1979.

Related term: programme (of education or training)

FR curriculum

Ensemble d'actions engagées au cours de la mise en place d'une action de formation: la définition des objectifs de l'enseignement, les contenus, les méthodes (y compris l'évaluation), les matériels (y compris les manuels scolaires) et les dispositions relatives à la formation des enseignants et formateurs.

Source: adapté de Landsheere G. de, *Dictionnaire de l'évaluation et de la recherche en éducation*, PUF, Paris, 1979.

Terme lié: programme (d'enseignement ou de formation)

DE Curriculum

Paket von Maßnahmen, die verbunden mit der Schaffung eines bestimmten Ausbildungsangebots ergriffen werden. Dies umfasst die Bestimmung bzw. Festlegung der Ausbildungsziele, -inhalte, -methoden (einschließlich Leistungsbewertung) und -mittel sowie Vorkehrungen für die Ausbildung von Lehrkräften und Ausbildern.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Landsheere, G. de: *Dictionnaire de l'évaluation et de la recherche en éducation*, PUF, Paris, 1979.

Verwandter Begriff: (Bildungs- und Ausbildungs-)Programm

CS kurikulum

Soubor činností spojených s tvorbou kursu odborné přípravy; zahrnují stanovení cílů přípravy, obsahu, metod (včetně hodnocení) a materiálního vybavení (včetně učebnic) a dále pokyny pro přípravu učitelů a mistrů odborné výchovy / instruktorů / školitelů.

Pramen: podle Landsheere G. de, *Dictionnaire de l'évaluation et de la recherche en éducation*, PUF, Paris, 1979.

Příbuzný termín: program (vzdělávání a odborné přípravy)

HU tanterv / tanmenet

Tanfolyam létrehozásakor elvégzett cselekmények sorozata: magába foglalja az oktatás célkitűzéseit, tartalmát, módszereit (beleértve az ellenőrzést és értékelést) és tananyagait, valamint a tanárokkal és oktatókkal kapcsolatos intézkedéseket.

Forrás: Landsheere G. de, *Dictionnaire de l'évaluation et de la recherche en éducation*, PUF, Paris, 1979 fordítása és alkalmazása.

Társfogalom: oktatási vagy képzési tanrend

PL curriculum / program nauczania

Zespół działań podejmowanych przy opracowaniu programu kursu szkoleniowego, obejmujący zdefiniowanie celów szkolenia i treści zajęć, opisanie proponowanych metod (także metod oceniania) i materiałów dydaktycznych, jak również przygotowanie metodyczne nauczycieli i szkoleniowców/instruktorów.

Źródło: przekład i adaptacja za Landsheere G. de, *Dictionnaire de l'évaluation et de la recherche en éducation*, PUF, Paris, 1979.

Termin pokrewny: program (kształcenia lub szkolenia)

22

digital divide

The gap between those who can access information and communication technologies (ICT) and use them effectively, and those who cannot.

Source: Cedefop, 2001 in European Commission, *Communication Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

Related terms: information and communication technology (ICT), basic information and communication technology (ICT) skills

FR fracture numérique / fossé numérique

Le fossé qui sépare ceux qui peuvent avoir accès aux technologies de l'information et de la communication (TIC) et les utiliser efficacement, et ceux qui ne le peuvent pas.

Source: Cedefop, 2001 in Commission européenne, *communication Réaliser un espace européen de l'éducation et de la formation tout au long de la vie*, COM(2001) 678 final.

Termes liés: technologies de l'information et de la communication (TIC), compétences de base en technologies de l'information et de la communication (TIC)

DE digitale Kluft

Die Kluft zwischen denjenigen, die auf die Informations- und Kommunikationstechnologien (IKT) zugreifen und diese wirksam einsetzen können, und denjenigen, die dies nicht können.

Quelle: Cedefop, 2001, in Europäische Kommission, *Mitteilung Einen europäischen Raum des lebenslangen Lernens schaffen*, KOM(2001) 678 endg.

Verwandte Begriffe: grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / grundlegende IKT-Kompetenzen, Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT)

CS digitální propast

Nerovnost mezi těmi, kdo mají přístup k informačním a komunikačním technologiím (IKT) a mohou je účinně využívat, a mezi těmi, kdo nemohou.

Pramen: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

Příbuzné termíny: informační a komunikační technologie (IKT), základní dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT)

HU számitástechnikai válszfal

Az informatikai és kommunikációs technológiát (IKT) hatékonyan használni tudók és nem tudók közötti szakadék.

Forrás: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

Társfogalmak: informatikai és kommunikációs technológia (IKT), informatikai és kommunikációs (IKT) technológiai képességek

PL rozłam informatyczny

Podział na tych, którzy mają dostęp do technologii informacji i komunikacji (TIK) i potrafią z nich korzystać oraz tych, którzy tego dostępu nie mają.

Źródło: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM (2001) 678 final.

Terminy pokrewne: technologie informacji i komunikacji (TIK), umiejętności podstawowe w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)

23

digital literacy

The ability to use information and communication technology (ICT) proficiently.

Source: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

Related terms: information and communication technology (ICT), basic information and communication technology (ICT) skills

FR compétence numérique / culture numérique

Capacité à maîtriser les technologies de l'information et de la communication (TIC).

Source: Cedefop, 2001 in Commission européenne, communication *Réaliser un espace européen de l'éducation et de la formation tout au long de la vie*, COM(2001) 678 final.

Termes liés: technologies de l'information et de la communication (TIC), compétences de base en technologies de l'information et de la communication (TIC)

DE digitale Kompetenz / Medienkompetenz

Die Fähigkeit, die Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) erfolgreich einzusetzen.

Quelle: Cedefop, 2001 in Europäische Kommission, Mitteilung *Einen europäischen Raum des lebenslangen Lernens schaffen*, KOM(2001) 678 endg.

Verwandte Begriffe: grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT), Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT)

CS počítačová gramotnost

Schopnost využívat informační a komunikační technologie (IKT).

Pramen: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

Příbuzné termíny: informační a komunikační technologie (IKT), základní dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT)

HU számitástechnikai-, digitális-, informatikai jártasság

Képesség az informatikai és kommunikációs technológia (IKT) hatékony használatára.

Forrás: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

Társfogalmak: informatikai és kommunikációs technológia (IKT), informatikai és kommunikációs (IKT) technológiai képességek

---

PL kultura informatyczna / umiejętności informatyczne

Umiejętność biegłego korzystania z technologii informacji i komunikacji (TIK).

Źródło: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

Terminy pokrewne: technologie informacji i komunikacji (TIK), umiejętności podstawowe w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)

**24 distance learning /
distance study**

Education imparted at a distance through communication media: radio, TV, telephone, correspondence, computer or video.

Source: ILO Thesaurus.

Related terms: e-learning, open learning

FR enseignement à distance

Enseignement dispensé à distance par l'intermédiaire de moyens de communication: radio, télévision, téléphone, courrier, ordinateur ou vidéo.

Source: Thesaurus BIT.

Termes liés: apprentissage électronique (*e-learning*), apprentissage ouvert

---

DE Fernunterricht / Fernlehre

Durch Kommunikationsmedien (Hörfunk, TV, Telefon, Schriftverkehr, Computer und Video) auf Distanz erteilter Unterricht.

Quelle: IAA Thesaurus.

Verwandte Begriffe: eLernen (*e-learning*), offenes Lernen

CS distanční vzdělávání

Vzdělávání uskutečňované na dálku prostřednictvím komunikačních prostředků: rozhlasu, televize, telefonu, korespondence, počítače nebo videa.

Pramen: ILO Thesaurus.

Příbuzné termíny: e-learning, otevřené učení

HU távoktatás / távtanulás

Távolból közölt oktatás kommunikációs eszközök használatával: rádió, telefon, televízió, levelezés, számítógép vagy video.

Forrás: ILO Thesaurus.

Társfogalmak: e-oktatás / e-tanulás / elektronikus távtanulás (*e-learning*), szabad tanulás

PL **nauczanie na odległość / kształcenie na odległość**

Kształcenie, które odbywa się na odległość dzięki wykorzystaniu środków łączności: radia, telewizji, telefonii, korespondencji pocztowej, komputera lub nagrań wideo.

Źródło: ILO Thesaurus.

Terminy pokrewne: e-learning / nauczanie za pośrednictwem nośników elektronicznych, kształcenie otwarte

---

distance study see distance learning / distance study ➔ 24

25

dropout Withdrawal from an education or training programme before its completion.

Comment:

- (a) this term designates both the process (early school-leaving) and the persons (early school-leavers) who fail to complete a course;
- (b) besides early school-leavers, dropouts may also include learners who have completed education or training but failed the examinations.

Source: adapted from *The International Encyclopaedia of Education*.

FR **abandon des études / abandon en cours d'études / décrochage / sortie précoce du système éducatif**

Pour un apprenant, fait de quitter une action d'enseignement ou de formation sans avoir atteint les objectifs poursuivis.

Note:

- (a) en anglais, le terme «dropout» désigne à la fois le processus (abandon prématuré des études) et la personne (également appelée «décrocheur» ou «abandonnaire»);
- (b) le terme «abandon des études» s'applique à la fois aux apprenants qui quittent prématurément une action de formation et à ceux qui, tout en ayant terminé le programme, n'ont pas obtenu la qualification correspondante.

Source: traduit et adapté de *The International Encyclopaedia of Education*.

DE (Aus-)Bildungsabbruch

Von (Aus-)Bildungsabbruch spricht man, wenn ein Lernender die Teilnahme an einer Bildungs- oder Ausbildungsmaßnahme abbricht, ohne die betreffenden Lern- bzw. Ausbildungsziele erreicht zu haben.

Anmerkung:

- (a) im Englischen bezeichnet der Begriff „dropout“ sowohl den Prozess (d. h. den vorzeitigen Abbruch des Schulbesuchs oder einer Ausbildung) als auch die betreffende Person (die dt. als „Schulabbrecher“, „Bildungsabbrecher“ oder „Ausbildungsabbrecher“ bezeichnet wird);
- (b) einen (Aus-)Bildungsabbruch konstatiert man nicht nur, wenn eine Person den Schulbesuch bzw. eine Ausbildung vorzeitig abbricht, sondern auch dann, wenn der Lernende einen Bildungs- bzw. Ausbildungsgang zwar vollständig durchlaufen, die betreffenden Abschlussprüfungen aber nicht bestanden hat.

Quelle: leicht verändert übernommen aus *The International Encyclopaedia of Education*.

Weitere Quelle: LEO-Online-Wörterbuch der TU München, <http://dict.leo.org>

CS nedokončení studia / studijní úmrtnost / předčasné opuštění školy / předčasný odchod ze vzdělávacího systému

Situace, kdy žák/student opustí školní docházku, studium či odbornou přípravu před splněním cílů výuky.

Poznámka:

- (a) v angličtině termín „dropout“ označuje jak proces (předčasné opuštění studia, odchod ze studia), tak osobu (žák předčasně opouštějící studium);
- (b) termín označuje nejen ty, kdo nedokončili studium, ale i ty, kdo studium či odbornou přípravu dokončili, ale nesložili příslušné závěrečné zkoušky a nezískali tedy odpovídající kvalifikaci.

Pramen: upraveno na základě hesla v *The International Encyclopaedia of Education*.

HU Iemorzsolódás

Felhagyás a tanulással a tanulmányi cél elérése előtt.

Megjegyzés:

- (a) ez a fogalom angolul - „dropout“ - a cselekményre (iskola elhagyására) is vonatkozik, de az egyént is jelenti, aki tanulmányait idő előtt abbahagyja;
- (b) azokon kívül, akik iskolázásukat idő előtt beszüntetik, az angol „dropout” kifejezés olyan személyekre is vonatkoztható, akik tanulmányaikat befejezték, de nem tették le sikeresen az előírt vizsgát.

Forrás: a *The International Encyclopaedia of Education*-ből kisebb módosításokkal átvéve.

PL odpad szkolny / odsiew szkolny / przerwanie nauki / przedwczesne zaniechanie nauki

Przerwanie nauki lub szkolenia przed jego zakończeniem.

Komentarz:

- (a) w języku angielskim termin „dropout” oznacza zarówno zjawisko (nieukończenia nauki), jak również osoby (przerywające naukę), które nie zrealizowały celów nauczania.
- (b) oprócz osób przerywających naukę, termin ten może określać osoby, które ukończyły naukę bądź szkolenie, lecz nie zdały (stosownych) egzaminów.

Źródło: za *The International Encyclopaedia of Education*.

---

dropping out use dropout ➔ 25

---

dual training use alternance training ➔ 5

---

early school leaving see dropout ➔ 25

---

education dropout see dropout ➔ 25

e-learning

Learning supported by information and communication technologies (ICT).

Comment: e-learning is not limited to 'digital literacy' (acquiring ICT skills). It may encompass multiple formats and hybrid methods: using software, Internet, CD-ROM, online learning or any other electronic or interactive media.

Source: Cedefop, 2002.

Related terms: digital literacy, information and communication technology (ICT)

FR apprentissage électronique (e-learning)

Toute action d'apprentissage utilisant les technologies de l'information et de la communication (TIC).

Note: l'apprentissage électronique ne se limite pas à l'acquisition des «compétences numériques» – ou culture numérique – (c'est-à-dire l'acquisition des compétences en TIC). Il englobe divers supports et des méthodes d'apprentissage hybrides: l'utilisation de logiciels, de l'Internet, de cédéroms; l'apprentissage en ligne; l'utilisation de tout autre support électronique ou interactif.

Source: Cedefop, 2002.

Termes liés: culture numérique, technologies de l'information et de la communication (TIC)

DE eLernen (e-learning)

Bezeichnet Lernen, das durch Informations- und Kommunikationstechnologien (IKT) unterstützt ist.

Anmerkung: eLernen beschränkt sich nicht nur auf „digitale Bildung“ (Erwerb von IKT-Kompetenzen). Dazu gehören können auch unterschiedlichste Formate und hybride Methoden: der Einsatz von Software, Internet, CD-ROM, Online-Lernen oder anderer elektronischer bzw. interaktiver Medien.

Quelle: Cedefop, 2002.

Verwandte Begriffe: digitale Kompetenz / Medienkompetenz, Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT)

CS e-learning / elektronické učení

Učení za pomoci informačních a komunikačních technologií (IKT).

Poznámka: Elektronické učení není omezeno pouze na „počítačovou gramotnost“ (tj. získání dovedností v oblasti informačních a komunikačních technologií). Může zahrnovat i různorodé formy a metody výuky: užívání softwaru, Internetu, CD-ROMu, on-line výuky nebo jiných elektronických či interaktivních médií.

Pramen: Cedefop, 2002.

Příbuzné termíny: informační a komunikační technologie (IKT), počítačová gramotnost

HU e-oktatás / e-tanulás / elektronikus távoktatás

Informatikai és kommunikációs technológia (IKT) által segített tanulás.

Megjegyzés: Az e-oktatás / tanulás nem csak számítástechnikai ismeretek (IKT képesség) elnyerésére vonatkozik. Magába foglalhat többféle különböző eszközt, valamint összetett módszereket is: programhasználatot, Internetet, CD-ROM lemezeket, vagy bármilyen más elektronikus és kölcsönhatásos eszközt.

Forrás: Cedefop, 2002.

Társfogalmak: informatikai és kommunikációs technológia (IKT), informatikai és kommunikációs technológiai (IKT) képességek

PL e-learning / nauczanie za pośrednictwem nośników elektronicznych

Kształcenie (nauczanie) z wykorzystaniem technologii informacji i komunikacji (TIK).

Komentarz: e-learning nie ogranicza się do obszaru „kultury informatycznej“ (digital literacy) tj. nauki podstawowych umiejętności z dziedziny TIK. Może również obejmować różnorodne formy i metody kształcenia, wykorzystujące oprogramowanie komputerowe, CD-romy, Internet (w tym nauczanie w sieci) lub inne nośniki elektroniczne bądź media interaktywne.

Źródło: Cedefop, 2002.

Terminy pokrewne: kultura informatyczna, technologie informacji i komunikacji (TIK)

The degree of adaptability an individual demonstrates in finding and keeping a job, and updating occupational skills.

Comment: Employability depends not only on the adequacy of knowledge and skills of individuals but also on the incentives and opportunities offered to individuals to seek employment.

Source: Cedefop, 2000.

Related terms: adaptability, mobility

FR employabilité

La capacité d'adaptation dont fait preuve un individu pour trouver un emploi, le conserver et mettre à jour et améliorer ses compétences professionnelles.

Note: L'employabilité d'un individu ne dépend pas uniquement du caractère adéquat de ses connaissances et compétences; elle est également liée aux motivations et possibilités qui lui sont offertes pour la recherche d'un emploi.

Source: Cedefop, 2000.

Termes liés: adaptabilité, mobilité

DE Beschäftigungsfähigkeit

Bezeichnet die Mobilitätsbereitschaft einer Person, um Arbeit zu bekommen oder zu behalten und ihre beruflichen Kompetenzen auf den neuesten Stand zu bringen.

Anmerkung: Die Beschäftigungsfähigkeit einer Person beruht nicht nur auf der Angemessenheit der Kenntnisse und Kompetenzen, sondern auch auf den Anreizen und Möglichkeiten, die den betreffenden Personen bei der Arbeitssuche geboten werden.

Quelle: Cedefop, 2000.

Verwandte Begriffe: Anpassungsfähigkeit, Mobilität

CS zaměstnatelnost

Míra adaptability, kterou jednotlivec prokazuje tím, že si najde zaměstnání, udrží si ho a udržuje a obnovuje své profesní způsobilosti.

Poznámka: Zaměstnatelnost jednotlivce závisí nejen na tom, zda je vybaven příslušnými znalostmi a způsobilostmi, ale také na tom, zda existují pro jednotlivce pobídky a příležitosti zaměstnání nalézt.

Pramen: Cedefop, 2000.

Příbuzné termíny: adaptabilita, mobilita

HU foglalkoztathatóság

Alkalmazkodási készség munkakeresésben és munkahely megtartásban, valamint szakképzettség naprakészen tartásában.

Megjegyzés: A foglalkoztathatóság nem csak az egyén tudásán és képességein múlik, hanem a munkakeresés érdekében nyújtott ösztönzésektől és lehetőségektől is.

Forrás: Cedefop, 2000.

Társfogalmak: alkalmazkodóképesség, mobilitás

PL zdolność do zatrudnienia / umiejętność przystosowania zawodowego

Zdolność przystosowania się, którą wykazuje osoba w trakcie poszukiwania pracy, w celu jej utrzymania oraz wobec konieczności uaktualniania umiejętności zawodowych.

Komentarz: zdolność do zatrudnienia nie zależy wyłącznie od posiadania przez osobę odpowiedniej wiedzy czy umiejętności, lecz również od oferowanych jej możliwości i form motywacji, które skłaniają do poszukiwania pracy.

Źródło: Cedefop, 2000.

Terminy pokrewne: zdolność adaptacji, mobilność

European governance

Rules, processes and behaviour that affect the way in which powers are exercised at European level, particularly as regards openness, participation, accountability, effectiveness and coherence.

Source: European Commission, *European Governance – A White Paper*, COM(2001) 428 final.

FR **gouvernance européenne**

Les règles, les processus et les comportements qui influent sur l'exercice des pouvoirs au niveau européen, particulièrement du point de vue de l'ouverture, de la participation, de la responsabilité, de l'efficacité et de la cohérence.

Source: Commission européenne, *Gouvernance européenne – Un livre blanc*, COM(2001) 428 final.

DE **Europäisches Regieren / Europäische Steuerung / Europäische „Governance“ / Regieren in Europa**

Die Regeln, Verfahren und Verhaltensweisen, die die Art und Weise, wie auf europäischer Ebene Befugnisse ausgeübt werden, kennzeichnen, und zwar insbesondere in Bezug auf Offenheit, Partizipation, Verantwortlichkeit, Wirksamkeit und Kohärenz.

Quelle: Europäische Kommission, *Europäisches Regieren – Ein Weißbuch*, (KOM(2001) 428 endg.

CS **výkon moci v Evropské unii**

Pravidla, procesy a chování, které ovlivňují výkon moci na evropské úrovni, především z hlediska otevřenosti, účasti, odpovědnosti, účinnosti a soudržnosti.

Pramen: European Commission, *European Governance – A White Paper*, COM(2001) 428 final.

HU **európai kormányzás**

Rendeletek, eljárások és magatartás, melyek a hatalmi erők használatát befolyásolják európai szinten, különös tekintettel a nyíltságra, részvételi lehetőségekre, számonkérésre, hathatosságra és következetességre.

Forrás: Európa Bizottság, *European Governance – A White Paper*, COM(2001) 428 final.

PL rządy europejskie / europejski system sprawowania władzy

Zasady, procesy i obyczaje, które wpływają na sposób sprawowania władzy na szczeblu europejskim (wspólnotowym), zwłaszcza te nastawione na otwartość, współuczestnictwo, odpowiedzialność, skuteczność i spójność.

Źródło: European Commission, *European Governance – A White Paper*, COM(2001) 428 final.

experiential learning

see informal learning ➔ 33

29 first stage of tertiary education (ISCED 5)

Includes tertiary programmes with: (a) academic orientation (type A), which are largely theoretical; (b) occupational orientation (type B), usually shorter than type A and geared towards entry to the labour market. Type A programmes provide access to advanced research studies and professions with high skill requirements. Type B programmes prepare students for direct entry into a specific occupation. Entry to ISCED level 5 normally requires successful completion of ISCED levels 3 or 4.

Comment: Level 5 A programmes with academic orientation are typically outside the scope of VET.

Source: ISCED 1997 and Eurydice.

Related terms: lower secondary education (ISCED 2), post-secondary (non-tertiary) education (ISCED 4), upper secondary education (ISCED 3)

FR premier niveau de l'enseignement tertiaire / premier niveau de l'enseignement supérieur / enseignement supérieur – premier niveau (CITE 5)

Ce niveau inclut des programmes à orientation académique (type A) largement théorique et des programmes de formation pratique et technique (type B) généralement plus courts que les premiers et préparant l'entrée sur le marché du travail. Les programmes de type A débouchent sur une qualification qui conduit à la recherche de pointe et à des professions exigeant de hautes compétences. Les programmes de type B permettent aux étudiants d'accéder directement à une profession ou un métier spécifique. L'admission à ces programmes requiert généralement la réussite du niveau CITE 3 ou 4.

Note: les programmes de niveau 5 A, à orientation académique, n'entrent habituellement pas dans le cadre de la FEP.

Source: CITE 1997 et Eurydice.

Termes liés: deuxième cycle de l'enseignement secondaire (CITE 3), enseignement postsecondaire hors tertiaire / enseignement postsecondaire non supérieur (CITE 4), premier cycle de l'enseignement secondaire (CITE 2)

DE tertiäre Bildung – erste Stufe (ISCED 5)

Diese Bildungsstufe umfasst (a) allgemeinbildend-akademische, primär theoretisch ausgelegte tertiäre Studiengänge (Typ A) sowie berufsorientierte tertiäre Studiengänge (Typ B), welche in der Regel kürzer sind als die Bildungsgänge des Typs A und auf den Einstieg ins Erwerbsleben vorbereiten. Studiengänge des Typs A eröffnen den Zugang zu höheren wissenschaftlichen Qualifikationen und zu Akademikerberufen mit hohen Qualifikationsanforderungen. Studiengänge des Typs B bereiten den Lernenden auf den direkten Einstieg in einen ganz bestimmten Beruf vor. Voraussetzung für den Zugang zu Bildungsangeboten der ISCED-Stufe 5 ist in der Regel ein Bildungsabschluss der ISCED-Stufen 3 oder 4.

Anmerkung: Studiengänge der Stufe 5A mit allgemeinbildend-akademischer Ausrichtung fallen im Allgemeinen nicht in den Bereich der beruflichen Bildung.

Quelle: ISCED 1997 und Eurydice sowie Tessaring, 1999.

Verwandte Begriffe: höhere Sekundarbildung - Sekundarstufe II (ISCED 3), postsekundäre (nicht-tertiäre) Bildung (ISCED 4), Sekundarbildung - Sekundarstufe I (ISCED 2)

CS první stupeň terciárního vzdělávání

Zahrnuje terciární programy (a) s akademickou orientací, značně teoretické (typ A) a (b) programy profesně orientované (typ B), obvykle kratší než programy typu A, které připravují pro vstup na trh práce. Programy typu A poskytují kvalifikaci, která vede k vědeckovýzkumnému studiu nebo k povolání s vysokými kvalifikačními požadavky. Programy typu B připravují studenty pro přímý vstup do určitého povolání. Pro vstup na úroveň ISCED 5 se obvykle požaduje ukončené vzdělání úrovně ISCED 3 nebo 4.

Poznámka: Programy úrovně 5 A s akademickou orientací zpravidla nejsou součástí systému odborného vzdělávání a přípravy.

Pramen: CITE 1997 a Eurydice.

Příbuzné termíny: nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2), postsekundární vzdělávání nezahrnuté do terciárního (ISCED 4), vyšší sekundární vzdělávání (ISCED 3)

HU harmadfokú oktatás első szakasza (ISCED 5)

Magába foglal harmadfokú tanfolyamokat: (a) javarészt elméleti, tudományos irányúak (A típus), és (b) az A típusúnál általában rövidebb, munkapiaci belépést célzó szakirányúak (B típus). Az A típusos tanfolyamok haladó kutató munkára és magasszintű szakértelmet követelő beosztásokra képesítenek. A B tanfolyamok egyenes belépésre készítének fel adott foglalkozásokban. Az ISCED 5. szintjéhez általában ISCED 3. vagy 4. fokozat sikeres elvégzése szükséges.

Megjegyzés: Tudományos irányzatú 5. szintű tanfolyamok rendszerint nem tartoznak a szakképzési (VET) rendszerekbe.

Forrás: ISCED 1997 és Eurydice.

Társfogalmak: másodfokú oktatás alsó szintje (ISCED 2), középiskolát / másodfokú oktatást követő (nem harmadfokú) oktatás (ISCED 4), felső másodfokú oktatás (ISCED 3)

PL pierwszy stopień kształcenia wyższego / szkolnictwo wyższe I stopnia (ISCED 5)

Obejmuje dwa rodzaje programów kształcenia wyższego: (a) programy (typu A) o orientacji akademickiej, głównie teoretyczne; (b) programy (typu B) o orientacji zawodowej, zwykle krótsze od tych typu A i przygotowujące do wejścia na rynek pracy. Programy typu A otwierają dostęp do studiów wyższych o charakterze badawczym i do zawodów wymagających wysokich kwalifikacji. Programy typu B przygotowują studentów bezpośrednio do pracy w konkretnym zawodzie. Dostęp do kształcenia na poziomie ISCED 5 wymaga zazwyczaj zaliczenia edukacji na poziomie ISCED 3 lub 4.

Komentarz: programy poziomu 5 A, czyli te o orientacji akademickiej, nie są zwykle zaliczane do obszaru kształcenia i szkolenia zawodowego.

Źródło: ISCED 1997 oraz Eurydice.

Terminy pokrewne: kształcenie średnie I stopnia / kształcenie gimnazjalne (ISCED 2), kształcenie policealne / szkolnictwo policealne (ISCED 4), kształcenie średnie II stopnia (ISCED 3)

30 formal learning

Learning that occurs in an organised and structured environment (in a school/training centre or on the job) and is explicitly designated as learning (in terms of objectives, time or resources). Formal learning is intentional from the learner's point of view. It typically leads to certification.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: informal learning, learning, non-formal learning

FR apprentissage formel

Apprentissage dispensé dans un contexte organisé et structuré (en établissement d'enseignement / de formation ou sur le lieu de travail), et explicitement désigné comme apprentissage (en termes d'objectifs, de temps ou de ressources). L'apprentissage formel est intentionnel de la part de l'apprenant; il débouche généralement sur la certification.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: apprentissage, apprentissage informel, apprentissage non formel

---

DE formales Lernen

Lernen, das in einem organisierten und strukturierten Kontext (Bildungs- oder Ausbildungseinrichtung, am Arbeitsplatz) stattfindet, explizit als Lernen bezeichnet wird und (in Bezug auf Lernziele, Lernzeit oder Lernförderung) strukturiert ist. Formales Lernen ist aus der Sicht des Lernenden zielgerichtet und führt im Allgemeinen zur Zertifizierung.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: informelles Lernen, Lernen, nicht formales Lernen

---

CS formální učení

Učení, které probíhá organizovaně a strukturovaně (ve škole, v centru odborné přípravy nebo na pracovišti) a je výslovně jako učení označováno (co do cílů, času a prostředků). Formální učení je z hlediska toho, kdo se učí, záměrnou činností. Zpravidla vede k certifikaci.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: informální učení, neformální učení, učení

HU kötött (körülmények között történő) tanulás

Szervezett, kötött keretek között folytatott tanulás (iskolában, képzési központban vagy a munkahelyen), ami (célkitűzések, időtartam és oktatási alátámasztás szempontjából) kimondottan tanulásként is van megjelölve. A kötött körülmények között történő tanulás a tanuló részéről szándékos. Jellegetesen képesítés / oklevél a kimenete.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: kötetlen tanulás, tanulás, nem kötött tanulás

PL kształcenie formalne

Kształcenie, które odbywa się w sposób zorganizowany i zinstytucjonalizowany (w placówce oświatowej/ośrodku szkoleniowym lub w miejscu pracy) i jest jednoznacznie określane jako nauczanie (w sensie określenia celów, czasu trwania, zasobów). Z punktu widzenia uczestnika kształcenie formalne ma charakter uczenia się zamierzonego (intencjonalnego). Prowadzi zwykle do certyfikacji.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: kształcenie incydentalne, kształcenie nieformalne

31 further training

Short-term targeted training typically provided following initial vocational training, and aimed at supplementing, improving or updating knowledge, skills and/or competences acquired during previous training.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: continuing vocational education and training, initial vocational education and training, retraining

FR perfectionnement professionnel

Formation de courte durée, à objectif précis, généralement dispensée à la suite de la formation initiale et destinée à compléter, améliorer ou mettre à jour des connaissances, aptitudes ou compétences spécifiques acquises lors d'une formation antérieure.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: reconversion, formation et enseignement (professionnels) continus, formation et enseignement (professionnels) initiaux

DE (berufliche) Fortbildung

Gezielte Kurzeitausbildung, die in der Regel nach einer beruflichen Erstausbildung absolviert wird und dazu dient, die Kenntnisse, Qualifikationen und/oder Kompetenzen zu vertiefen, zu verbessern oder zu aktualisieren, die im Rahmen der vorangegangenen Ausbildung erworben wurden.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: (berufliche) Erstausbildung, (berufliche) Fort- und Weiterbildung, (berufliche) Umschulung

CS další profesní příprava

Krátkodobá profesní příprava s přesným cílem, zpravidla navazující na počáteční přípravu a určená k doplnění, prohloubení či obnově vědomostí, dovedností a způsobilostí získaných v průběhu předchozí přípravy.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: rekvalifikace, další (odborné) vzdělávání a příprava, počáteční (odborné) vzdělávání a příprava

HU kiegészítő képzés

Általában az előkészítő szakképzést követő, rövidlejáratú, célirányos képzés, melynek feladata, hogy az előző képzés során elsajátított tudást, képességet vagy szakértelmet kiegészítsen, feljavítson vagy naprakészre fejlesszen.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: (szakmai) továbbképzés, alapozó képzés, átképzés (szakmai)

PL doskonalenie zawodowe

Szkolenie krótkoterminowe, ukierunkowane na konkretny cel, oferowane zwykle po wstępnym szkoleniu zawodowym z myślą o uzupełnieniu, udoskonaleniu lub uaktualnieniu wiedzy, umiejętności i/lub kompetencji nabytych podczas wcześniejszego szkolenia.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne, wstępne kształcenie i szkolenie zawodowe, przekwalifikowanie/zmiana kwalifikacji

A range of activities designed to help individuals take educational, vocational or personal decisions and carry them out before and after they enter the labour market.

Comment: guidance and counselling may include: *counselling* (personal or career development, educational guidance); *assessment* (psychological or competence-/ performance-related); *information* on learning and labour-market opportunities and career management; *consultation* with peers, relatives or educators; *vocational preparation* (pinpointing skills/competences and experience for jobseeking); *referrals* (to learning and career specialists). Guidance and counselling can be provided at schools, training centres, job centres, in the workplace, the community or other settings.

Source: Cedefop, 2003.

FR orientation et conseil

Ensemble d'activités dont le but est d'aider les individus à prendre des décisions concernant leur vie (choix éducatif, professionnel, personnel) et à les mettre en œuvre, avant ou après leur entrée sur le marché de l'emploi.

Note: l'orientation et le conseil couvrent les activités suivantes: *conseil* (développement personnel ou professionnel, orientation), *évaluation* (aspects psychologiques, compétences ou performances), *information* sur l'offre de formation, les perspectives d'emploi ou la gestion de carrière, *consultation* de l'entourage professionnel ou familial et des enseignants, *préparation professionnelle* (valorisation des compétences et de l'expérience pour la recherche d'emploi), *renvoi* vers un autre spécialiste de l'orientation éducative ou professionnelle. L'orientation et le conseil peuvent être pratiqués dans les écoles, les établissements de formation, la communauté ou toute autre structure.

Source: Cedefop, 2003.

DE Beratung und Orientierung

Bezeichnet Maßnahmen und Aktivitäten zur Unterstützung des Einzelnen bei der (bildungsbezogenen, beruflichen, persönlichen) Entscheidungsfindung und der Umsetzung der getroffenen Entscheidungen vor und nach dem Einstieg ins Erwerbsleben.

Anmerkung: Beratung und Orientierung kann im Einzelnen Folgendes umfassen: *Beratung* (im Hinblick auf die persönliche oder berufliche Entwicklung, Bildungsberatung), *Bewertung* (psychologische oder kompetenz- bzw. leistungsbezogene Bewertung), *Information* über Ausbildungsangebote, Beschäftigungsaussichten und Karriereplanung, *Konsultation* mit Berufskollegen, Verwandten sowie Lehrern bzw. Ausbildern der zu beratenden Person, *berufsvorbereitende Maßnahmen* (Valorisierung von Kompetenzen und Arbeitserfahrung für die Arbeitssuche), *Weitvermittlung* an andere Bildungs- und Berufsberatungsexperten. Beratung und Orientierung kann in Schulen, Ausbildungseinrichtungen, Arbeitsämtern, Betrieben, kommunalen Einrichtungen und in anderen Zusammenhängen erfolgen.

Quelle: Cedefop, 2003.

CS poradenství

Soubor činností, jejichž cílem je pomáhat jednotlivcům v rozhodování (ve věcech vzdělávání, povolání i osobních) a v uskutečňování těchto rozhodnutí před vstupem nebo po vstupu na trh práce.

Poznámka: Poradenství zahrnuje tyto činnosti: *poradenství* (ve věcech osobního nebo profesního rozvoje nebo výchovné poradenství), *hodnocení* (z hlediska psychologie, způsobilosti nebo

výkonnosti), *informace* o možnostech profesní přípravy, o vyhlídkách na zaměstnání a o řízení vlastní kariéry, *konzultace* s kolegy z oboru, s rodinou a učiteli, *přípravu na zaměstnání* (dovednosti, způsobilosti a zkušenosti důležité pro hledání zaměstnání), *reference* (na jiné poradenské specialisty v oblasti vzdělávání a kariéry). Poradenství může poskytovat škola, centrum odborné přípravy, úřad práce, konkrétní pracoviště, obec a další orgány a instituce.

Pramen: Cedefop, 2003.

HU útmutatás és tanácsadás

Az egyének (tanulási, szakmai, személyes) döntéseit, és azok kivitelezését segítő tevékenységek a munkaerőpiacra lépést megelőzően és követően.

Megjegyzés: Ez az útmutatás és tanácsadás magába foglalhatja a következőket: *tanácsadás* (személyes vagy pályatervezési, képzési útmutatás), *értékelés* (lélektani vagy képesség-, illetve teljesítőképesség felmérés), *tájékoztatás* képesítési lehetőségek felől, a munkaerőpiac helyzetéről és pályakezelésről, *konzultáció* kortársakkal, rokonokkal vagy oktatókkal, *szakmai felkészítés* (munkakereséshez szükséges szakértelem és képességek megjelölése), *utalás* (pedagógushoz, pályaszakértőkhöz). Útmutatással és tanácsadással szolgálhat iskola, képzési központ, munkaközvetítő központ, munkahely, község, akár más is.

Forrás: Cedefop, 2003.

PL poradnictwo i doradztwo

Zespót działań mających pomóc osobom wchodzącym na rynek pracy lub już się na nim znajdującym w podjęciu i realizacji decyzji życiowych (edukacyjnych, zawodowych, osobistych).

Komentarz: poradnictwo i doradztwo mogą obejmować: doradztwo (w zakresie rozwoju osobistego lub zawodowego, poradnictwo edukacyjne), diagnozę (predyspozycji psychologicznych lub kompetencyjno-sprawnościowych), informację na temat możliwości kształcenia, perspektyw zatrudnienia oraz kierowania karierą zawodową, konsultacje ze współpracownikami, rodziną lub nauczycielami / wychowawcami, przygotowanie do zawodu (wskazanie umiejętności/kompetencji i doświadczeń istotnych przy poszukiwaniu pracy), skierowanie do odpowiednich specjalistów (np. poradnictwa oświatowego i zawodowego). Poradnictwo i doradztwo zawodowe może odbywać się w szkołach, ośrodkach szkoleniowych, poradniach, miejscu pracy, środowisku społecznym, itp.

Źródło: Cedefop, 2003.

ICT see information and communication technology
(ICT) ➔ **34**

ICT basic skills see basic information and communication technology
(ICT) skills ➔ **10**

ICT skills see information and communication technology
(ICT) skills ➔ **35**

ICT literacy see basic information and communication technology
(ICT) skills ➔ **10**

ICT skills see information and communication technology
(ICT) skills ➔ **35**

---

33 informal learning

Learning resulting from daily activities related to work, family or leisure. It is not organised or structured (in terms of objectives, time or learning support). Informal learning is in most cases unintentional from the learner's perspective. It typically does not lead to certification.

Comment: informal learning is also referred to as experiential or incidental/random learning.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: learning, formal learning, non-formal learning, validation of informal / non-formal learning

---

FR apprentissage informel

Apprentissage découlant des activités de la vie quotidienne liées au travail, à la famille ou aux loisirs. Il n'est ni organisé ni structuré (en termes d'objectifs, de temps ou de ressources). L'apprentissage informel possède la plupart du temps un caractère non intentionnel de la part de l'apprenant. Il ne débouche habituellement pas sur la certification.

Note: l'apprentissage informel est parfois appelé apprentissage expérientiel.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: apprentissage, apprentissage formel, apprentissage non formel, validation de l'apprentissage informel / non formel

DE informelles Lernen

Lernen, das im Alltag, am Arbeitsplatz, im Familienkreis oder in der Freizeit stattfindet. Es ist (in Bezug auf Lernziele, Lernzeit oder Lernförderung) nicht organisiert oder strukturiert. Informelles Lernen ist in den meisten Fällen nichtintentional und führt normalerweise nicht zur Zertifizierung.

Anmerkung: Informelles Lernen wird auch oft als Erfahrungslernen bezeichnet.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: Lernen, nicht formales Lernen, formales Lernen, Validierung informellen / nicht formalen Lernens

---

CS informální učení

Učení, které je výsledkem činností v každodenním životě spjatých s prací, rodinou nebo s aktivitami ve volném čase. Není ani organizované, ani strukturované (co do cílů, času a prostředků). Informální učení je z hlediska toho, kdo se učí, většinou nezáměrné. Obvykle nevede k certifikaci.

Poznámka: Informální učení se někdy označuje jako učení ze zkušenosti, bezděčné, neinstitucionální.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: formální učení, neformální učení, učení, uznávání platnosti informálního / neformálního učení

HU kötetlen tanulás

A napi munkából, családi elfoglaltságokból és szabadidőtöltésből adódó tanulás. Nem szervezett vagy rendszerezett (célkitűzések, időtartam vagy oktatási segédeszközök szempontjából). A kötetlen tanulás a tanuló szempontjából általában véletlenszerű. Igazolását nem ad.

Megjegyzés: A kötetlen tanulást tapasztalati, cél nélküli / véletlenszerű tanulásnak is nevezik.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: tanulás, kötött (körülmények között történő) tanulás, kötetlen tanulás, kötetlen / nem kötött tanulmányok hitelesítése

PL kształcenie incydentalne

Kształcenie wynikające z codziennych sytuacji zaistniałych w środowisku pracy, w rodzinie, w trakcie wypoczynku. Nie jest zorganizowane ani zinstytucjonalizowane (w sensie określenia celów, czasu trwania, zasobów). Z punktu widzenia uczestnika kształcenie incydentalne ma charakter uczenia się mimowolnego (niezamierzonego). Zazwyczaj nie prowadzi do certyfikacji.

Komentarz: kształcenie incydentalne bywa też określane jako nauka przez doświadczenie (ang. experiential learning).

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: kształcenie/uczenie się, kształcenie formalne, kształcenie nieformalne, uznanie kształcenia incydentalnego/nieformalnego

34 information and communication technology (ICT)

Technology which provides for the electronic input, storage, retrieval, processing, transmission and dissemination of information.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: basic information and communication technology (ICT) skills, information and communication technology (ICT) skills

FR technologies de l'information et de la communication (TIC)

Technologies qui permettent la saisie, la sauvegarde, l'extraction, le traitement, la transmission et la diffusion électroniques d'information.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: compétences de base en TIC, compétences en TIC

DE Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT / IuK-Technologie)

Bezeichnung für Technologien, die es erlauben, Informationen auf elektronischem Weg zu erfassen, zu speichern, abzurufen, zu verarbeiten, zu übertragen und zu verbreiten.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / grundlegende IKT-Kompetenzen, Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / IKT-Kompetenzen

CS informační a komunikační technologie (IKT)

Technologie, které umožňují elektronicky zaznamenávat, uchovávat, vyhledávat, zpracovávat, předávat a šířit informace.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzný termín: základní dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT)

HU informatikai és kommunikációs technológia (IKT)

Információ betáplálását, tárolását, hozzáférését, kezelését, továbbadását és közzéadását elektronikus úton végző technológia.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: számítástechnikai-, digitális-, informatikai jártasság, informatikai és kommunikációs technológiai (IKT) képességek

PL technologie informacji i komunikacji (TIK)

Technologie umożliwiające zapis, przechowywanie, wyszukiwanie, przetwarzanie, przekaz i rozpowszechnianie informacji drogą elektroniczną.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: umiejętności podstawowe w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK), umiejętności w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)

35 information and communication technology (ICT) skills

The skills needed for efficient use of information and communication technologies (ICT).

Comment: in a report on ICT skills and employment, OECD proposes a simple classification:

- *Professional ICT skills:* ability to use advanced ICT tools, and/or to develop, repair and create such tools;
- *Applied ICT skills:* ability to use simple ICT tools in general workplace settings (in non-IT jobs);
- *Basic ICT skills or 'ICT literacy':* ability to use ICT for basic tasks and as a tool for learning.

Source: Cedefop, 2003 and OECD, *ICT Skills and employment*, Paris, 2002 (working paper).

Related term: basic information and communication technology (ICT) skills

FR **compétences en technologies de l'information et de la communication (TIC)**

Les compétences requises pour utiliser efficacement les technologies de l'information et de la communication (TIC).

Note: dans un rapport consacré aux relations entre compétences en TIC et emploi, l'OCDE propose une classification simple:

- *compétences professionnelles en TIC*: capacité à utiliser les outils informatiques complexes et/ou développer, corriger ou créer ce type d'outils;
- *compétences avancées en TIC*: capacité à utiliser des outils informatiques simples dans des environnements professionnels généraux (dans des emplois non informatiques);
- *compétences de base en TIC ou littéracie en TIC*: capacité à utiliser les TIC pour des tâches simples et comme outil d'apprentissage.

Source: Cedefop, 2003 et OCDE, *ICT Skills and employment*, Paris, 2002 (document de travail en anglais).

Terme lié: compétences de base en technologies de l'information et de la communication (TIC)

DE **Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / IKT-Kompetenzen**

Bezeichnet die Kompetenzen, die erforderlich sind, um Informations- und Kommunikationstechnologien (IKT) wirksam einsetzen zu können.

Anmerkung: Die OECD schlägt in einem Bericht über IKT-Kompetenzen und Beschäftigung eine einfache Systematik zur Klassifizierung dieser Kompetenzen vor. Unterschieden werden:

- *professionelle IKT-Kompetenzen*: Fähigkeit zum Einsatz hochentwickelter IKT-Instrumente und/oder zur Entwicklung, Reparatur und Erzeugung derartiger Instrumente;
- *anwendungsbezogene IKT-Kompetenzen*: Fähigkeit zum Einsatz einfacher IKT-Instrumente im Rahmen der regulären Berufstätigkeit (in Berufen, die nicht dem IT-Bereich zuzurechnen sind);
- *grundlegende IKT-Kompetenzen oder „IKT-Grundbildung“*: Fähigkeit zum Einsatz von IKT zur Erledigung einfacher Aufgaben oder als Lernmittel.

Quelle: Cedefop, 2003 und OECD, *ICT Skills and employment*, Paris, 2002 (Arbeitsdokument).

Verwandter Begriff: grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / grundlegende IKT-Kompetenzen

CS dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT)

Dovednosti potřebné k účinnému využívání informačních a komunikačních technologií (IKT).

Poznámka: Ve zprávě o vztahu mezi dovednostmi v IKT a zaměstnáním navrhuje OECD jednoduchou klasifikaci:

- *profesní dovednosti v oblasti IKT:* schopnost používat složitých či vyšších inženýrských nástrojů a/nebo rozvíjet, upravovat či vytvářet tento typ nástrojů;
- *uživatelské dovednosti v oblasti IKT:* schopnost používat jednoduché nástroje IKT v běžném pracovním prostředí (v neinženýrských profesích);
- *základní dovednosti v oblasti IKT nebo počítačová gramotnost:* schopnost používat IKT pro jednoduché úkoly a jako prostředek učení.

Pramen: Cedefop, 2003 et OECD, *ICT Skills and employment*, Paris, 2002 (pracovní dokument).

Příbuzný termín: základní dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT)

HU informatikai és kommunikációs technológiái (IKT) képességek

Az informatikai és kommunikációs technológia (IKT) hatékony használatához szükséges képességek.

Megjegyzés: IKT képességekkel és foglalkoztatással foglalkozó jelentésében az OECD egy egyszerű osztályozást javasol:

- *Szakavatott (professzionális) IKT képesség:* Haladósintű IKT eszközök használata, illetve ezek megtervezése, előállítás és javítása,
- *Alkalmazott IKT képesség:* Egyszerű IKT eszközök használata általános munkahelyeken (nem IKT beosztásban),
- *IKT alapképesség, vagy „IKT jártasság“:* Az IKT használata mint tanulási eszköz és alapvető teendőknél.

Forrás: Cedefop, 2003 és OECD, *ICT Skills and employment*, Paris, 2002 (working paper).

Társfogalom: informatikai és kommunikációs technológia (IKT), számítástechnikai-, digitális-, informatikai jártasság

PL umiejętności w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)

Umiejętności niezbędne do sprawnego korzystania z technologii informacji i komunikacji (TIK).

Komentarz: w raporcie na temat umiejętności w dziedzinie TIK i zatrudnienia OECD proponuje następującą prostą klasyfikację:

- *Umiejętności profesjonalne:* umiejętności stosowania zaawansowanych narzędzi TIK lub/i umiejętności tworzenia, rozwijania i naprawy takich narzędzi;
- *Umiejętności praktyczne:* umiejętności stosowania prostych narzędzi TIK w środowisku pracy (w zawodach nieinformatycznych);
- *Umiejętności podstawowe lub „abecadło TIK”:* umiejętności stosowania TIK do wykonania prostych zadań oraz jako pomocy dydaktycznej.

Źródło: Cedefop, 2003 i OECD, *ICT Skills and employment*, Paris, 2002 (working paper).

Termin pokrewny: umiejętności podstawowe w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)

36 initial vocational education and training

General or vocational education carried out in the initial education system, usually before entering working life.

Comment:

- (a) some training undertaken after entry into working life may be considered as initial training (e.g. retraining);
- (b) initial education and training can be carried out at any level in general or vocational education (full-time school-based or alternance training) pathways or apprenticeship.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: compulsory education, continuing vocational education and training

FR formation et enseignement (professionnels) initiaux

Éducation de type général et/ou professionnel se déroulant au sein du système d'enseignement ou de formation initial, en principe avant l'entrée dans la vie active.

Note:

- (a) pour certains auteurs, une formation complète entreprise après l'entrée dans la vie active peut être considérée comme une formation initiale;
- (b) l'enseignement et la formation initiaux couvrent tous les niveaux, au sein des filières d'enseignement général ou professionnel (à temps plein en établissement ou en alternance) ou d'apprentissage.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: formation et enseignement (professionnels) continus, éducation obligatoire / enseignement obligatoire / scolarité obligatoire

DE (berufliche) Erstausbildung

Bezeichnet die allgemeine und/oder berufliche Bildung, die der Einzelne im Rahmen des Erstausbildungssystems - in der Regel vor dem Übergang ins Erwerbsleben – erwirbt.

Anmerkung:

- (a) manche Autoren zählen auch Ausbildungsgänge, die der Einzelne erst nach dem Übergang ins Erwerbsleben antritt und erfolgreich abschließt, zur Erstausbildung;
- (b) die Erstausbildung kann auf allen Ebenen des allgemeinen oder beruflichen Bildungswesens (in Form einer schulischen Vollzeitausbildung oder einer alternierenden Ausbildung) bzw. in Form der Lehrlingsausbildung erfolgen.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: (berufliche) Fort- und Weiterbildung, Pflichtschule / Pflichtschulbildung / Schulpflicht

CS počáteční odborné vzdělávání a příprava

Všeobecné a odborné vzdělávání uskutečňované v rámci školského systému nebo systému počáteční odborné přípravy, v zásadě před vstupem do světa práce.

Poznámka:

- (a) za počáteční odbornou přípravu se někdy považuje i odborná příprava započatá po vstupu do světa práce (např. v případě rekvalifikace);
- (b) počáteční vzdělávání a odborná příprava se mohou uskutečňovat na kterékoli úrovni, ve všeobecném i odborném zaměření (plně ve školských institucích nebo střídavě ve škole a v pracovním prostředí) nebo formou učňovské přípravy.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: další (odborné) vzdělávání a příprava, povinná školní docházka

HU alapozó képzés

Elvileg a munkaerőpiacra-lépést megelőző alapfokú általános vagy szakképesítés.

Megjegyzés:

- (a) van képzés, ami kezdő szakképzésnek minősíthető akkor is, ha munkába lépés után történik (pl. az átképzés).
- (b) alapozó szakoktatás és képzés az általános, vagy szakképzés bármely szintjén (teljes-idős iskola, vagy váltakozó oktatás), szakirányában vagy szakmunkástanulói programjában kivitelezhető.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: (szakmai) továbbképzés, tankötelezettség / iskolakötelezettség

PL wstępne kształcenie i szkolenie zawodowe

Kształcenie ogólnokształcące lub zawodowe prowadzone w systemie edukacji początkowej, zwykle przed wejściem uczącego się w życie zawodowe.

Komentarz:

- (a) niektóre formy szkolenia prowadzonego po wejściu w życie zawodowe (np. przekwalifikowanie) mogą być uznane za szkolenie wstępne;
- (b) kształcenie i szkolenie wstępne może być prowadzone na każdym poziomie edukacji ogólnej lub zawodowej (w ramach nauki szkolnej w pełnym wymiarze godzin lub w formie szkolenia alternatywnego) bądź w ramach przysposobienia zawodowego.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: obowiązek szkolny/kształcenie obowiązkowe, kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne

37

know-how

Practical knowledge or expertise.

Source: adapted from *New Oxford Dictionary of English*.

FR savoir-faire

Compétence, expérience dans l'exercice d'une activité.

Source: adapté du *Nouveau Petit Robert*. Paris: Dictionnaires Le Robert, 1993.

DE Know-how

Das Wissen, wie man eine Sache praktisch verwirklicht, anwendet o.ä.

Quelle: *Duden Deutsches Universalwörterbuch*.

CS know-how

Praktická znalost, zkušenost ve výkonu určité činnosti.

Pramen: upraveno podle *New Oxford Dictionary of English*.

HU szakismeret (know-how)

Praktikus tudás vagy hozzáértés.

Forrás: kisebb változtatással a *New Oxford Dictionary of English*-ből átvéve.

PL know-how

Praktyczna umiejętność lub wiedza w zakresie technologii produkcji lub techniki zarządzania itp.

Źródło: Dubisz, S. (red.), *Uniwersalny Słownik Języka Polskiego*, PWN, Warszawa, 2003.

knowledge

Definitions of knowledge are legion. Nevertheless, modern conceptions of knowledge rest broadly on several basic distinctions:

- (a) Aristotle distinguished between theoretical and practical logic. In line with this distinction, modern theoreticians (Alexander et al., 1991) distinguish declarative (theoretical) knowledge from procedural (practical) knowledge. Declarative knowledge includes assertions on specific events, facts and empirical generalisations, as well as deeper principles on the nature of reality. Procedural knowledge includes heuristics, methods, plans, practices, procedures, routines, strategies, tactics, techniques and tricks (Ohlsson, 1994);
- (b) it is possible to differentiate between forms of knowledge which represent different ways of learning about the world. Various attempts have been made to compile such lists, in which the following categories seem to be frequently represented:
  - *objective* (natural/scientific) knowledge, judged on the basis of certainty;
  - *subjective* (literary/aesthetic) knowledge judged on the basis of authenticity;
  - *moral* (human/normative) knowledge judged on the basis of collective acceptance (right/wrong);
  - *religious/divine* knowledge judged by reference to a divine authority (God).

This basic understanding of knowledge underpins the questions we ask, the methods we use and the answers we give in our search for knowledge;

- (c) knowledge encompasses tacit and explicit knowledge. Tacit knowledge (Polanyi, 1966) is knowledge learners possess which influences cognitive processing. However, they may not necessarily express it or be aware of it. Explicit knowledge is knowledge a learner can consciously inspect, including tacit knowledge that converts into an explicit form by becoming an 'object of thought' (Prawat, 1989).

Source: Cedefop, 2000.

FR savoir

Il existe de nombreuses définitions du concept de savoir / connaissance; toutefois, les grands courants modernes opèrent quelques distinctions fondamentales:

- (a) Aristote établit une distinction entre la logique théorique et la logique pratique. De même, les théoriciens modernes (Alexander et al., 1991) distinguent la connaissance déclarative (théorique) de la connaissance procédurale (pratique). La connaissance déclarative englobe les déclarations concernant des événements ou des faits spécifiques ainsi que des généralisations empiriques ou encore des principes plus fondamentaux sur la nature de la réalité. La connaissance procédurale inclut différents éléments (heuristique, méthodologie, planification, pratiques, procédures, actions de routine, stratégies, tactiques, techniques ou astuces) (Ohlsson, 1994);
- (b) on peut distinguer différentes formes de connaissance correspondant à différentes méthodes d'«apprentissage du monde»: des études ont permis d'identifier différentes catégories de connaissance, articulées de la manière suivante:
- connaissance *objective* (naturelle/scientifique), jugée d'après le degré de certitude;
  - connaissance *subjective* (littéraire/esthétique), jugée d'après le degré d'authenticité;
  - connaissance *morale* (humaine/normative), jugée sur la base de l'acceptation collective (vrai/faux);
  - connaissance *religieuse/divine*, jugée sur la base de l'autorité divine (Dieu).

Cette distinction schématique permet d'orienter les questions que nous posons, les méthodologies que nous utilisons et les réponses que nous apportons dans notre quête de la connaissance;

- (c) la connaissance peut être tacite ou explicite. La connaissance tacite (Polanyi, 1966) se définit comme la connaissance (pas nécessairement exprimée ou consciente) acquise par l'apprenant, et qui va influencer le processus cognitif. Le savoir explicite correspond à la connaissance qui peut être mobilisée consciemment par l'apprenant, y compris la connaissance tacite qui devient explicite en devenant un «objet de pensée» (Prawat, 1989).

Source: Cedefop, 2000.

DE Wissen

Die Definitionen von Wissen („knowledge“) sind Legion; dennoch fußen moderne Konzeptionen des Wissensbegriffs im Allgemeinen auf einer Reihe grundlegender Oppositionen:

- (a) Aristoteles trifft eine Unterscheidung zwischen theoretischer und praktischer Logik. In Anlehnung an diese Opposition wird in der modernen Theoriebildung (Alexander et al., 1991) zwischen deklarativem (theoretischem) und prozeduralem (praktischem) Wissen unterschieden. Zum deklarativen Wissen zählen Assertionen über bestimmte Ereignisse, Sachverhalte und empirisch fundierte Generalisierungen sowie das Verständnis der grundlegenden Wirkungszusammenhänge, welche die Realität kennzeichnen. Prozedurales Wissen umfasst heuristisches Wissen, Methodenkenntnisse, Planung, Vorgehens- und Verfahrensweisen, Arbeitsroutinen, strategisches und taktisches Wissen und die Kenntnisse von Techniken und „Kniffen“ (Ohlsson, 1994);
- (b) es sind unterschiedliche Formen des Wissens zu unterscheiden, die Ausdruck verschiedenartiger Wege sind, sich Kenntnisse über die Welt anzueignen. Es wurden zahlreiche Versuche unternommen, einschlägige Systematiken zu erstellen; besonders häufig scheint man sich dabei auf folgende Kategorien zu stützen:
- *objektives* (naturbezogenes bzw. wissenschaftliches) Wissen; Bezugspunkt für die Bewertung dieses Wissens sind gesicherte Erkenntnisse;
  - *subjektives* (literarisches/ästhetisches) Wissen; Bezugspunkt für die Bewertung dieses Wissens ist Authentizität;
  - *moralisches* (zwischenmenschliches/normatives) Wissen; Bezugspunkt für die Bewertung dieses Wissens ist die Akzeptanz durch die Gemeinschaft (richtig/falsch);

- *religiöses/geistliches* Wissen; Bezugspunkt für die Bewertung dieses Wissens ist eine göttliche Instanz (Gott).

Diese grundlegende Wissensauffassung prägt die Fragen, die wir stellen, die Methoden, die wir anwenden, und die Lösungen, die wir erarbeiten, um unser Wissen zu erweitern.

- (c) Wissen umfasst gleichermaßen implizites, nur mittelbar zum Ausdruck kommendes Wissen - „tacit knowledge“ – und explizit gemachtes Wissen - „explicit knowledge“. „Tacit knowledge“ (Polanyi, 1966) bezeichnet Wissen, über das der Lernende verfügt und welches auf dessen kognitive Prozesse einwirkt, dabei aber nicht notwendigerweise zum Ausdruck kommen bzw. dem Lernenden bewusst sein muß. „Explicit knowledge“ bezeichnet Wissen, das der Lernende einer bewussten Überprüfung unterziehen kann; hierzu zählt auch implizites Wissen - „tacit knowledge“ -, welches, indem es zur Herausbildung eines „gedanklichen Objekts“ (Prawat, 1989) führt, explizite Form annimmt.

Quelle: Cedefop, 2000.

CS vědomost / znalost

Existuje celá řada definic pojmu vědomost / znalost, nicméně hlavní současné koncepce pracují s několika málo hlavními rozlišovacími znaky:

- (a) Aristoteles rozlišuje mezi teoretickou a praktickou logikou. Rovněž současní teoretikové (Alexander et al., 1991) rozlišují deklaratorní (teoretické) vědomosti a procedurální (praktické) vědomosti. Deklaratorní vědomosti zahrnují výroky o určitých událostech, skutečnostech nebo empirická zobecnění či podstatné poučky o povaze skutečnosti. Procedurální vědomosti zahrnují různé prvky (heuristiku, metodologii, plánování, praxi, postupy, rutinu, strategie, taktiky, techniky nebo triky) (Ohlson, 1994);
- (b) lze rozlišovat různé formy vědomostí, které odpovídají různým metodám poznávání světa: na základě snahy o jejich členění byly vymezeny tyto kategorie:
- *objektivní* vědomosti (o přírodě/vědecké), posuzované na základě míry jistoty;
  - *subjektivní* vědomosti (literární/estetické), posuzované na základě autenticity;
  - *morální* vědomosti (humanitní/normativní), posuzované na základě kolektivního přijímání (správné/nesprávné);

- vědomosti *náboženské/o Bohu*, posuzované na základě božské autority (Bůh).

Toto schematické členění umožňuje orientovat kladené otázky, používané metodologie a získané odpovědi při našem zkoumání vědomostí;

- (c) vědomosti mohou být implicitní nebo explicitní. Implicitní vědomost (Polanyi, 1966) se definuje jako získaná vědomost (nikoli nutně vyjádřená nebo uvědomělá), která bude ovlivňovat kognitivní proces. Explicitní vědomost odpovídá znalosti, kterou lze vědomě mobilizovat, a zahrnuje i implicitní vědomost, která může nabýt explicitní podoby tím, že se stane „předmětem myšlení“ (Prawat, 1989).

Pramen: Cedefop, 2000.

HU tudás / ismeret

A tudást igen sokféleképpen határozták meg, mégis a tudás modern felfogása több alapvető megkülönböztetésen nyugszik:

- (a) Arisztotelész elméleti és gyakorlati logikát különböztetett meg. Ezzel a megkülönböztetéssel párhuzamban modern teoretikusok (Alexander et al., 1991) különbséget tesznek deklaratív (elméleti) és ügyrendi (praktikus) tudás között. A deklaratív tudáshoz tartoznak határozott eseményekről történő megállapítások, tények és empirikus általánosítások, valamint a realitás természetével kapcsolatos mélyebb elvek. Az ügyrendi tudás magába foglalja a heurisztikát, módszereket, tervekét, eljárásokat, folyamatokat, stratégiákat, taktikákat, technikákat és trükköket. (Ohlsson, 1994)
- (b) Különbséget lehet tenni a tudás módozatai között, melyek a világ megismerésére alkalmas többféle lehetőséget képviselnek: ehhez ismételt megkíséreltek listát összeállítani, s a következő kategóriák szerepelnek leggyakrabban:
- *objektív* (természetes / tudományos), bizonyosság alapján megítélt tudás,
  - *szubjektív* (irodalmi / esztétikai), autenticitás alapján megítélt tudás,
  - *morális* (emberi / normatív), kollektív elfogadottság (helyes / helytelen) alapján megítélt tudás,
  - *vallásos / Isteni*, emberfölötti hatalomra (Isten) hivatkozó tudás.

A tudás ezen alapvető értelmezése alátámasztja alá minden kérdésünket, minden használt módszerünket és

a válaszokat, melyeket tudáskeresésünk folytán megadunk.

- (c) A tudás hallgatólagos és kifejezett tudást foglal magába. A hallgatólagos (tacit) tudás (Polányi, 1966) az, amit a tanuló észlelési folyamatában, tudatosan / tudat alatt alkalmaz. A kifejezett (explicit) tudás tudatosan megvizsgálható, mint ahogy az a hallgatólagos tudás is, amely kifejezett tudásra váltható amint az egy gondolat tárgyává válik (Prawat, 1989).

Forrás: Cedefop, 2000.

PL **wiedza**

Jest wiele definicji wiedzy, jednak współczesne koncepcje odwołują się do kilku podstawowych pojęć:

- (a) Arystoteles podzielił logikę na teoretyczną i praktyczną. Zgodnie z tym podziałem, współcześni teoretycy (Alexander et al., 1991) wyróżniają wiedzę deklaratywną (teoretyczną) i proceduralną (praktyczną). Wiedza deklaratywna obejmuje znajomość konkretnych zdarzeń, faktów i empirycznych uogólnień, a także formuluje głębsze zasady dotyczące natury rzeczywistości. Wiedza proceduralna łączy w sobie heurystykę, metodologię, planowanie, działania praktyczne, proceduralne, rutynowe, strategie, taktyki, techniki i triki (Ohlsson, 1994);
- (b) możliwe jest zróżnicowanie form wiedzy w zależności od sposobu postrzegania świata: podjęto rozmaite próby opracowania takiej listy, w której zwykle pojawiają się następujące kategorie:
- wiedza obiektywna (przyrodnicza/naukowa) określona na podstawie stopnia pewności;
  - wiedza subiektywna (literacka/estetyczna) określona na podstawie stopnia autentyczności;
  - wiedza moralna (ludzka/normatywna) określona na podstawie zbiorowej akceptacji rozróżnienia między dobrem a złem;
  - wiedza religijna/duchowa określona na podstawie odniesienia do istoty nadprzyrodzonej (Boga).
- Ten elementarny podział stanowi podstawę pytań, które formułujemy, metodologii, których używamy i odpowiedzi, których udzielamy w procesie poszukiwania wiedzy.
- (c) wiedza dzieli się na jawną i ukrytą. Wiedza ukryta (Polanyi, 1966) to wiedza, która jest w posiadaniu uczącego się i wpływa na jego procesy kognitywne, choć

niekoniecznie jako wiedza wyrażana bądź uświadomiona. Wiedza jawna jest wiedzą, którą uczący się może świadomie weryfikować, włączając również do niej wiedzę ukrytą, która przechodzi w jawną, gdy staje się 'przedmiotem myślenia' (Prawat, 1989).

Źródło: Cedefop, 2000.

39

knowledge society / knowledge-based society

A society whose processes and practices are based on the production, distribution and use of knowledge.

Source: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

FR société de la connaissance / société basée sur la connaissance

Société dont les processus et les pratiques sont fondés sur la production, la diffusion et l'utilisation des connaissances.

Source: Cedefop, 2001 in Commission européenne, communication *Réaliser un espace européen de l'éducation et de la formation tout au long de la vie*, COM(2001) 678 final.

DE Wissensgesellschaft

Eine Gesellschaft, deren Prozesse und Verfahren auf der Erzeugung, Verbreitung und Anwendung von Wissen basieren.

Quelle: Cedefop, 2001, in Europäische Kommission, Mitteilung *Einen europäischen Raum des lebenslangen Lernens schaffen*, KOM(2001) 678 endg.

CS společnost znalostí / společnost založená na vědění

Společnost, v níž jsou postupy i konání založeny na produkci, šíření a používání vědomostí.

Pramen: Cedefop, 2001 in European Commission, komuniké *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

HU tudástársadalom / tudásra alapozott társadalom

Társadalom, melynek folyamatai és eljárásai a tudás előállítására, terjesztésére és használatára alapozottak.

Forrás: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

PL społeczeństwo wiedzy / społeczeństwo oparte na wiedzy

Społeczeństwo, którego zorganizowane działanie opiera się na tworzeniu, szerzeniu i wykorzystaniu wiedzy.

Źródło: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

40

learning

A cumulative process whereby individuals gradually assimilate increasingly complex and abstract entities (concepts, categories, and patterns of behaviour or models) and/or acquire skills and competences.

Source: adapted from Lave, 1997.

Related terms: learning by doing, learning by using

FR apprentissage

Processus cumulatif dans lequel les individus assimilent progressivement des entités d'un niveau croissant de complexité et d'abstraction (concepts, catégories, schémas de comportement ou modèles) et/ou des compétences.

Note: le terme «apprentissage» désigne également un mode de formation (voir terme 6)

Source: d'après Lave, 1997.

Termes liés: apprentissage par la pratique, apprentissage par l'utilisation

DE Lernen

Der Begriff „Lernen“ bezeichnet einen kumulativen Prozess, in dessen Rahmen sich der Einzelne Kenntnisse von wachsendem Komplexitäts- und Abstraktionsgrad (Begriffe, Kategorien, Verhaltensmuster oder Modelle) und/oder Kompetenzen sukzessive aneignet.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Lave, 1997.

Verwandte Begriffe: Lernen durch Praxis, Lernen durch Anwendung

CS učení

Kumulativní proces, během něhož si jednotlivci postupně osvojují stále složitější a abstraktnější entity (pojmy, kategorie, vzorce či modely chování) a/nebo získávají dovednosti a způsobilosti.

Pramen: upraveno podle Lave, 1997.

Příbuzné termíny: učení používáním, učení výkonem činnosti / učení praxí

HU tanulás

Halmazódó folyamat, melynek folytán az egyén mind jobban összetett és absztrakt tényezőket (fogalmakat, kategóriákat és viselkedési módozatokat) lassan magáévá tesz és / vagy szakértelmet és képességet elsajátít.

Forrás: kisebb módosítással Lave-től, 1997 átvéve.

Társfogalmak: tanulás gyakorlat által, tanulás használat által

PL kształcenie / uczenie się / nauka

Kumulatywny proces stopniowego przyswajania coraz bardziej złożonych i abstrakcyjnych elementów wiedzy (pojęć, kategorii, wzorców zachowań lub modeli zjawisk) i/lub nabywania umiejętności i kompetencji.

Źródło: za Lave, 1997.

Terminy pokrewne: uczenie się przez działanie / uczenie się metodą aktywnego uczestnictwa, uczenie się przez zastosowanie

learning attainments

see learning outcome(s) ➔ 47

41 learning by doing

Learning acquired by repeated practice of a task, but without instruction.

Source: Cedefop, 2000.

Related terms: learning, learning by using

FR apprentissage par la pratique

Apprentissage acquis par l'exécution répétée d'une tâche, mais sans instruction préalable.

Source: Cedefop, 2000.

Termes liés: apprentissage, apprentissage par l'utilisation

DE Lernen durch Praxis / Praxislernen / Learning-by-doing

Bezeichnet Lernen ohne Anleitung durch wiederholtes Durchführen einer bestimmten Arbeitsaufgabe.

Quelle: Cedefop, 2000.

Verwandte Begriffe: Lernen, Lernen durch Anwendung

CS učení výkonem činnosti / učení praxí

Učení prostřednictvím opakovaného provádění úkonu, bez předchozí výuky.

Pramen: Cedefop, 2000.

Příbuzné termíny: učení, učení používáním

HU tanulás gyakorlat által

Egy adott feladat ismételt kivitelezése által, de oktatás (útmutatás) nélkül történő tanulás.

Forrás: Cedefop, 2000.

Társfogalmak: tanulás, tanulás használat által

PL uczenie się przez działanie / uczenie się metodą aktywnego uczestnictwa

Uczenie się metodą powtarzanego wykonywania tego samego zadania, bez instruktażu.

Źródło: Cedefop, 2000.

Terminy pokrewne: kształcenie/uczenie się, uczenie się przez zastosowanie

---

42 learning by using

Learning acquired by repeated use of tools or facilities, but without instruction.

Source: Cedefop, 2000.

Related terms: learning, learning by doing

FR apprentissage par l'utilisation

Apprentissage acquis par l'utilisation répétée d'outils ou d'équipements, mais sans instruction préalable.

Source: Cedefop, 2000.

Termes liés: apprentissage, apprentissage par la pratique

DE Anwendungslernen / Lernen durch Anwendung / Learning-by-using

Bezeichnet Lernen ohne Anleitung durch die wiederholte Anwendung von Werkzeugen bzw. Geräten oder Anlagen.

Quelle: Cedefop, 2000.

Verwandte Begriffe: Lernen, Lernen durch Praxis

CS učení používáním

Učení prostřednictvím opakovaného používání nástrojů nebo vybavení, bez předchozí výuky.

Pramen: Cedefop, 2000.

Příbuzné termíny: učení, učení výkonem činnosti / učení praxí

HU tanulás használat által

Szerszámok, eszközök ismételt használata által, de oktatás (útmutatás) nélkül történő tanulás.

Forrás: Cedefop, 2000.

Társfogalmak: tanulás, tanulás gyakorlat által

PL uczenie się przez zastosowanie

Uczenie się metodą powtarzanego stosowania tych samych narzędzi lub zasobów, bez instruktażu.

Źródło: Cedefop, 2000.

Terminy pokrewne: kształcenie/uczenie się, uczenie się przez działanie / uczenie się metodą aktywnego uczestnictwa

---

43

learning community

A community that promotes a culture of learning by developing effective local partnerships between all sectors of the community, and supports and motivates individuals and organisations to learn.

Source: Cedefop, 2003.

Related term: learning region

FR communauté apprenante / communauté d'apprentissage

Communauté qui crée une culture d'apprentissage en développant une coopération efficace entre tous ses acteurs et qui soutient et motive les individus et les organisations à apprendre.

Source: Cedefop, 2003.

Terme lié: région apprenante

DE lernende Gemeinschaft

Eine Gemeinschaft, die durch die Entwicklung wirksamer lokaler Partnerschaften zwischen allen ihren Bereichen eine Lernkultur umfassend fördert und Einzelpersonen und Organisationen beim Lernen unterstützt bzw. zum Lernen anregt.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandter Begriff: lernende Region

CS učíci se komunita

Společenství, které podporuje kulturu učení tím, že rozvíjí účinné místní partnerství mezi všemi složkami společnosti a podporuje a motivuje jednotlivce i organizace k učení.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzný termín: učíci se region

HU tanuló közösség

Tanuláskultúrát előmozdító közösség, melynek minden részlege között létrejött hatékony társulások támogatják és ösztönzik az egyént és a szervezeteket tanulásra.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalom: tanuláskörzet

PL wspólnota edukacyjna

Wspólnota promująca kulturę oświatową poprzez rozwijanie skutecznych form współpracy pomiędzy podmiotami oraz wspierająca i zachęcająca do kształcenia się zarówno osoby jak i organizacje.

Źródło: Cedefop, 2003.

Termin pokrewny: region uczący się

---

44 learning content

The topics and activities which make up what is learned by an individual or group of learners during a learning process.

Source: adapted from ETF, 1997.

FR contenu d'apprentissage / contenu de formation

Les matières et activités qui constituent la somme de ce qui doit être acquis par un individu ou un groupe d'apprenants au cours d'une action d'enseignement ou de formation.

Source: traduit et adapté de ETF, 1997.

DE Lerninhalt / Lernstoff / Unterrichtsstoff

Bezeichnet die Summe aller Stoffe und Aktivitäten, die dem Einzelnen oder einer Gruppe von Lernenden im Rahmen einer Bildungs- bzw. Ausbildungsmaßnahme vermittelt und abverlangt werden.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Europäische Stiftung für Berufsbildung, 1997.

CS obsah učení

Témata a činnosti, které tvoří předmět učení jednotlivce nebo skupiny v průběhu procesu výuky nebo odborné přípravy.

Pramen: upraveno podle ETF, 1997.

HU tanulás tartalma / tananyag / oktatási anyag

Egy adott tanulási folyamat tárgybeli és tevékenységi tartalma.

Forrás: ETF-től átvéve, 1997.

PL treści nauczania / treści dydaktyczne

Zagadnienia i czynności składające się na całość treści, które muszą zostać przyswojone indywidualnie lub grupowo w procesie kształcenia.

Źródło: za ETF, 1997.

45

learning facilitator

Anyone who promotes the acquisition of knowledge and skills by establishing a favourable learning environment, including anyone exercising a teaching, training, supervision or guidance function. The facilitator helps the learner develop knowledge and skills by providing guidelines, feedback and advice throughout the learning process.

Source: Cedefop, 2003.

FR médiateur d'apprentissage

Toute personne qui facilite l'acquisition de connaissances et de compétences en créant un environnement propice à l'apprentissage, y compris les personnes exerçant une fonction d'enseignement, de formation, de supervision ou d'orientation. Le médiateur non seulement aide l'apprenant à développer ses connaissances et ses compétences, mais il lui fournit des instructions, des commentaires et des conseils tout au long du processus d'apprentissage.

Source: Cedefop, 2003.

DE Lernförderer

Jede Person, die den Erwerb von Wissen und Kompetenzen durch die Schaffung eines günstigen Lernumfelds fördert, einschließlich Lehrern, Ausbildern, Betreuern oder Beratern. Der Lernförderer berät den Lernenden während des gesamten Lernprozesses durch Leitlinien, Rückmeldungen und Ratschläge und hilft bei der Weiterentwicklung von Wissen und Kompetenzen.

Quelle: Cedefop, 2003.

CS zprostředkovatel učení

Každý, kdo usnadňuje získávání vědomostí a dovedností tím, že vytváří vhodné učební prostředí; patří k nim ti, kdo provádějí výuku, výcvik, dohled či poradenství.

Zprostředkovatel učení nejen pomáhá tomu, kdo se učí rozvíjet vědomosti a způsobilosti, ale poskytuje mu pokyny, zpětnou vazbu a rady během celého procesu učení.

Pramen: Cedefop, 2003.

HU tanulássegítő (egyén) / tutor / konzulens

Bárki, aki tudás és képességek elsajátításához kedvező környezetet teremt, tanít, oktat, begyakorol, kiképez, vagy ilyen tevékenységeket irányít vagy felügyel. A tanulássegítő a tanulót irányvonalakkal, visszajelzéssel és tanáccsal ellátja, a tanulási folyamat alatt eligazítja, és elősegíti a tanulóban a tudás és képességek kibontakozását.

Forrás: Cedefop, 2003.

PL facylitator nauczania / mediator nauczania

Każdy, kto promuje zdobywanie wiedzy i umiejętności tworząc warunki, które sprzyjają kształceniu – w tym osoby sprawujące funkcje nauczyciela, instruktora, opiekuna, czy doradcy. Facylitator jest przewodnikiem uczącego się – udziela mu w trakcie nauki wskazówek, opiniuje i doradza, jak również pomaga rozwinąć wiedzę i umiejętności.

Źródło: Cedefop, 2003.

46

learning organisation

An organisation where everyone learns and develops through the work context, for the benefit of themselves, each other and the whole organisation, with such efforts being publicised and recognised.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: learning community, learning region

FR organisation apprenante

Organisation offrant à tous les individus la possibilité d'apprendre et de se développer dans le cadre du travail, et ce dans leur propre intérêt, celui des autres personnes et de l'organisation dans son ensemble, ces efforts devant être mis en valeur et reconnus.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: communauté apprenante / communauté d'apprentissage, région apprenante

DE lernende Organisation

Eine Organisation, in der jeder lernt und sich durch das Arbeitsumfeld weiterentwickelt – zum eigenen und zum gegenseitigen Nutzen und zum Nutzen des gesamten Unternehmens. Solche Aktivitäten sollten bekannt gemacht und anerkannt werden.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: lernende Gemeinschaft, lernende Region

CS učící se organizace

Organizace, v níž se každý učí a rozvíjí v rámci pracovní činnosti, a to ve prospěch svůj, ve prospěch ostatních i celé organizace; tato snaha je zveřejňována a uznávána.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: učící se komunita, učící se region

HU tanulási szervezet

Ahol az adott munkából a saját, az egymás és az egész szervezet érdekében mindenki tanul és fejlődik, és ahol az ilyen irányú tevékenységet publikálják és elismerik.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: tanuló közösség, tanuláskörzet

PL organizacja ucząca się

Organizacja, w której każdy uczestnik uczy się i rozwija pod wpływem otoczenia z korzyścią dla siebie, pozostałych osób i samej organizacji, która te działania publicznie uznaje i popiera.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: wspólnota edukacyjna, region uczący się

47

**learning
outcome(s) /
learning
attainments**

The set of knowledge, skills and/or competences an individual acquired and/or is able to demonstrate after completion of a learning process.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: assessment (of skills and competences), certification (of skills and competences)

FR résultat(s) de l'apprentissage / résultat(s) d'apprentissage

L'ensemble des connaissances, capacités professionnelles et/ou compétences qu'un individu a acquises ou est en mesure de démontrer à l'issue d'une action d'apprentissage.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: évaluation (des compétences), certification (des compétences)

DE Lernergebnisse

Bezeichnet die Gesamtheit der Kenntnisse, Fähigkeiten und/oder Kompetenzen, die eine Person nach Durchlaufen eines Lernprozesses erworben hat und/oder nachzuweisen in der Lage ist.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: Bewertung (von Kompetenzen), Zertifizierung (von Kompetenzen)

CS výsledky učení

Soubor vědomostí, dovedností a způsobilostí, které jedinec získal a je schopen je po ukončení učebního procesu předvést.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: hodnocení (odborných dovedností a způsobilostí), certifikace (odborných dovedností a způsobilostí)

HU tanulási eredmények

Egy tanulási folyamat befejeztével elsajátított és / vagy kimutatható tudás, szakértelem és / vagy képességek összessége.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: (szakértelem és képességek) értékelése, felmérése, (szakértelem és képességek) igazolása

PL wyniki nauczania / rezultaty nauczania

Całokształt wiedzy, umiejętności i/lub kompetencji, które nabyła osoba (nauczana) i które jest w stanie zademonstrować po zakończeniu procesu dydaktycznego.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: ocena/ewaluacja (umiejętności i kompetencji), certyfikacja/poświadczenie (umiejętności i kompetencji)

48 learning region

A region in which all stakeholders cooperate to meet local learning needs and devise joint solutions to local problems.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: learning community, learning organisation

FR région apprenante

Région dans laquelle tous les acteurs collaborent afin de satisfaire les besoins locaux spécifiques en termes d'apprentissage et mettent en œuvre des solutions communes à des problèmes communs.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: communauté apprenante / communauté d'apprentissage, organisation apprenante

DE lernende Region

Eine Region, in der alle Interessengruppen mit dem Ziel zusammenarbeiten, dem speziellen lokalen Lernbedarf gerecht zu werden und gemeinsame Probleme gemeinsam zu lösen.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: lernende Gemeinschaft, lernende Organisation

CS učící se region

Region, v němž všichni aktéři spolupracují a učí se společně řešit místní problémy.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: učící se komunita, učící se organizace

HU tanuláskörzet

Olyan körzet, ahol az érdekcsoportok együttműködnek és együtt tanulnak annak érdekében, hogy a helyi problémákra együttesen találjanak megoldást.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: tanuló közösség, tanulási szervezet

PL region uczący się

Region, w którym wszystkie podmioty współpracują i kształcą się razem w celu wypracowania wspólnych sposobów rozwiązywania problemów lokalnych.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: organizacja ucząca się, wspólnota edukacyjna

49 lifelong learning

All learning activity undertaken throughout life, with the aim of improving knowledge, skills and/or qualifications for personal, social and/or professional reasons.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: adult education, continuing vocational education and training, lifewide learning

FR éducation et formation tout au long de la vie / apprentissage tout au long de la vie

Toute activité d'apprentissage entreprise à tout moment de la vie, dans le but d'améliorer les connaissances, les capacités, les compétences et/ou qualifications, dans une perspective personnelle, sociale et/ou professionnelle.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: éducation / formation des adultes, éducation et formation embrassant tous les aspects de la vie, formation et enseignement (professionnels) continus

DE lebenslanges Lernen

Alles Lernen während des gesamten Lebens, das der Verbesserung von Wissen, Fähigkeiten, Kompetenzen und/oder Qualifikationen dient und im Rahmen einer persönlichen, bürgergesellschaftlichen, sozialen bzw. beschäftigungsbezogenen Perspektive erfolgt.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: (berufliche) Fort- und Weiterbildung, Erwachsenenbildung, lebensumspannendes Lernen

CS celožitovní učení

Jakékoli učení v kterémkoli období života s cílem zlepšit vědomosti, dovednosti, způsobilosti a/nebo kvalifikaci z důvodů osobních, společenských nebo profesních.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: další odborné vzdělávání a příprava, učení v celé šíři života, vzdělávání dospělých

HU **életen át tartó tanulás**

Az egész élet folyamán felvállalt, tudást, szakértelmet / képességet és / vagy képesítést továbbfejlesztő mindenfajta tanulás, legyen az egyéni, társadalmi vagy szakmabeli célból.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: felnőttoktatás / felnőttképzés, (szakmai) továbbképzés, életet átfogó tanulás

PL **uczenie się przez całe życie / kształcenie przez całe życie**

Całość aktywności poznawczych podejmowanych w trakcie życia z myślą o pogłębieniu wiedzy, umiejętności i/lub kwalifikacji – z przyczyn osobistych, społecznych i/lub zawodowych.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: kształcenie dorosłych/oświata dorosłych, kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne, uczenie się przez całokształt sytuacji życiowych

50 lifewide learning

Learning, either formal, non-formal or informal, that takes place across the full range of life activities (personal, social and/or professional) and at any stage.

Comment: lifewide learning is a dimension of lifelong learning.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: adult education, continuing vocational education and training, lifelong learning

FR **éducation et formation embrassant tous les aspects de la vie**

Toute activité d'apprentissage – formel, non formel ou informel – couvrant l'un ou l'autre aspect de la vie (personnel, social et/ou professionnel) et entreprise à tout moment de la vie.

Note: ce concept constitue une dimension de l'éducation et de la formation tout au long de la vie.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: formation des adultes / éducation des adultes, formation et enseignement (professionnels) continus, éducation et formation tout au long de la vie / apprentissage tout au long de la vie

DE lebensumspannendes Lernen

Jede formale, nicht formale oder informelle Lern­­tätigkeit in allen (d. h. persönlichen, bürgergesellschaftlichen, sozialen bzw. beschäftigungsbezogenen) Lebensbereichen und während des gesamten Lebens.

Anmerkung: lebensumspannendes Lernen ist eine Dimension des lebenslangen Lernens.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: (berufliche) Fort- und Weiterbildung, Erwachsenenbildung, lebenslanges Lernen

---

CS učení v celé šíři života

Jakékoli učení – formální, neformální či informální – které se uskutečňuje při jakékoli lidské aktivitě (osobní, společenské či profesní) a v kterémkoli okamžiku.

Poznámka: Učení v celé šíři života je součástí celoživotního učení.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: celoživotní učení, další odborné vzdělávání a příprava, vzdělávání dospělých

---

HU életet átfogó tanulás

Az élet minden (személyes, társadalmi és / vagy szakmai) megnyilvánulásából és minden stádiumában adódó hivatalos, nem-hivatalos vagy szabadtanulás.

Megjegyzés: Az életet átfogó tanulás az életen át tartó tanulás egyik dimenziója.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: felnőttoktatás / felnőttképzés, (szakmai) továbbképzés, életen át tartó tanulás

---

PL uczenie się przez całośćtań sytuacji życiowych

Kształcenie – formalne, nieformalne lub incydentalne – które ma miejsce w dowolnych okolicznościach i okresach życia (osobistego, społecznego i/lub zawodowego).

Komentarz: uczenie się przez doświadczenie życiowe jest składową uczenia się przez całe życie.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: kształcenie dorosłych/oświata dorosłych, kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne, kształcenie przez całe życie

51 lower secondary education (ISCED 2)

Lower secondary education generally continues the basic programmes of primary education, although teaching is typically more subject-focused, often employing more specialised teachers to conduct classes.

Comment: in some countries, this level may appear as an artificial division which does not correspond to the national education system (nine years of basic education including ISCED level 2). In such cases, ISCED 2 level is called ‘second stage of basic education’.

Source: ISCED 1997 and Eurydice.

Related terms: first stage of tertiary education (ISCED 5), post-secondary (non-tertiary) education (ISCED 4), upper secondary education (ISCED 3)

FR premier cycle de l’enseignement secondaire (CITE 2)

Le premier cycle de l’enseignement secondaire prolonge en général les programmes de base du primaire; toutefois, l’enseignement est habituellement organisé par disciplines et fait appel à des enseignants plus spécialisés.

Note: dans certains pays, ce niveau peut apparaître comme une division artificielle qui ne correspond pas à l’organisation du système national d’éducation (cycle d’enseignement de base de 9 ans qui englobe l’équivalent du CITE 2). Dans ce cas, le niveau CITE 2 est appelé «deuxième cycle de l’éducation de base».

Source: CITE 1997 et Eurydice.

Termes liés: deuxième cycle de l’enseignement secondaire (CITE 3), enseignement postsecondaire hors tertiaire / enseignement postsecondaire non supérieur (CITE 4), premier niveau de l’enseignement tertiaire / premier niveau de l’enseignement supérieur / enseignement supérieur – premier niveau (CITE 5)

DE Sekundarbildung – Sekundarstufe I (ISCED 2)

Der Unterricht der Sekundarstufe I ist im Allgemeinen so gestaltet, dass er die im Primarbereich vermittelte Grundbildung vervollständigt, ist aber in der Regel stärker fachlich gegliedert und wird häufig von fachlich stärker spezialisierten Lehrern vermittelt.

Anmerkung: Mit Blick auf manche Länder kann diese Bildungsstufe als theoretisches Konstrukt erscheinen, da die betreffenden nationalen Bildungssysteme keine gesonderte Sekundarstufe 1 aufweisen (und statt dessen einen neunjährigen Grundbildungsbereich vorsehen, der auch die ISCED-Stufe 2 umfasst). Die ISCED-Stufe 2 wird in diesen Fällen als „zweite Grundbildungsstufe“ bezeichnet.

Quelle: ISCED 1997 und Eurydice sowie Tessaring, 1999.

Verwandte Begriffe: höhere Sekundarbildung - Sekundarstufe II (ISCED 3), postsekundare (nicht-tertiäre) Bildung (ISCED 4), tertiäre Bildung – erste Stufe (ISCED 5)

CS nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2)

Nižší sekundární vzdělávání zpravidla pokračuje v základních programech primární úrovně, avšak výuka je výrazněji předmětově orientována a vyučující mají aprobaci pro výuku jednotlivých předmětů.

Poznámka: V některých zemích se tato úroveň může jevit jako uměle vyčleněná, protože neodpovídá členění příslušné národní školské soustavy (devítiletá základní škola zahrnuje i úroveň ISCED 2). V takových případech se úroveň ISCED 2 nazývá „druhý stupeň základního vzdělávání/školy“.

Pramen: CITE 1997 et Eurydice.

Příbuzné termíny: vyšší sekundární vzdělávání (ISCED 3), postsekundární vzdělávání nezahrnuté do terciárního (ISCED 4), první stupeň terciárního vzdělávání (ISCED 5)

HU másodfokú oktatás alsó szintje (ISCED 2)

A másodfokú oktatás alsó szintjén általában az elsőfokú (elemi) alapképzés folytatódik, általában szakosodottan, sokszor már szaktanárokkal.

Megjegyzés: Van ország, ahol ez a szint mesterkéltnek tűnhet, mert oktatási rendszerével nem egyezik (9 alapozó tanév beleértve az ISCED 2. szintjét). Ilyen esetekben az ISCED 2. szint az „alapoktatás második stádiuma” elnevezést kapja.

Forrás: ISCED 1997 és Eurydice.

Társfogalmak: harmadfokú oktatás első szakasza (ISCED 5), középiskolát / másodfokú oktatást követő (nem harmadfokú) oktatás (ISCED 4), felső másodfokú oktatás (ISCED 3)

PL kształcenie średnie I stopnia / kształcenie gimnazjalne (ISCED 2)

Kształcenie średnie I stopnia jest w zasadzie kontynuacją programów szkoły podstawowej, przy czym nauczanie ma silniejszy charakter przedmiotowy, a zajęcia prowadzą często nauczyciele specjalizujący się w danym przedmiocie.

Komentarz: w niektórych krajach wyróżnienie tego poziomu kształcenia może wydać się sztuczne, gdyż nie występuje on w narodowym systemie oświaty (poziom ISCED 2 zawiera się tam w dziesięcioletnim cyklu kształcenia podstawowego). W takich przypadkach poziom ISCED 2 określa się jako «drugi cykl kształcenia podstawowego».

Źródło: ISCED 1997 i Eurydice.

Terminy pokrewne: kształcenie policealne (ISCED 4), kształcenie średnie II stopnia (ISCED 3), pierwszy stopień kształcenia wyższego (ISCED 5)

mentoring

Guidance and support provided in a variety of ways to a young person or novice (i.e. someone joining a new learning community or organisation) by an experienced person who acts as a role model, guide, tutor, coach or confidant.

Source: adapted from Bolton, 1980.

Related terms: learning community, learning organisation, tutoring

FR mentorat

Guidance et soutien apportés sous diverses formes à un jeune – ou novice – (par exemple lors de son entrée dans une nouvelle communauté ou organisation apprenante) par une personne expérimentée remplissant un rôle de modèle, guide, tuteur, répétiteur ou confident.

Source: adapté de Bolton, 1980.

Termes liés: communauté d'apprentissage, organisation apprenante, tutorat

DE Mentoring

Bezeichnet die Beratung und Unterstützung eines jungen Menschen bzw. eines Neulings (d. h. einer Person, die einer lernenden Gemeinschaft oder Organisation neu beigetreten ist) in sehr unterschiedlicher Form durch eine erfahrene Person (einen „Mentor“), die als Rollenvorbild, Betreuer, Tutor, Coach oder Vertrauensperson fungiert.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Bolton, 1980.

Verwandte Begriffe: lernende Gemeinschaft, lernende Organisation, Tutoring

CS mentorství

Poradenství a podpora, kterou v různých formách poskytuje mladému člověku nebo nováčkovi (např. někomu, kdo nově vstoupil do učící se komunity či organizace) zkušená osoba, která plní roli modelu, průvodce, instruktora či důvěrníka.

Pramen: upraveno podle Boltona, 1980.

Příbuzné termíny: tutorství, učící se komunita, učící se organizace

HU eligazítás / mentorálás

Általában fiatal embernek vagy kezdőnek (tehát olyannak, aki újonnan csatlakozik tanuló közösséghez vagy szervezethez) különböző úton-módon nyújtott irányítás és támogatás tapasztalt személy által, aki az útmutató, korrepetitor, mintakép és bizalmas barát szerepét is betölti.

Forrás: Bolton-tól átvéve, 1980.

Társfogalmak: tanuló közösség, tanulási szervezet

PL **opieka pedagogiczna**

Różnorodne formy doradztwa i wsparcia pedagogicznego osoby młodocianej lub nowicjusza (tj. osoby przystępującej do wspólnoty lub organizacji uczącej się) przez osobę doświadczoną, która pełni rolę autorytetu, przewodnika, wychowawcy, pedagoga, osoby zaufanej.

Źródło: za Bolton, 1980.

Terminy pokrewne: opieka dydaktyczna, organizacja ucząca się, wspólnota edukacyjna

53

mobility

The ability of an individual to move and adapt to a new occupational environment.

Comment: Mobility can be geographical or 'functional' (a move to a new function in a company or to a new occupation). Mobility enables individuals to acquire new skills and thus to increase their employability.

Source: Cedefop, 2000.

Related terms: adaptability, employability

FR **mobilité**

L'aptitude d'un individu à s'adapter à un nouvel environnement de travail.

Note: la mobilité peut être géographique ou «fonctionnelle» (changement de fonction à l'intérieur de l'entreprise, changement de métier). La mobilité permet à l'individu d'acquérir de nouvelles compétences et ainsi d'accroître son employabilité.

Source: Cedefop, 2000.

Termes liés: adaptabilité, employabilité

DE **Mobilität**

Bezeichnet die Fähigkeit einer Person, sich in ein neues berufliches Umfeld zu begeben bzw. sich an dieses anzupassen.

Anmerkung: Mobilität kann sowohl räumlich als auch funktionsbedingt sein (Übernahme einer neuen Funktion innerhalb des selben Unternehmens oder Mobilität zwischen Berufen). Mobilität versetzt den Einzelnen in die Lage, neue Kompetenzen zu erwerben und somit seine Beschäftigungsfähigkeit zu verbessern.

Quelle: Cedefop, 2000.

Verwandte Begriffe: Anpassungsfähigkeit, Beschäftigungsfähigkeit

CS **mobilita**

Schopnost jednotlivce pohybovat se v novém pracovním prostředí a přizpůsobovat se mu.

Poznámka: Mobilita může být geografická nebo funkční (přesun do nové funkce uvnitř podniku nebo do jiného povolání). Mobilita umožňuje jednotlivcům získávat nové způsobilosti a zvyšovat tak svou zaměstnatelnost.

Pramen: Cedefop, 2000.

Příbuzné termíny: adaptabilita, zaměstnatelnost

HU mobilitás

Képesség új munkakörnyezetre átváltani és ott meghonosodni.

Megjegyzés: A munkahelyi mobilitás lehet földrajzi, de lehet „funkcionális” is (új munkakörre váltás az adott vállalaton belül, vagy teljesen új foglalkozásra). A munkahelyi mobilitás elősegíti új képességek megszerzését és így a foglalkoztathatóságot előmozdítja.

Forrás: Cedefop, 2000.

Társfogalmak: alkalmazkodóképesség, foglalkoztathatóság

PL mobilność

Zdolność do zmiany środowiska pracy i przystosowania do nowych warunków.

Komentarz: mobilność może być geograficzna lub „funkcjonalna” (przejście na nowe stanowisko w przedsiębiorstwie lub zmiana zawodu). Umożliwia nabywanie nowych umiejętności, a tym samym poszerza możliwości zatrudnienia jednostki.

Źródło: Cedefop, 2000.

Terminy pokrewne: zdolność adaptacji/zdolność przystosowania się, zdolność do zatrudnienia

54

(mutual) recognition of qualifications

The recognition by one or more countries of qualifications (certificates or diplomas) awarded in one or more other countries.

Source: Cedefop, 2003.

Related term: recognition (of skills and competences)

FR reconnaissance (mutuelle) des qualifications

La reconnaissance par un ou plusieurs pays des qualifications (certificats, diplômes ou titres) obtenus dans un ou plusieurs autres pays.

Source: Cedefop, 2003.

Terme lié: reconnaissance (des compétences)

DE (gegenseitige) Anerkennung von Qualifikationen

Bezieht sich auf die Anerkennung von in einem oder mehreren Staaten erworbenen Qualifikationen (Befähigungsnachweise, Bescheinigungen, Diplome, Zertifikate, Zeugnisse) durch einen oder mehrere andere Staaten.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandter Begriff: Anerkennung von Kompetenzen

CS (vzájemné) uznávání kvalifikací

Uznávání kvalifikací (certifikátů, osvědčení, vysvědčení a diplomů) jedné nebo více zemí jinou zemí (zeměmi).

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzný termín: uznávání odborných dovedností a způsobilostí

HU (kölcsonös) képesítés elismerés

Más ország(ok) által kiadott képesítés (bizonyítvány vagy diploma) elismerése.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalom: (szakértelem és képességek) elismerése

PL uznanie (wzajemne) kwalifikacji

Uznanie przez jedno lub więcej państw kwalifikacji (świadectw lub dyplomów) nadanych w innym państwie lub państwach.

Źródło: Cedefop, 2003.

Termin pokrewny: uznanie umiejętności i kompetencji

---

55 new basic skills

New skills that, combined with basic skills, are needed to function in contemporary society. New basic skills are information and communication technology (ICT) skills, foreign languages, technological culture, entrepreneurship and social skills.

Source: Cedefop, 2003, adapted from Lisbon European Council, *Conclusions of the Presidency*, paragraph 26.

Related terms: basic skills, information and communication technology (ICT) skills

---

FR nouvelles compétences de base

Les nouvelles compétences qui, combinées aux compétences de base, sont nécessaires pour fonctionner

dans la société contemporaine. Elles couvrent les domaines suivants: technologies de l'information et de la communication (TIC), langues étrangères, culture technologique, esprit d'entreprise et aptitudes sociales.

Source: Cedefop, 2003, d'après Conseil européen de Lisbonne: *Conclusions de la Présidence*, paragraphe 26.

Termes liés: compétences de base, compétences en technologies de l'information (TIC)

DE neue Grundkompetenzen / neue Grundfertigkeiten / neue Basisqualifikationen

Bezeichnet die neuen Grundfertigkeiten, die unabdingbare Voraussetzung für die Lebensbewältigung in zeitgenössischen Gesellschaften sind und die anderen Grundkompetenzen ergänzen. Die neuen Grundfertigkeiten sind: Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT-Kompetenzen), Fremdsprachen, technologische Kultur, Unternehmergeist und soziale Fähigkeiten.

Quelle: Cedefop, 2003, leicht verändert nach: Europäischer Rat (Lissabon). *Schlussfolgerungen des Vorsitzes*, Abs. 26.

Verwandte Begriffe: Grundkompetenzen / Grundfertigkeiten / Basis-, Kernqualifikationen, Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / IKT-Kompetenzen)

CS nové základní dovednosti

Nové dovednosti požadované pro fungování v současné společnosti a doplňující základní dovednosti. Jsou to informační a komunikační technologie (IKT), cizí jazyky, technická kultura, podnikavost a sociální dovednosti.

Pramen: Cedefop, 2003, podle Lisbon European Council, *Conclusions of the Presidency*, paragraf 26.

Příbuzné termíny: dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT), základní dovednosti

HU új alapképességek

A mai élethez szükséges, alapképességeket kiegészítő új szakértelem. Ilyen az informatikai és kommunikációs technológia (IKT), az idegen nyelvek, a technológia kultúra, vállalkozókedv és társadalmi készségek.

Forrás: Cedefop, 2003, kisebb változtatásokkal a Lisbon European Council, *Conclusions of the Presidency*, paragraph 26-ből átvéve.

Társfogalmak: alapképességek, informatikai és kommunikációs technológiai (IKT) képességek

PL nowe umiejętności podstawowe

Nowe umiejętności, które wspólnie z umiejętnościami podstawowymi, potrzebne są do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie. Należą do nich umiejętności korzystania z technologii informacji i komunikacji (TIK), znajomość języków obcych, kultura techniczna, przedsiębiorczość oraz umiejętności społeczne.

Źródło: Cedefop, 2003, za Lisbon European Council, *Conclusions of the Presidency*, paragraph 26.

Terminy pokrewne: umiejętności podstawowe, umiejętności podstawowe w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)

56

non-formal learning

Learning which is embedded in planned activities not explicitly designated as learning (in terms of learning objectives, learning time or learning support), but which contain an important learning element. Non-formal learning is intentional from the learner's point of view. It normally does not lead to certification.

Comment: Non-formal learning is sometimes described as semi-structured learning.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: formal learning, informal learning, learning, validation of informal / non-formal learning

FR apprentissage non formel

Apprentissage intégré dans des activités planifiées non explicitement désignées comme activités d'apprentissage (en termes d'objectifs, de temps ou de ressources), mais contenant une part importante d'apprentissage. L'apprentissage non formel est intentionnel de la part de l'apprenant et ne débouche habituellement pas sur la certification.

Note: l'apprentissage non formel est parfois décrit comme apprentissage semi-structuré.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: apprentissage, apprentissage formel, apprentissage informel, validation de l'apprentissage informel / non formel

DE nicht formales Lernen

Bezeichnet Lernen, das in planvolle Tätigkeiten eingebettet ist, die nicht explizit als Lernen bezeichnet werden (in Bezug auf Lernziele, Lernzeit oder Lernförderung), jedoch ein ausgeprägtes „Lernelement“ beinhalten. Nicht formales Lernen ist im Allgemeinen intentional aus Sicht der Lernenden und führt üblicherweise nicht zur Zertifizierung.

Anmerkung: Nicht formales Lernen wird auch als halb strukturiertes Lernen bezeichnet.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: formales Lernen, informelles Lernen, Lernen, Validierung informellen / nicht formalen Lernens

CS neformální učení

Učení začleněné do záměrných činností, které nejsou explicitně označovány jako učení (co do cíle, času a prostředků), ale učení je jejich významnou složkou. Neformální učení je z hlediska toho, kdo se učí, záměrné. Zpravidla nevede k certifikaci.

Poznámka: Neformální učení je v některých zemích popisováno jako semistrukturované učení.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: informální učení, formální učení, učení, uznávání platnosti informálního / neformálního učení

HU nem kötött tanulás

Nem kimondottan tanulási célt szolgáló tervezett tevékenységekbe beleépített tanulnivaló. A tanuló szempontjából a nem kötött tanulás szándékos. Igazolását alapesetben nem ad.

Megjegyzés: A nem kötött tanulást fél-szervezett tanulásnak is nevezik.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: kötött (körülmények között történő) tanulás, kötetlen tanulás, tanulás, kötetlen / nem kötött tanulmányok hitelesítése

PL kształcenie nieformalne

Kształcenie, które jest częścią zaplanowanych działań niebędących z definicji formami uczenia się (w sensie określenia celów, czasu trwania, zasobów), zawierających jednak istotny składnik edukacyjny. Z punktu widzenia uczestnika kształcenie nieformalne ma charakter uczenia się zamierzonego. Zazwyczaj nie prowadzi do certyfikacji.

Komentarz: kształcenie nieformalne bywa określane terminem kształcenia quasi-zorganizowanego.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: kształcenie formalne, kształcenie incydentalne, uznanie kształcenia incydentalnego/nieformalnego

off-the-job training

Vocational training undertaken away from the normal work situation. It is usually only part of a whole training programme, in which it is combined with on-the-job training.

Source: Unesco, 1979.

Related term: on-the-job training

FR formation en dehors du lieu de travail

Formation professionnelle assurée hors de l'environnement réel de travail. Elle est généralement intégrée dans un programme complet de formation, au sein duquel elle est combinée avec une formation sur le lieu de travail.

Source: adapté de Unesco, 1979.

Terme lié: formation sur le lieu de travail

DE Ausbildung außerhalb des Arbeitsplatzes

Berufliche Bildung, die jenseits der normalen Arbeitssituation vermittelt wird. Die Ausbildung außerhalb des Arbeitsplatzes ist in der Regel im Rahmen eines umfassenderen Ausbildungsprogramms mit einer Ausbildung am Arbeitsplatz kombiniert.

Quelle: Unesco, 1979.

Verwandter Begriff: Ausbildung am Arbeitsplatz

CS profesní příprava mimo pracoviště

Profesní příprava zajišťovaná mimo reálné pracovní prostředí. Obvykle je součástí uceleného programu profesní přípravy, v němž se kombinuje s přípravou na pracovišti.

Pramen: podle Unesco, 1979.

Příbuzný termín: profesní příprava na pracovišti

HU munkahelyen kívüli képzés / tréning

A munkahelytől függetlenül, attól távol történő szakképzés. Általában a munkahelyen történő gyakorlattal párhuzamos, és az azzal egybekötött átfogó képzés része.

Forrás: Unesco, 1979.

Társfogalom: munkahelyi képzés

PL szkolenie poza miejscem pracy

Szkolenie zawodowe odbywające się poza codziennym środowiskiem pracy. Jest zwykle częścią większego programu szkoleniowego, w którym łączy się ze szkoleniem w miejscu pracy.

Źródło: Unesco, 1979.

Termin pokrewny: szkolenie w miejscu pracy

on-the-job training

Vocational training given in the normal work situation. It may constitute the whole training or be combined with off-the-job training.

Source: Unesco, 1979.

Related term: off-the-job training

FR formation sur le lieu de travail

Formation assurée dans l'environnement réel de travail. Elle peut constituer l'ensemble de la formation ou être combinée avec une formation en dehors du lieu de travail.

Source: Unesco, 1979.

Terme lié: formation en dehors du lieu de travail

DE Ausbildung am Arbeitsplatz

Berufliche Bildung, die im Rahmen der normalen Arbeitssituation vermittelt wird. Eine Ausbildung am Arbeitsplatz kann für sich genommen oder in Kombination mit einer Ausbildung außerhalb des Arbeitsplatzes vermittelt werden.

Quelle: Unesco, 1979.

Verwandter Begriff: Ausbildung außerhalb des Arbeitsplatzes

CS profesní příprava na pracovišti

Příprava zajišťovaná v reálném pracovním prostředí. Může představovat veškerou profesní přípravu nebo může být kombinována s přípravou mimo pracoviště.

Pramen: Unesco, 1979.

Příbuzný termín: profesní příprava mimo pracoviště

HU munkahelyi képzés

Munkavégzés során történő szakképzés. Kiteheti önmagában a teljes képzést, de lehet átfogó képzés része munkahelyen kívüli képzéssel együtt.

Forrás: Unesco, 1979.

Társfogalom: munkahelyen kívüli képzés / tréning

PL szkolenie w miejscu pracy

Szkolenie zawodowe odbywające się w codziennym środowisku pracy. Może stanowić całość programu szkoleniowego lub łączyć się ze szkoleniem poza miejscem pracy.

Źródło: Unesco, 1979.

Termin pokrewny: szkolenie poza miejscem pracy

open learning

Learning in which learners can acquire knowledge, know-how and/or skills and competences in their own time and (within specified limits) at their own pace.

Source: adapted from ETF, 1997.

FR apprentissage ouvert

Apprentissage dans lequel l'apprenant dispose d'une certaine liberté concernant la période et le rythme d'acquisition des connaissances, savoir-faire et/ou compétences.

Source: adapté de ETF, 1997.

DE offenes Lernen

Bezeichnet Lernformen, bei denen Lernende Kenntnisse, Know-how und/oder Fähigkeiten und Kompetenzen in freier Zeiteinteilung erwerben und (innerhalb festgelegter Grenzen) ihren Lernrhythmus selbst bestimmen können.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Europäische Stiftung für Berufsbildung, 1997.

CS otevřené učení

Učení, jehož účastník může získávat vědomosti, dovednosti, know-how či způsobilosti v čase, který si zvolí, a libovolným tempem.

Pramen: upraveno podle Evropského vzdělávacího fondu, 1997.

HU szabad tanulás

Tanulási folyamat, melyben a tanuló a maga idejében és (adott határok között) a saját tempójában sajátít el tudást, szakismeretet és képességet.

Forrás: kisebb változtatással az ETF-től átvéve, 1997.

PL kształcenie otwarte / nauczanie otwarte

Kształcenie, w trakcie którego uczestnik dysponuje pewną swobodą, jeżeli chodzi o ramy czasowe i tempo nabywania wiedzy, umiejętności i/lub kompetencji.

Źródło: za ETF, 1997.

pathway of training

Broad group of training programmes that share the same main characteristics (e.g. duration, place of training, qualification level, etc.). Most countries have different vocational training pathways. The main difference is school- or training centre-based versus work-based training.

Source: Cedefop, 2003.

FR filière de formation / voie de formation

Vaste ensemble de programmes qui partagent les mêmes caractéristiques (par ex. durée, lieu de formation, niveau de qualification, etc.). La plupart des pays ont plusieurs filières / voies de formation. La distinction s'opère (principalement) entre formation en école ou centre de formation et formation en environnement professionnel.

Source: Cedefop, 2003.

DE Ausbildungsweg / Ausbildungszweig

Breit gefasste Gruppe von Ausbildungsgängen, die hinsichtlich zentraler Merkmale (beispielsweise Ausbildungsdauer, Lernort, Qualifikationsstufe usw.) Übereinstimmung aufweisen. In den meisten Ländern gibt es unterschiedliche berufliche Ausbildungswege. Im Wesentlichen wird dabei zwischen der Ausbildung in der Schule oder der Ausbildungseinrichtung auf der einen und der arbeitsplatznahen bzw. betrieblichen Ausbildung auf der anderen Seite unterschieden.

Quelle: Cedefop, 2003.

CS cesta (směr) odborné přípravy

Rozsáhlý soubor programů, které mají společné charakteristiky (např. délku, místo přípravy, kvalifikační úroveň atd.). Většina zemí má více cest či směrů odborné přípravy. Rozlišuje se především odborná příprava ve škole nebo v centru odborné přípravy a odborná příprava v prostředí pracoviště.

Pramen: Cedefop, 2003.

HU képzési útirány

Közös főtulajdonságokkal (időtartam, oktatási helyszín, képezési színvonal, stb.) rendelkező széles skálájú tantervek együttese. A legtöbb országnak különböző képzési útirányai vannak. A különbség közöttük a képzés helyszíne: iskola vagy oktatóközpont és munkahely.

Forrás: Cedefop, 2003.

PL ścieżka szkolenia

Grupa programów szkolenia o wspólnej charakterystyce (w sensie czasu trwania, miejsca szkolenia, poziomu uzyskiwanych kwalifikacji, itp.) Poszczególne kraje różnią się na ogół w kwestii stosowanych ścieżek szkolenia zawodowego, głównie co do proporcji między szkoleniem w placówkach oświatowych lub ośrodkach szkoleniowych a szkoleniem w miejscu pracy.

Źródło: Cedefop, 2003.

61 post-compulsory education

Education followed by an individual after the minimum legal school-leaving age.

Source: adapted from ETF, 1997.

Related term: compulsory education

FR éducation postobligatoire / enseignement postobligatoire / scolarité postobligatoire

Éducation entreprise par un individu après l'âge légal de la scolarité obligatoire.

Source: traduit de ETF, 1997.

Terme lié: enseignement obligatoire / scolarité obligatoire / éducation obligatoire

DE nachschulpflichtige Bildung

Bezeichnet die (allgemeine oder berufliche) Bildung, die der Einzelne nach Erfüllung der gesetzlich geregelten Schulpflicht erwirbt.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Europäische Stiftung für Berufsbildung, 1997.

Verwandter Begriff: Pflichtschule / Pflichtschulbildung / Schulpflicht

CS postobligatorní vzdělávání / vzdělávání po ukončení povinné školní docházky

Vzdělávání, které jedinec absolvuje ve věku po ukončení povinné školní docházky.

Pramen: upraveno podle Evropské vzdělávací nadace, 1997.

Příbuzný termín: povinná školní docházka

HU tankötelezettséget követő tanulás

A tankötelezettség törvény által előírt korhatára után folytatott tanulás.

Forrás: az ETF-től átvéve, 1997.

Társfogalom: tankötelezettség / iskolakötelezettség

PL **kształcenie po zakończeniu obowiązku szkolnego**

Kształcenie podejmowane po osiągnięciu minimalnego wieku, który zwalnia z obowiązku szkolnego.

Źródło: za ETF, 1997.

Termin pokrewny: obowiązek szkolny/kształcenie obowiązkowe

62 **post-secondary
(non-tertiary)
education
(ISCED 4)**

These programmes straddle the boundary between upper secondary and tertiary education. They serve to broaden the knowledge of upper secondary education graduates. These programmes are designed to prepare students for studies at the first stage of tertiary education or for direct labour market entry. They do not lead to a tertiary qualification.

Comment: students entering will have usually completed upper secondary education. Programmes usually have a full-time equivalent duration of between 6 months and 2 years.

Source: ISCED 1997 and Eurydice.

Related terms: first stage of tertiary education (ISCED 5), lower secondary education (ISCED 2), upper secondary education (ISCED 3)

FR **enseignement postsecondaire hors tertiaire /
enseignement postsecondaire non supérieur (CITE 4)**

Ces programmes se situent à la limite entre l'enseignement secondaire et l'enseignement tertiaire. Ils ont pour objectif d'élargir les connaissances des diplômés du niveau CITE 3. Ces programmes permettent aux étudiants soit d'accéder au niveau CITE 5, soit d'entrer directement sur le marché du travail. Ils ne débouchent pas sur des qualifications de niveau tertiaire.

Source: CITE 1997 et Eurydice.

Termes liés: deuxième cycle de l'enseignement secondaire (CITE 3), premier cycle de l'enseignement secondaire (CITE 2), premier niveau de l'enseignement tertiaire / premier niveau de l'enseignement supérieur / enseignement supérieur – premier niveau (CITE 5)

DE postsekundare (nicht-tertiäre) Bildung (ISCED 4)

Die Programme dieser Bildungsstufe sind weder eindeutig der Sekundarstufe II zuzurechnen noch haben sie eindeutig tertiären Charakter. Sie dienen zur Erweiterung der Kenntnisse derjenigen, die die Sekundarstufe II (ISCED 3) bereits absolviert haben. Sie sollen die Schüler auf tertiäre Bildungsgänge der ersten Stufe (ISCED 5) bzw. auf den direkten Einstieg ins Erwerbsleben vorbereiten. Ein tertiärer Bildungsabschluss kann in Programmen dieser Stufe nicht erworben werden.

Anmerkung: Schüler, die ein Programm dieser Stufe absolvieren, können in der Regel einen Abschluss der Sekundarstufe II vorweisen. Die theoretische Gesamtdauer der Programme beträgt in der Regel (in Vollzeit-Äquivalenten) 6 Monate bis 2 Jahre.

Quelle: ISCED 1997 und Eurydice sowie Tessaring, 1999.

Verwandte Begriffe: höhere Sekundarbildung - Sekundarstufe II (ISCED 3), Sekundarbildung - Sekundarstufe I (ISCED 2), tertiäre Bildung – erste Stufe (ISCED 5)

CS postsekundární vzdělávání nezahrnované do terciárního (ISCED 4)

Tyto programy se pohybují na pomezí vyššího sekundárního a terciárního vzdělávání. Slouží k rozšíření znalostí účastníků, kteří už ukončili program na úrovni 3. Tyto programy jsou určeny k přípravě studentů pro studium na prvním stupni terciárního vzdělávání nebo pro přímý vstup na trh práce. Nevedou k terciární kvalifikaci.

Poznámka: Obvyklým vstupním požadavkem je ukončené vyšší sekundární vzdělání. Programy mají obvykle délku 6 měsíců až 2 roky (v přepočtené délce prezenčního studia).

Pramen: ISCED 1997 a Eurydice.

Příbuzné termíny: nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2), první stupeň terciárního vzdělávání (ISCED 5), vyšší sekundární vzdělávání (ISCED 3)

HU középiskolát / másodfokú oktatást követő (nem harmadfokú) oktatás (ISCED 4)

Ezek a tanfolyamok a felső másodfokú és a harmadfokú oktatás között helyezkednek el. A felső másodfokon végzők tudását gyarapítják. Előkészítik őket a harmadfokú oktatás első szakaszára, vagy egyenesen munkahelyrelépésre. Harmadfokú képesítést nem eredményeznek.

Megjegyzés: az ide beiratkozó hallgatók általában másodfokú képzettségüket befejezték. A tanfolyamok időtartama javarészt 6 hónap és 2 év között van.

Forrás: ISCED 1997 és Eurydice.

Társfogalmak: harmadfokú oktatás első szakasza (ISCED 5), másodfokú oktatás alsó szintje (ISCED 2), felső másodfokú oktatás (ISCED 3)

PL **kształcenie policealne / szkolnictwo policealne (ISCED 4)**

Programy kształcenia plasujące się na pograniczu szkolnictwa średniego i wyższego. Służą poszerzeniu wiedzy absolwentów szkół średnich i mają na celu przygotować ich do podjęcia studiów wyższych (na poziomie ISCED 5) lub do bezpośredniego wejścia na rynek pracy. Nie dają kwalifikacji przysługujących absolwentom szkół wyższych.

Komentarz: uczestnicy kształcenia policealnego mają zwykle ukończoną szkołę średnią (II stopnia, ISCED 3) zaś programy kształcenia trwają od 6 miesięcy do 2 lat.

Źródło: ISCED 1997 i Eurydice.

Terminy pokrewne: kształcenie średnie I stopnia (ISCED 2), kształcenie średnie II stopnia (ISCED 3), pierwszy stopień kształcenia wyższego (ISCED 5)

The knowledge, know-how and/or competences acquired through previously unrecognised training or experience.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: informal learning, non-formal learning

FR **acquis**

L'ensemble des savoirs, savoir-faire et/ou compétences résultant d'une action d'enseignement ou de formation non validée, ou de l'expérience.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: apprentissage informel, apprentissage non formel

DE **früher erworbene Kenntnisse und/oder Kompetenzen**

Bezeichnet die Gesamtheit der Kenntnisse, des Know-hows und/oder der Kompetenzen, die der Einzelne durch eine frühere, nicht validierte Ausbildung oder durch Erfahrung erworben hat.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: informelles Lernen, nicht formales Lernen

CS předchozí učení

Soubor vědomostí, dovedností a/nebo způsobilostí získaných během dříve neuznaného vzdělávání nebo výcviku, nebo prostřednictvím zkušenosti (praxe).

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: informální učení, nonformální učení

HU előzőleg szerzett ismeretek, képzettség

Előző, elismerést nem adó képzés vagy tapasztalat által szerzett tudás, szakismeret és / vagy képességek.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: kötetlen tanulás, nem kötött tanulás

PL doświadczenia nabyte

Całokształt wiedzy teoretycznej, praktycznej i/lub kompetencji nabytych drogą wcześniej niezwyfikowanych form kształcenia bądź doświadczeń.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: kształcenie incydentalne, kształcenie nieformalne

---

64

programme (of education or training)

An inventory of activities, learning content and/or methods implemented to achieve education or training objectives (acquiring knowledge, skills or competences), organised in a logical sequence over a specified period of time.

Source: Cedefop, 2003.

Related term: curriculum

FR programme (d'enseignement ou de formation)

Ensemble d'activités, de contenus de formation et/ou de méthodes mis en œuvre pour réaliser les objectifs pédagogiques définis (acquisition de connaissances, d'aptitudes ou de compétences), et organisés dans un ordre logique et sur une période déterminée.

Source: Cedefop, 2003.

Terme lié: curriculum

DE (Bildungs- oder Ausbildungs-)Programm

Bezeichnet ein systematisch gegliedertes Gesamtpaket von Maßnahmen, Lerninhalten und/oder Methoden, die innerhalb eines festgelegten Zeitrahmens zur Anwendung

kommen, um bestimmte Bildungs- oder Ausbildungsziele (die Vermittlung von Kenntnissen, Fähigkeiten oder Kompetenzen) zu realisieren.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandter Begriff: Curriculum

CS program (vzdělávání nebo odborné přípravy)

Soubor činností, obsahu učení a/nebo metod uplatňovaných s cílem uskutečnit stanovené pedagogické cíle (získat vědomosti, dovednosti nebo způsobilosti), který je organizován v logické posloupnosti po stanovenou dobu.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzný termín: kurikulum

HU tanrend

Logikus sorrendbe szedett, határozott időre kiterjedő, tanulási vagy képzési célok (tudás, szakértelem vagy képességek) elsajátítását szolgáló tevékenységek, tartalom és / vagy módszerek leltára.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalom: tanterv / tanmenet

PL program (kształcenia lub szkolenia)

Zbiór logicznie uporządkowanych, rozłożonych w czasie, czynności, treści dydaktycznych i/lub metod nauczania zastosowanych w celu osiągnięcia określonych celów pedagogicznych (uzyskania wiedzy, umiejętności lub kompetencji).

Źródło: Cedefop, 2003.

Termin pokrewny: curriculum

---

provider see training provider ➔ 78

65

qualification

- (a) An official record (certificate, diploma) of achievement which recognises successful completion of education or training, or satisfactory performance in a test or examination;
- and/or
- (b) the requirements for an individual to enter or progress within an occupation.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: certification (of skills and competences), competence, formal learning, skill

FR qualification

- (a) Une attestation officielle (certificat, diplôme, titre) reconnaissant qu'un individu a suivi avec succès une action d'enseignement ou de formation ou qu'il a obtenu des résultats satisfaisants à un test ou à un examen;
- et/ou
- (b) les exigences requises pour accéder à une profession et évoluer à l'intérieur d'un contexte professionnel.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: apprentissage formel, certification (des compétences), compétence, aptitudes professionnelles / capacités professionnelles

DE Qualifikation

- (a) Ein amtlicher Nachweis (Zertifikat, Zeugnis) der erworbenen Kenntnisse, mit dem der erfolgreiche Abschluss eines allgemeinen oder beruflichen Bildungsgangs bzw. eine zufriedenstellende Leistung bei der Teilnahme an Prüfungen bescheinigt wird;
- und/oder
- (b) die Anforderungen, denen der Einzelne als Voraussetzung für den Zugang zu einem Beruf bzw. für den Aufstieg in einem bestimmten Beruf genügen muss.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: formales Lernen, Kompetenz, spezifische bzw. berufliche Fähigkeiten und/oder Fach-/Sachkenntnisse, Zertifizierung

CS kvalifikace

- (a) Úřední doklad (certifikát, vysvědčení, osvědčení, diplom, titul), jímž se uznává úspěšné ukončení vzdělávání nebo

odborné přípravy, nebo uspokojivý výkon testu nebo zkoušky;

a/nebo

- (b) nároky/předpoklady pro vstup do povolání nebo pro profesní postup.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: certifikace (odborných dovedností a způsobilostí), dovednost, formální učení, (odborná) způsobilost

---

HU képesítés / kvalifikáció

- (a) Sikeresen befejezett tanulmány vagy képzés, vagy vizsgán elért elfogadható eredmény elismerését jelző hivatalos jegyzék (bizonyítvány, diploma)

és / vagy

- (b) foglalkozásba belépéshez vagy azon belüli előrehaladáshoz szükséges elvárások.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: (szakértelem és képességek) igazolása, képesség, kötött (körülmények között történő) tanulás, szakértelem

---

PL kwalifikacje

- (a) Oficjalny dokument (świadectwo, dyplom) potwierdzający pomyślne ukończenie kształcenia lub szkolenia, bądź też zaliczenie egzaminu lub testu

i/lub

- (b) wymagania stawiane jako warunek wykonywania pewnych zawodów lub jako warunek awansu zawodowego.

Źródło: Cedefop, 2003.

Termíny pokrewne: certyfikacja/poświadczenie (umiejętności i kompetencji), kompetencja, kształcenie formalne, umiejętności zawodowe

66

recognition (of skills and competences)

- (a) *Formal recognition*: the process of granting official status to skills and competences either
- through the award of certificates or
  - through the grant of equivalence, credit units, validation of gained skills and/or competences;
- and/or
- (b) *social recognition*: the acknowledgment of the value of skills and/or competences by economic and social stakeholders.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: certification (of skills and competences), (mutual) recognition of qualifications, validation of informal / non-formal learning

FR reconnaissance (des compétences)

- (a) *Reconnaissance formelle*: processus qui consiste à reconnaître formellement la valeur des compétences:
- soit en délivrant des certificats, des titres ou des diplômes;
  - soit en accordant des équivalences, des unités de crédit ou en validant des compétences acquises;
- et/ou
- (b) *reconnaissance sociale*: reconnaissance de la valeur des compétences par les acteurs économiques et sociaux.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: certification (des compétences), reconnaissance (mutuelle) des qualifications, validation de l'apprentissage informel / non formel

DE Anerkennung (von Kompetenzen)

- (a) *Formelle Anerkennung*: Der Prozess der formellen Anerkennung des Wertes von Kompetenzen, entweder
- durch den Verleih von Bescheinigungen/Zeugnissen oder
  - durch den Verleih von Entsprechungen, Anrechnungspunkten oder durch die Validierung vorhandener Kompetenzen;
- und/oder
- (b) *gesellschaftliche Anerkennung*: die Anerkennung des Wertes von Kompetenzen durch Akteure aus Wirtschaft und Gesellschaft.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: (gegenseitige) Anerkennung von Qualifikationen, Validierung informellen / nicht formalen Lernens, Zertifizierung

CS uznávání (odborných dovedností a způsobilostí)

(a) *Formální uznání*: proces, jímž je odborným dovednostem a způsobilostem přiznán oficiální status:

- buď vydáním certifikátu, osvědčení nebo diplomu,
- přiznáním ekvivalence, poskytnutím kreditních jednotek nebo uznáním platnosti získaných způsobilostí;

(b) *společenské uznání*: uznání hodnoty odborné dovednosti a způsobilosti ekonomickými a sociálními aktéry.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: certifikace (odborných dovedností a způsobilostí), uznání platnosti informálního / nonformálního učení, (vzájemné) uznávání kvalifikací

HU (szakértelem és képességek) elismerése

(a) *Hivatalos elismerés*: eljárás, melynek folytán képességek hivatalos hitelesítésben részesülnek

- bizonyítvány kiállítása által, vagy
- egyenérték megadása, kredit egységek, elsajátított képességek hitelesítése által;

és / vagy

(b) *társadalmi elismerés*: amikor gazdasági és társadalmi érdekcsoportok elfogadják a képességek értékét

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: (szakértelem és képességek) igazolása, (kölsönös) képesítés elismerés, kötetlen / nem kötött tanulmányok hitelesítése

---

PL uznanie (umiejętności i kompetencji)

(a) *Uznanie formalne*: Proces przyznania umiejętnościom i kompetencjom oficjalnego statusu drogą:

- wydania stosownych świadectw lub dyplomów bądź
- uznania równoważności, transferu punktów (kredytowych) lub uwierzytelnienia nabytych umiejętności i kompetencji;

i/lub

(b) *uznanie społeczne*: akceptacja wartości kompetencji przez środowisko ekonomiczne i społeczne.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: certyfikacja/poświadczenie (umiejętności i kompetencji), uznanie (wzajemne) kwalifikacji, uznanie kształcenia incydentalnego/nieformalnego

67

regulated profession

A professional activity or group of professional activities access to which, and the practice of which (or one of its forms) is directly or indirectly subject to legislative, regulatory or administrative provisions concerning the possession of specific professional qualifications.

Source: European Commission, *Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on the recognition of professional qualifications*, COM(2002) 119 final.

FR profession réglementée

Activité ou ensemble d'activités professionnelles dont l'accès et l'exercice – ou certaines de leurs modalités – sont subordonnés directement ou indirectement à la possession de qualifications professionnelles déterminées par des dispositions législatives, réglementaires ou administratives.

Source: Commission européenne, *Proposition de directive du Parlement européen et du Conseil relative à la reconnaissance des qualifications professionnelles*, COM(2002) 119 final.

DE Ausbildungsberuf / reglementierter Beruf

Eine berufliche Tätigkeit oder eine Reihe beruflicher Tätigkeiten insgesamt, bei der die Aufnahme oder Ausübung oder eine der Arten der Ausübung direkt oder indirekt durch Rechts- oder Verwaltungsvorschriften an den Besitz bestimmter Berufsqualifikationen gebunden ist.

Quelle: Europäische Kommission, *Vorschlag für eine Richtlinie des europäischen Parlaments und des Rates über die Anerkennung von Berufsqualifikationen*, KOM(2002) 119 endg.

CS regulované povolání

Odborná činnost nebo soubor odborných činností, k nimž přístup nebo jejichž výkon – popř. některé způsoby výkonu – jsou prostřednictvím zákonné, regulační nebo správní úpravy přímo nebo nepřímo podmíněny získáním stanovené kvalifikace.

Pramen: Evropská komise, *Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on the recognition of professional qualifications*, COM(2002) 119 final.

HU szabályozott foglalkozás

Olyan szaktevékenység vagy szaktevékenységek összessége, melynél a szakmai követelményeket, a belépést, a szakma üzését vagy annak egyes megnyilvánulásait, közvetlenül vagy közvetve törvények, rendszabályok vagy más hatósági rendelkezések szabályozzák.

Forrás: European Commission, *Proposal for a directive of the*

European Parliament and of the Council on the recognition of professional qualifications, COM(2002) 119 final.

PL **zawód regulowany**

Zawód lub grupa zawodów, do których dostęp i których wykonywanie wymaga posiadania szczególných kvalifikacji, co regulują pośrednio lub bezpośrednio przepisy prawne, ilościowe bądź administracyjne.

Źródło: European Commission, *Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on the recognition of professional qualifications*, COM(2002) 119 final.

68

retraining

Training enabling individuals to access either an occupation requiring skills other than those for which they were prepared originally, or new professional activities.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: further training, continuing vocational education and training

FR **reconversion / conversion**

Formation permettant à un individu d'acquérir les compétences ouvrant l'accès à un emploi exigeant une qualification différente ou à de nouvelles activités professionnelles.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: perfectionnement professionnel, formation et enseignement (professionnels) continus

DE **(berufliche) Umschulung**

Bildung, die das Ziel hat, Arbeitskräften den Übergang in eine andere berufliche Tätigkeit als die, welche sie vorher ausgeübt haben oder für welche sie ausgebildet worden sind, zu ermöglichen.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: (berufliche) Fortbildung, (berufliche) Fort- und Weiterbildung

CS **rekvalifikace / přeškolenání**

Profesní příprava umožňující jednotlivci získat způsobilosti, které otvírají přístup k zaměstnání vyžadujícímu jinou kvalifikaci než tu, jíž disponuje dosud, nebo k jiným odborným činnostem.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: další odborné vzdělávání a příprava, další profesní příprava

HU átképzés (szakmai)

Olyan képzés, melynek az a célja, hogy a munkaező eredeti foglalkozásától eltérő foglalkozás követelményeit elsajátítsa, vagy új munkaköri ismereteket szerezzen.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: kiegészítő képzés, (szakmai) továbbképzés

PL przekwalifikowanie / zmiana kwalifikacji

Szkolenie, które umożliwia uczestnikom dostęp do zawodu wymagającego umiejętności innych niż dotychczas lub dostęp do nowych aktywności zawodowych.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: doskonalenie zawodowe, kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne

---

69

skill The knowledge and experience needed to perform a specific task or job.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: competence, knowledge, know-how

FR aptitudes professionnelles / capacités professionnelles

Les connaissances et l'expérience requises pour exécuter une tâche ou occuper un emploi.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: compétence, savoir, savoir-faire

DE spezifische bzw. berufliche Fähigkeiten und/oder Fach-/Sachkenntnisse

Bezeichnet die Kenntnisse und Erfahrungen, die zur Durchführung einer bestimmten beruflichen Aufgabe bzw. Tätigkeit benötigt werden.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: Wissen, Kompetenz, Know-how

CS dovednost

Znalost a zkušenost nutná k výkonu určitého úkolu nebo zaměstnání/povolání.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: know-how, (odborná) způsobilost, vědomost / znalost

HU szakértelem

Bizonyos feladat vagy munka elvégzéséhez szükséges tudás és tapasztalat.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: képesség, tudás / ismeret, szakismeret (know how)

PL umiejętności zawodowe

Wiedza i doświadczenie niezbędne do wykonywania danego zadania lub zawodu.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: know-how, kompetencja, wiedza

70 social dialogue

A process of exchange between social partners to promote consultation, dialogue and collective bargaining.

Comment:

- (a) social dialogue can be *bipartite* (involving representatives of workers and employers) or *tripartite* (also associating public authorities and/or representatives of civil society, NGOs, etc.);
- (b) social dialogue can take place at various levels (company, sectoral / cross-sectoral and local / regional / national / transnational);
- (c) at international level, social dialogue can be *bilateral*, *trilateral* or *multilateral*, according to the number of countries involved.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: civil society, social partners

FR dialogue social

Processus d'échange entre les partenaires sociaux destiné à encourager la consultation, le dialogue et les négociations collectives.

Note:

- (a) le dialogue social peut être *bipartite* (associant les représentants des travailleurs et des employeurs) ou *tripartite* (associant également les pouvoirs publics et/ou les représentants de la société civile, des ONG, etc.);
- (b) le dialogue social peut avoir lieu à différents niveaux (entreprise, secteur / niveau interprofessionnel ou local / régional / national / transnational);
- (c) au niveau international, le dialogue social peut être *bilatéral*, *trilatéral* ou *multilatéral* selon le nombre de pays associés.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: partenaires sociaux, société civile

DE sozialer Dialog

Bezeichnet einen Prozess des Austauschs zwischen den Sozialpartnern zur Förderung der gegenseitigen Konsultation, des Gesprächs und der Tarifverhandlungen.

Anmerkung:

- (a) Ein sozialer Dialog ist in Form eines *zweiseitigen* Dialogs (zwischen Arbeitnehmer- und Arbeitgebervertretern) oder eines *dreiseitigen* Dialogs möglich (an dem dann auch staatliche Stellen und/oder Vertreter der Zivilgesellschaft, NRO usw. beteiligt sind);
- (b) ein sozialer Dialog kann auf unterschiedlichen Ebenen stattfinden (auf betrieblicher / sektoraler / sektorenübergreifender sowie auf lokaler / regionaler / nationaler / länderübergreifender Ebene);
- (c) auf internationaler Ebene ist der soziale Dialog - abhängig von der Zahl der beteiligten Länder - *bilateral*, *trilateral* oder *multilateral*.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: Bürgergesellschaft / Zivilgesellschaft, Sozialpartner

---

CS sociální dialog

Proces výměny názorů mezi sociálními partnery určený k podpoře konzultací, dialogu a kolektivního vyjednávání.

Poznámka:

- (a) sociální dialog může být *bipartitní* (spojující představitele zaměstnanců a zaměstnavatelů) nebo *tripartitní* (zapojující rovněž veřejnou moc a/nebo představitele občanské společnosti, nevládní organizace atd.);
- (b) sociální dialog se může konat na různých úrovních (podnikové / odvětvové / meziodvětvové nebo místní / regionální / národní / nadnárodní);
- (c) na mezinárodní úrovni může být sociální dialog *bilaterální*, *trilaterální* nebo *multilaterální*, v závislosti na počtu zúčastněných zemí.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: občanská společnost, sociální partneři

HU társadalmi párbeszéd

Társadalmi felek által folytatott, tanácskozást, párbeszédet, közmegegyezést ösztönző eszmecsere-folyamat.

Megjegyzés:

- (a) A társadalmi párbeszéd lehet *kétoldalú* (munkavállalók képviselői és munkaadók között) vagy *három oldalú* (hatóság és / vagy a polgártársadalom, NGO-k (nem kormányzati szervezetek) stb. képviselőivel);

- (b) társadalmi párbeszéd különböző szinteken folyhat (vállalat, ágazat / ágazatközötti és helyi / térségbeli / nemzeti / nemzetközi);
- (c) nemzetközi szinten a társadalmi párbeszéd lehet *kétoldalú*, *háromoldalú* vagy *többoldalú (multilaterális)*, a résztvevő országok számától függően.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: civil társadalom, társadalmi tárgyalófelek, partnerek

PL dialog społeczny

Proces komunikacji między partnerami społecznymi w celu wspierania konsultacji, rozmów i negocjacji w sprawie porozumień zbiorowych.

Komentarz:

- (a) dialog społeczny może być *dwustronny* (między reprezentantami pracowników i pracodawców) lub *trójstronny* (z udziałem przedstawicieli władzy i/lub samorządu, organizacji pozarządowych, itp.);
- (b) dialog społeczny może odbywać się na różnych poziomach (na szczeblu instytucjonalnym/branżowym / międzybranżowym lub lokalnym/regionalnym / państwowym / międzypaństwowym);
- (c) na szczeblu międzynarodowym dialog społeczny może być *dwustronny*, *trójstronny* lub *wielostronny* w zależności od liczby zaangażowanych państw.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: partnerzy społeczni, społeczeństwo obywatelskie

71 social inclusion

The integration of individuals – or groups of individuals – into society as citizens or as members of various public social networks. Social inclusion is fundamentally rooted in labour market or economic inclusion.

Source: Cedefop, 2003.

FR insertion sociale / intégration sociale

Insertion dans la société des individus – ou des groupes – en tant que citoyens ou membres de différents réseaux sociaux. L'insertion sociale est profondément liée à l'insertion économique et professionnelle.

Source: Cedefop, 2003.

DE soziale Eingliederung

Die Eingliederung von Einzelpersonen oder Gruppen von Personen in die Gesellschaft, als Bürger oder als Mitglieder von verschiedenen öffentlichen sozialen Netzwerken. Soziale Eingliederung ist grundsätzlich in der Arbeitsmarkt- und wirtschaftlichen Eingliederung verankert.

Quelle: Cedefop, 2003.

CS sociální integrace / začlenění

Začlenění jednotlivců nebo skupin do společnosti jako občanů nebo členů různých sociálních sítí. Sociální integrace je hluboce spjata se zapojením na pracovním trhu a s integrací ekonomickou.

Pramen: Cedefop, 2003.

HU társadalmi beilleszkedés

Egyének – vagy csoportok – besorolása a társadalom körébe, mint állampolgárok vagy mint különböző „nyilvános” társadalmi szervezetek tagjai. A társadalmi beilleszkedés alapjában a munkaerőpiaci és gazdasági integráción alapszik.

Forrás: Cedefop, 2003.

PL integracja społeczna / inkluzja społeczna

Włączanie jednostek (lub grup osób) do uczestnictwa w życiu społecznym jako obywateli lub uczestników sieci społecznych powiązań. Integracja społeczna jest silnie związana z integracją ekonomiczną i zawodową.

Źródło: Cedefop, 2003.

---

72 social partners

Employers' associations and trade unions forming the two sides of (bipartite) social dialogue.

Comment: the concept of 'social partner' originates in France and Germany and was subsequently taken up in EU circles.

Source: Cedefop, 2003.

Related term: social dialogue

FR partenaires sociaux

Les organisations représentatives des employeurs et des syndicats participant au dialogue social (bipartite).

Note: le concept de partenaire social est apparu d'abord en France et en Allemagne; il fait désormais partie du vocabulaire européen.

Source: Cedefop, 2003.

Terme lié: dialogue social

DE Sozialpartner

Bezeichnet die Arbeitgeberverbände und die Gewerkschaften, welche die zwei Parteien des (zweiseitigen) sozialen Dialogs bilden.

Anmerkung: Das Konzept der „Sozialpartner“ entstand zunächst in Frankreich und Deutschland und entwickelte sich dann zum Bestandteil der Begrifflichkeit auf EU-Ebene.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandter Begriff: sozialer Dialog

CS sociální partneri

Organizace zastupující zaměstnavatele a odbory, které jsou dvěma stranami (bipartitního) sociálního dialogu.

Poznámka: Pojem „sociální partner“ se objevil nejprve ve Francii a v Německu a následně byl převzat do slovníku Evropské unie.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzný termín: sociální dialog

HU társadalmi tárgyalófelek, partnerek

A társadalmi párbeszéd két oldalát képviselő felek: munkaadók egyesületei és a (szakmai) szakszervezetek.

Megjegyzés: a „társadalmi tárgyalófelek” fogalma Franciaországból és Németországból származik, és később került EU körökben használatra.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalom: társadalmi párbeszéd

PL partnerzy społeczni

Stowarzyszenia pracodawców oraz związki zawodowe jako uczestnicy dialogu społecznego (dwustronnego).

Komentarz: pojęcie partnera społecznego powstało we Francji i Niemczech, a następnie zostało włączone do słownictwa Unii Europejskiej.

Źródło: Cedefop, 2003.

Termin pokrewny: dialog społeczny

73

special needs education

Educational activity and support designed to address special education needs.

Comment: the term 'special needs education' replaces the term 'special education'. The older term was mainly understood to refer to the education of children with disabilities, taking place in special schools or institutions distinct from, and outside of, the regular school and university system. In many countries today a large proportion of disabled children are in fact educated in institutions of the regular system. Moreover, the concept of 'children with special educational needs' extends beyond disabled children. It covers children who are failing school for many other reasons that are known to impede a child's optimal progress.

Source: Unesco, *International Standard Classification of Education ISCED 1997*,
www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/isced_1997.htm

FR éducation répondant à des besoins spéciaux

Éducation et soutien éducatif destinés à répondre à des besoins éducatifs spéciaux.

Note: l'expression «éducation répondant à des besoins spéciaux» est maintenant utilisée à la place d'«éducation spéciale». Cette dernière expression était essentiellement interprétée comme désignant l'éducation d'enfants handicapés dans des écoles ou des institutions spéciales distinctes des établissements du système ordinaire d'écoles et d'universités, et extérieures à ce système. Dans de nombreux pays, un pourcentage important d'enfants handicapés fréquentent en fait aujourd'hui des établissements du système ordinaire. De plus, le concept d'«enfants ayant des besoins éducatifs spéciaux» couvre non seulement les enfants qui peuvent être classés dans les diverses catégories de personnes handicapées, mais aussi ceux qui échouent à l'école pour toutes sortes d'autres raisons qui, on le sait, sont de nature à empêcher un enfant de progresser au mieux.

Source: Unesco, *Classification internationale type de l'éducation CITE 1997*,
www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/cite_1997.htm

DE Sonderpädagogik / Ausbildung für hilfsbedürftige Schüler

Bildungsangebote und pädagogische Förderung, mit denen sonderpädagogischem Förderbedarf entsprochen werden soll.

Anmerkung: Der heute gängige Begriff „special needs education“ (dt. „Sonderpädagogik / Ausbildung für hilfsbedürftige Schüler“) hat den früheren Begriff „special education“ (dt. etwa „Sonderschulunterricht“) abgelöst. Der frühere Begriff bezeichnete im Wesentlichen die Ausbildung von Kindern und Jugendlichen mit Behinderungen in Sonderschulen oder speziellen Bildungseinrichtungen jenseits der Einrichtungen des regulären Schul- und Hochschulsystems. Heute wird jedoch in vielen Ländern ein Großteil der behinderten Kinder und Jugendlichen in Einrichtungen

des regulären Systems ausgebildet. Außerdem erfasst das Konzept der „Kinder (bzw. Jugendlichen) mit sonderpädagogischem Förderbedarf“ nicht nur Personen, die als in einer bestimmten Form behindert einzustufen sind, sondern auch diejenigen, die aus den unterschiedlichsten Gründen, von denen man heute weiß, dass sie optimale Lernfortschritte der Kinder verhindern, in der Schule versagen.

Quelle: Unesco, *International Standard Classification of Education ISCED 1997*, www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/isced_1997.htm und *Educational Terminology*, Landesinstitut für Schule und Weiterbildung, Soest, 1999, www.learn-line.nrw.de/angebote/wordlist/in_EduTed.htm, 09.10.2000.

CS **vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**

Vzdělávací intervence a podpora odpovídající speciálním vzdělávacím potřebám.

Poznámka: termín „vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami“ se začal používat místo termínu „speciální vzdělávání“. Starší termín byl chápán hlavně jako označení pro výchovu a vzdělávání dětí s postižením ve školách nebo institucích odlišných a oddělených od běžných škol a od škol vysokých. V mnoha zemích dnes vysoké procento dětí s určitým postižením navštěvuje běžné školy. Navíc termín „dětí se speciálními vzdělávacími potřebami“ pokrývá nejen děti, které lze zahrnout do různých kategorií podle postižení, ale i ty, které ve škole selhávají z řady jiných důvodů. Tyto důvody, jak víme, mohou dětem bránit v optimálním rozvoji.

Pramen: Unesco, *Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání ISCED 1997*, www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/isced_1997.htm

HU **különleges szükségletekre irányuló oktatás**

Különleges oktatási szükségletekre irányuló oktatási beavatkozás és támogatás.

Megjegyzés: A „különleges szükségletekre irányuló oktatás“ kifejezés a „különleges oktatás“ („special education“) helyettesítőjeként jött használatba. Ezt a régebbi fogalmat általában fogyatékos gyermekek, az általános iskolától és egyetemektől elkülönített külön iskolákban vagy intézetekben történő nevelésére értelmezték. Sok országban fogyatékos gyermekek iskolázását jelentős számban végzik a rendes iskolarendszer kötelekein belül. Ezenkívül, az „oktatási különös szükségletes gyermekek“ („children with special educational needs“) fogalma túlhaladja a különböző fogyatékosági besorolásokba tartozókat, és magába foglalja azokat is, akiknek az elbukása sok különböző más okra vezethető vissza, melyekről köztudott, hogy gyermekek optimális haladását akadályozzák.

Forrás: Unesco, *International Standard Classification of Education ISCED 1997*, www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/isced_1997.htm

PL kształcenie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych / kształcenie integracyjne

Kształcenie i wsparcie pedagogiczne osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Komentarz: termin „kształcenie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych” zastąpił pojęcie „kształcenia specjalnego”, które dotyczyło nauczania dzieci niepełnosprawnych w placówkach specjalnych, wydzielonych z ogólnego systemu oświaty. Pojęcie „osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych” obejmuje nie tylko uczniów niepełnosprawnych, lecz również tych, którzy z rozmaitych powodów mają trudności w nauce i nie rozwijają się w sposób optymalny.

Źródło: Unesco, *International Standard Classification of Education ISCED 1997*,
www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/isced_1997.htm

74

teacher in VET

A person whose function is to impart knowledge or know-how to students or trainees in a vocational school or training centre.

Comment: A teacher may fulfil several tasks such as *organising* and *carrying out* training programmes/courses and *transmitting* knowledge/know-how, whether generic or specific, theoretical or practical. A teacher in a vocationally oriented institution may be referred to as a ‘trainer’.

Source: Cedefop, 2003 based on AFPA, 1992.

Related terms: learning facilitator, trainer

FR enseignant de FEP

Personne dont la fonction est de transmettre à des élèves des connaissances et des savoir-faire au sein d’un établissement d’enseignement ou de formation professionnels.

Note: le métier d’enseignant couvre plusieurs fonctions: *organisation* et *mise en œuvre* des programmes et *transmission* des connaissances (générales ou spécifiques, théoriques ou pratiques) et/ou des savoir-faire. Dans les établissements à orientation professionnelle, la fonction d’enseignant peut recouvrir (partiellement) celle de formateur.

Source: Cedefop, 2003 d’après AFPA, 1992.

Termes liés: formateur, médiateur d’apprentissage

DE Lehrkraft im beruflichen Schulwesen / Berufsschullehrer

Eine Person, deren berufliche Aufgabe es ist, Schülern oder Auszubildenden an einer Berufsschule oder in einer anderen beruflichen Bildungseinrichtung Kenntnisse bzw. Know-how zu vermitteln.

Anmerkung: Eine Lehrkraft übernimmt unterschiedliche Aufgaben, beispielsweise die *Organisation* und *Durchführung* von Ausbildungsprogrammen bzw. –kursen und die *Vermittlung* von grundlegendem oder spezifischem sowie theoretischem oder praktischem Wissen bzw. Know-how. Bestimmte Lehrkräfte an beruflichen Schulen (die als „Fachlehrer für den fachpraktischen Unterricht“ bzw. als „Lehrer für Fachpraxis“ bezeichnet werden) erfüllen (teilweise) ähnliche Aufgaben wie die Ausbilder.

Quelle: Cedefop, 2003, gestützt auf AFPA, 1992, sowie die Website des deutschen Bundesverbandes der Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen e. V. (www.blbs.de), die Website www.berufsschullehrer.de und die Kultusministerkonferenz (www.kmk.org/beruf/beruf1.htm).

Verwandte Begriffe: Ausbilder, Lernförderer

CS učitel odborného vzdělávání a přípravy (OVP)

Osoba, jejíž funkcí je předávat vědomosti a dovednosti žákům odborné školy nebo centra odborné přípravy/střediska praktického vyučování.

Poznámka: Vyučující může plnit řadu úkolů: *organizovat* či *provádět* programy odborné přípravy a *předávat* vědomosti (všeobecné nebo odborné, teoretické nebo praktické) a/nebo dovednosti. V institucích s profesní orientací může funkce vyučujícího (částečně) pokrývat i funkci mistra odborné výchovy / instruktora / školitele.

Pramen: Cedefop, 2003 podle AFPA, 1992.

Příbuzné termíny: mistr odborné výchovy / instruktor / školitel, zprostředkovatel učení

HU szakiskolai tanár

Olyan személy, akinek az a feladata, hogy tanulóknak vagy gyakorlókknak szakiskolában vagy szakképzőközpontban tudást és szakismeretet oktasson.

Megjegyzés: A tanár többféle teendőt elláthat, mint pl. tanfolyamok megszervezését és megvalósítását, és tudás / szakismeret átadását, legyen az általános, elméleti vagy gyakorlati. Szakképzésre irányuló intézetben a tanárt szakoktatónak lehet nevezni.

Forrás: Cedefop, 2003 AFPA-ra alapozva, 1992.

Térfogalmak: tanulássegítő, szakoktató / tréner

PL **nauczyciel zawodu / nauczyciel edukacji zawodowej**

Osoba, która przekazuje wiedzę teoretyczną i praktyczną uczniom i praktykantom w szkole zawodowej lub ośrodku szkoleniowym.

Komentarz: nauczyciel zawodu może wykonywać szereg zadań – organizować i realizować programy/kursy szkoleniowe, a także przekazywać wiedzę (ogólną i szczegółową, teoretyczną i praktyczną) i/lub umiejętności. W instytucjach kształcenia zawodowego nauczyciel zawodu bywa określany terminem ‘instruktor’, ‘szkoleniowiec’, rzadziej ‘trener’.

Źródło: Cedefop, 2003 na podstawie AFPA, 1992.

Terminy pokrewne: facylitator nauczania/mediator nauczania, instruktor/szkoleniowiec

75

trainer

Anyone who fulfills one or more activities linked to the (theoretical or practical) training function, either in an institution for education or training, or at the workplace.

Comment:

(a) two categories of trainer can be distinguished:

- *professional trainers* are teaching specialists who have completed a teacher training course for delivering vocational training. Their job may coincide with that of the teacher in a vocational training establishment;
- *part-time or occasional trainers* are professionals in various fields who take on, in their normal duties, part-time training activity, either in the company (as mentors and tutors of recruits and apprentices or as training providers) or externally (by occasionally offering their services at a training establishment);

(b) trainers must carry out various tasks:

- *design* training activities;
- *organise and implement* these activities;
- *provide the actual training*, i.e. transfer knowledge, know-how and skills;
- *help apprentices develop their skills* by providing advice, instructions and comments throughout the apprenticeship.

Source: Cedefop, 2003 adapted from AFPA, 1992.

Related terms: teacher in VET, training facilitator

FR **formateur**

Toute personne exerçant une ou plusieurs activités liées à la fonction de formation (théorique ou pratique) soit au sein d'un établissement d'enseignement ou de formation, soit sur le lieu de travail.

Note:

- (a) il existe deux catégories de formateurs:
- les *formateurs professionnels* sont des spécialistes expérimentés ayant suivi une formation pédagogique en vue d'assurer des actions de formation professionnelle, et dont la fonction peut s'apparenter à celle d'enseignant dans un établissement d'enseignement ou de formation professionnels;
  - les *formateurs occasionnels* sont des professionnels qui, dans le cadre de leur activité professionnelle, assurent ponctuellement, au titre de leur compétence spécifique, une fonction de formateur, soit en interne (formation au sein de l'organisation, accueil de nouveaux collaborateurs, tutorat, encadrement des apprentis, etc.) soit en externe (intervention en établissement);
- (b) le formateur est appelé à assurer différentes fonctions:
- *conception* de l'action de formation;
  - *organisation et mise en œuvre* de l'action de formation;
  - *animation* de l'action de formation en transmettant des connaissances, savoir-faire et/ou compétences;
  - *médiation d'apprentissage* en aidant l'apprenant dans le développement de ses connaissances et de ses compétences par des instructions, des commentaires et des conseils tout au long du processus d'apprentissage.

Source: Cedefop, 2003 d'après AFPA, 1992.

Termes liés: enseignant de FEP, médiateur d'apprentissage

DE Ausbilder

Jede Person, die – sei es in einer Bildungs- bzw. Ausbildungseinrichtung oder im Betrieb – eine oder mehrere Aufgaben wahrnimmt, die der (theoretischen oder praktischen) Ausbildungsfunktion zuzurechnen sind.

Anmerkung:

- (a) die Ausbilder lassen sich in zwei Kategorien untergliedern:
- *hauptamtliche Ausbilder* sind erfahrene Fachleute, die eine pädagogische Ausbildung absolviert haben, welche sie zur Vermittlung beruflicher Bildung qualifiziert. Ihre beruflichen Aufgaben können ähnlich gelagert sein wie die Aufgaben von Lehrkräften in beruflichen Bildungseinrichtungen;
  - *nebenamtliche Ausbilder* sind berufliche Fachkräfte, die – gestützt auf ihre fachliche Kompetenz – im Rahmen ihrer regulären beruflichen Tätigkeit punktuell auch Ausbildungsaufgaben übernehmen, entweder im Betrieb selbst (wo sie als Mentoren und Tutoren neu eingestellte Arbeitskräfte und Lehrlinge einarbeiten und unterweisen, in der betrieblichen Fortbildung als Ausbilder fungieren usw.)

oder außerhalb des Betriebs (beispielsweise in einer beruflichen Bildungseinrichtung);

(b) zu den Aufgaben eines Ausbilders zählen:

- die *Konzeption* von Ausbildungsmaßnahmen,
- die *Organisation* und *Durchführung* dieser Maßnahmen,
- die *Vermittlung der Ausbildung an sich*, d. h. die Vermittlung von Kenntnissen, Know-how und Kompetenzen;
- die *Unterstützung der Lernenden beim Kompetenzerwerb* durch Beratung, Unterweisung und Feedback über den gesamten Lernprozess hinweg.

Quelle: Cedefop, 2003 leicht verändert übernommen aus AFPA, 1992.

Verwandte Begriffe: Lehrkraft im beruflichen Schulwesen / Berufsschullehrer, Lernförderer

CS mistr odborné přípravy / instruktor / školitel

Každý, kdo vykonává jednu nebo více činností spjatých s (teoretickou nebo praktickou) odbornou přípravou, ať v instituci poskytující vzdělávání či odbornou přípravu, nebo na pracovišti.

Poznámka:

(a) existují dvě kategorie těchto pracovníků:

- *pedagogičtí odborníci s aprobací na profesní přípravu*, jsou zkušení specialisté, kteří absolvovali pedagogickou přípravu s cílem poskytovat odborný výcvik a jejich funkce je srovnatelná s funkcí učitele v instituci odborného vzdělávání a přípravy;
- *školitelé / instruktoři příležitostní* nebo *na část úvazku* jsou odborníci, kteří plní funkci školitele v oblasti své odbornosti buď v rámci svých pracovních povinností (školení v organizaci, zapracovávání nově přijatých pracovníků, patronát nad pracovníky, nad učni apod.), nebo mimo organizaci (příležitostný výkon funkce školitele v instituci odborného vzdělávání a přípravy);

(b) tyto pracovníci musí plnit různé funkce:

- *koncipovat* činnosti, z nichž výcvik sestává;
- *organizovat* a *zavádět* tyto činnosti;
- *provádět* samotný výcvik, tj. předávat vědomosti, dovednosti a/nebo způsobilosti;
- *zprostředkovávat* učení tím, že učňům či účastníkům výcviku pomáhají rozvíjet dovednosti poskytováním rad, instrukcí či komentářů během celého procesu učení.

Pramen: Cedefop, 2003 podle AFPA, 1992.

Příbuzné termíny: učitel odborného vzdělávání a přípravy (OVP), zprostředkovatel učení

HU szakoktató / tréner

Aki egy vagy több, a képzéshez kapcsolódó (elméleti vagy gyakorlati) tevékenységet oktatási vagy képzési intézetben, vagy munkahelyen elvégez.

Megjegyzés:

- (a) két szakoktatói fogalomkör különböztethető meg:
- *hivatásos szakoktatók*, oktatási szakemberek: akik szakképzésre képesítő tanítóképző tanfolyamot végeztek. Beosztásuk megegyezhet szakképző intézmény tanárával;
  - *részidős, vagy alkalmi szakoktatók*: különböző szakterületek szakemberei, akik rendes munkakörükből kifolyólag részidős képzési feladatokra vállalkoznak vállalatukon belül (mint belépők és tanulók „mentora” és konzulense, vagy mint kiképző), vagy a vállalatukon kívül (szolgáltatásokat képző intézménynek alkalmanként felajánlva);
- (b) szakoktatóknak több különböző feladatot kell teljesíteniük:
- képzési tevékenységek *megtervezése*;
  - ezen tevékenységek *megszervezése és megvalósítása*;
  - a képzés *szolgáltatása*, vagyis tudás, szakismeret és szakértelem átadása;
  - a tanulóknak *tanácsadás, utasítás és észrevétel közvetítés* szakértelmük fejlődése érdekében, képzésük során.

Forrás: Cedefop, 2003 kisebb változtatásokkal az AFPA-tól átvéve, 1992.

Társfogalmak: szakiskolai tanár, tanulássegítő

PL instruktor / szkoleniowiec

Každý, kto realizuje jedno lub więcej zadań związanych (teoretycznie lub praktycznie) ze szkoleniem w instytucji oświatowej, szkoleniowej lub w miejscu pracy.

Komentarz:

- (a) wyróżniamy dwie kategorie instruktorów:
- *instruktorów zawodowych*, czyli tych, którzy ukończyli odpowiedni kurs w zakresie prowadzenia szkoleń zawodowych. Ten rodzaj zajęcia może być zbieżny z funkcją nauczyciela w placówce szkolenia zawodowego.
  - *instruktorów niezawodowych*, czyli specjalistów rozmaitych profesji, którzy w ramach obowiązków zawodowych prowadzą okresowe szkolenia – w miejscu pracy (jako mentorzy i opiekunowie nowych pracowników i praktykantów lub jako instruktorzy) bądź poza nim (w formie zleconych usług zewnętrznych dla instytucji szkoleniowych);

- (b) Instruktorzy mają do wykonania szereg zadań, takich jak:
- *opracowanie* programu zajęć szkoleniowych;
  - *organizacja i realizacja* tych zajęć;
  - *przeprowadzenie samego szkolenia*, tj. przekazanie wiedzy ogólnej, praktycznej i umiejętności;
  - *pomoc praktykantom* (w formie porad, instrukcji i komentarzy) w celu rozwoju ich umiejętności;
- (c) Ostatnio stosowany jest również neologizm „trener“.

Źródło: Cedefop, 2003 za AFPA, 1992.

Terminy pokrewne: *facylitator nauczania/mediator nauczania, nauczyciel zawodu/nauczyciel edukacji zawodowej*

training see vocational education and training (VET) ➔ 86

76 training course planning and design

A set of consistent methodological approaches employed in designing and planning training initiatives and schemes aimed at achieving set objectives.

Comment: training course planning and design includes analysis of training demand and needs, project design, coordination and implementation monitoring as well as assessment of training impact.

Source: translated from Le Préau.

FR ingénierie de (la) formation

Ensemble de démarches méthodologiques cohérentes qui s'appliquent à la conception de systèmes d'action et de dispositifs de formation pour atteindre l'objectif fixé.

Note: l'ingénierie de (la) formation comprend l'analyse de la demande, des besoins de formation, la conception du projet formatif, la coordination et le contrôle de sa mise en œuvre et l'évaluation des effets de la formation.

Source: norme AFNOR, cité par Le Préau.

DE Ausbildungsplanung und -design

Satz konsistenter methodischer Ansätze, die zur Konzeption und Planung von Ausbildungsmaßnahmen und –programmen angewendet werden, um festgelegte Ziele zu verwirklichen.

Anmerkung: Ausbildungsplanung und -design umfasst die Analyse von Ausbildungsnachfrage und -bedarf, die Konzeption des Ausbildungsprojekts, die Koordinierung und die Überwachung seiner Umsetzung sowie die Bewertung der Auswirkungen der Ausbildung.

Quelle: Übersetzung nach AFNOR.

CS koncipování kursů profesní přípravy

Soubor ucelených metodických postupů používaných pro takové návrhy soustavy výcvikových činností a jejich uspořádání, které povedou k dosažení stanoveného cíle.

Poznámka: Koncipování kursů profesní přípravy zahrnuje analýzu poptávky, potřeb výcviku, projekt profesní přípravy, koordinaci a kontrolu její realizace a hodnocení výsledků profesní přípravy.

Pramen: norma AFNOR v citaci Le Préau.

HU szaktanfolyam kidolgozás és tervezés

Adott célkitűzésekre irányuló szakmai képzési kezdeményezések és elképzelések kidolgozását és tervezését szolgáló következetes, módszeres megközelítések együttese.

Megjegyzés: a szaktanfolyam kidolgozás és tervezés magába foglalja a képzés szükségességének és szükségleteinek elemzését, elképzelések megtervezését, az egyeztetéseket és a kivitelezés nyomkövetését, valamint a képzésre gyakorolt ráhatás értékelését.

Forrás: a Le Préau-ból lefordítva.

PL planowanie i opracowanie szkolenia

Zbiór spójnych propozycji metodologicznych zastosowanych do opracowania i zaplanowania metod i treści szkolenia prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Komentarz: planowanie i opracowanie szkolenia obejmuje analizę oczekiwań i potrzeb, opracowanie koncepcji szkolenia, koordynację i nadzór nad realizacją, a także ocenę efektów szkolenia.

Źródło: tłumaczenie na podstawie Le Préau.

Theoretical or practical training for teachers and trainers.

Comment: training of trainers:

- (a) is for teaching/training personnel, either practising: (i) as professional teachers or trainers; (ii) as professionals in a given field who accompany trainees in their work environment (occasional or part-time teachers or trainers);
- (b) covers a wide range of skills: knowledge specific to the field in question (general, technical or scientific); educational, psychological and sociological skills; management skills; familiarity with the world of work; and knowledge of training schemes and target audience;
- (c) also covers training related to course design, organisation and implementation as well as the content of training activities, i.e. imparting knowledge, know-how and skills.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: learning facilitator, teacher in VET, trainer

FR formation de formateurs

Formation théorique ou pratique destinée aux enseignants ou formateurs.

Note: la formation des formateurs:

- (a) s'adresse aux enseignants et formateurs en exercice ou en cours de formation (appelés formateurs professionnels), ainsi qu'aux professionnels qui encadrent l'apprenant sur le lieu de travail (appelés formateurs occasionnels);
- (b) couvre une large palette de compétences: compétences disciplinaires (générales, techniques, scientifiques ou professionnelles), compétences psychologiques, pédagogiques et sociologiques, connaissance du monde du travail, connaissance des dispositifs et des publics;
- (c) s'applique également à l'ingénierie de formation, l'organisation et la mise en œuvre de la formation, ainsi qu'à l'activité proprement dite de formation, c'est-à-dire la transmission des savoirs, savoir-faire et compétences.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: enseignant de FEP, formateur, ingénierie de (la) formation, médiateur d'apprentissage

DE Ausbildung der Ausbilder

Bezeichnet die theoretisch oder praktisch ausgelegte Ausbildung, die für Lehrkräfte und Ausbilder bestimmt ist.

Anmerkung: Ausbildungsangebote für Ausbilder

- (a) wenden sich an Personen, die Lehr- bzw. Ausbildungsaufgaben wahrnehmen, entweder (i) als hauptamtliche Lehrkräfte oder Ausbilder oder (ii) als berufliche Fachkräfte, die den Lernenden in dem betreffenden Fachgebiet am Arbeitsplatz betreuen und unterweisen (nebenamtliche Lehrkräfte oder Ausbilder);
- (b) dienen der Vermittlung einer breiten Palette von Kompetenzen: Vermittelt werden beispielsweise (allgemeine, technische, wissenschaftliche oder berufliche) Fachkenntnisse, pädagogische, psychologische und soziologische Kompetenzen, Kompetenzen im Bereich Management, Kenntnisse über die Arbeitswelt sowie Kenntnisse über Ausbildungsstrukturen bzw. -systeme und einschlägige Zielgruppen;
- (c) beinhalten auch Lehrangebote in den Bereichen Ausbildungsplanung und -design, Organisation und Durchführung von Ausbildungsmaßnahmen sowie Ausbildungsvermittlung, d. h. Vermittlung von Kenntnissen, Know-how und Kompetenzen.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: Ausbilder, Ausbildungsplanung und -design, Lehrkraft im beruflichen Schulwesen / Berufsschullehrer, Lernförderer

CS příprava učitelů / mistrů odborné přípravy / instruktorů / školitelů

Teoretická a praktická příprava učitelů, mistrů odborné přípravy, instruktorů a školitelů.

Poznámka: Příprava

- (a) je určena pro učitele teoretických i praktických předmětů a školitele, kteří své povolání vykonávají nebo se na ně připravují ať jako profesionální pedagogové nebo jako příležitostní školitelé v oblasti své odbornosti;
- (b) pokrývá velkou šíři způsobilostí: oborové (všeobecně vzdělávací, technické, vědecké); psychologické, pedagogické a sociologické; manažerské; znalost světa práce; znalost obsahu a metod praktického výcviku a znalost cílové skupiny;
- (c) zahrnuje rovněž přípravu jak na vytváření koncepce, organizaci a realizaci kurzů, tak na samotný obsah vzdělávacích aktivit, tj. na předávání znalostí, know-how a dovedností.

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: koncipování kursů odborné přípravy, mistr odborné výchovy / instruktor /školitel, učitel odborného vzdělávání a přípravy, zprostředkovatel učení

HU tanárok, szakoktatók képzése

Tanároknak és szakoktatóknak nyújtott elméleti és gyakorlati képzés.

Megjegyzés: A tanárok és szakoktatók képzése:

- (a) azon tanároknak / szakoktatóknak való, akik (i) vagy mint hivatásos tanár vagy szakoktató működnek, vagy (ii) mint bizonyos foglalkozás szakemberei, akik tanulóikkal munkakörnyezetükben együtt vannak (alkalmi vagy részidős tanár és szakoktató);
- (b) széleskörű szakértelmeket fed: az adott szakterületre vonatkozó (általános, technikai vagy tudományos) tudást, pedagógiai, lélektani és társadalomtudományos szakértelmet, igazgatási szakértelmet, jártasságot a munkahelyek világában, és a képzés módzatai, valamint a célcsoportok ismeretét;
- (c) ugyancsak vonatkozik tanfolyam kidolgozáshoz, szervezéshez, és kivitelezéshez szükséges képzésre, valamint a képzési tevékenységek tartalmára, vagyis tudás, szakismeret és szakértelem közvetítésre.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: tanulássegítő, szakiskolai tanár

PL szkolenie instruktorów

Szkolenie teoretyczne i praktyczne dla nauczycieli i instruktorów.

Komentarz: szkolenie to:

- (a) adresowane jest do osób pracujących w charakterze: (i) nauczycieli lub instruktorów zawodowych; (ii) nauczycieli i instruktorów niezawodowych, tj. specjalistów danej profesji, którzy towarzyszą praktykantom w środowisku pracy;
- (b) obejmuje szeroki zestaw umiejętności: wiedzę z danej dziedziny (ogólna, techniczna lub naukowa); umiejętności pedagogiczne, psychologiczne i socjologiczne; umiejętności zarządzania, znajomość świata pracy oraz wiedzę o formach szkolenia i jego potencjalnych odbiorcach;
- (c) obejmuje ponadto nauczanie w zakresie opracowywania, organizacji i realizacji szkoleń, jak również szkolenie jako takie, tzn. przekazywanie wiedzy teoretycznej, praktycznej i umiejętności.

Źródło: Cedefop, 2003.

Terminy pokrewne: facylitator nauczania/mediator nauczania, nauczyciel zawodu/nauczyciel edukacji zawodowej, instruktor/szkoleniowiec

78 training provider

Any organisation or individual providing training services.

Comment: Training providers may be organisations specifically set up for this purpose, or they may be others, such as employers, who provide training as a part of their business activities. Training providers also include independent individuals who offer training services.

Source: Cedefop, 2003.

FR prestataire de formation

Organisme ou individu prestant une action de formation.

Note: les prestataires de formation peuvent être des organismes spécialisés dans ce type de services, ou exercer cette activité en marge d'une autre activité professionnelle. Il peut également s'agir de travailleurs indépendants qui proposent leurs services de formation.

Source: Cedefop, 2003.

DE Ausbildungsanbieter

Jede Organisation bzw. Person, die Ausbildungsleistungen bereitstellt.

Anmerkung: Als Ausbildungsanbieter können Ausbildungsorganisationen fungieren, die speziell zu diesem Zweck

geschaffen wurden, aber auch andere Personen oder Organisationen, beispielsweise Arbeitgeber, die im Rahmen ihrer unternehmerischen Tätigkeit auch Ausbildungsmaßnahmen anbieten. Auch Personen, die auf freiberuflicher Basis Ausbildungsdienste bereitstellen, zählen zu den Ausbildungsanbietern.

Quelle: Cedefop, 2003.

CS poskytovatel profesní přípravy

Organizace nebo jednotlivec, který poskytuje profesní přípravu.

Poznámka: Poskytovateli odborné přípravy mohou být instituce specializované na tento typ služeb, nebo ti, kdo tuto činnost vykonávají vedle své vlastní činnosti, např. zaměstnavatelé. Praktický výcvik mohou provádět i jednotlivci.

Pramen: Cedefop, 2003.

HU képzésszolgáltató

Képzési szolgáltatást nyújtó egyén vagy szervezet.

Megjegyzés: Képzésszolgáltatók lehetnek külön e célból létrehozott szervezetek, vagy olyanok, mint például munkaadók, akik rendes vállalkozási tevékenységük részeként adnak képzést. Független egyének is lehetnek képzésszolgáltatók, amennyiben képzési szolgáltatást nyújtanak.

Forrás: Cedefop, 2003.

PL organizator szkoleń

Organizacja bądź osoba, która świadczy usługi szkoleniowe.

Komentarz: organizatorami szkoleń mogą być instytucje powołane specjalnie w tym celu lub inne podmioty, takie jak pracodawcy organizujący szkolenia w ramach statutowej działalności przedsiębiorstwa lub pojedyncze osoby oferujące usługi szkoleniowe.

Źródło: Cedefop, 2003.

79 transferability (of skills and competences)

The capacity (of skills and competences) to be transferred to and used in a new occupational or educational environment.

Source: Cedefop, 2003.

FR transférabilité (des compétences)

La capacité des compétences à être transférées et utilisées dans un nouveau contexte, soit professionnel, soit éducatif.

Source: Cedefop, 2000.

DE Übertragbarkeit (von Kompetenzen)

Bezeichnet die Eigenschaft (von Qualifikationen oder Kompetenzen), sich auf einen neuen Kontext, sei er beruflicher oder bildungsmäßiger Natur, übertragen zu lassen.

Quelle: Cedefop, 2000.

CS přenositelnost (odborných dovedností a způsobilostí)

Uplatnitelnost dovedností či odborných dovedností a způsobilostí v novém kontextu, ať profesním či vzdělávacím.

Pramen: Cedefop, 2000.

HU (szakértelem és képességek) áthelyezhetősége

(Képességek és szakértelem) képessége arra, hogy azok új szakmai vagy oktatási kontextusba helyezhetőek és ott használhatóak legyenek.

Forrás: Cedefop, 2003.

PL możliwość przenoszenia / transferu (umiejętności i kompetencji)

Właściwość (umiejętności i kompetencji) umożliwiająca ich przenoszenie w nową sytuację zawodową lub edukacyjną.

Źródło: Cedefop, 2000.

80 transition from school or training to work

The move from education to employment, covering the period between leaving education and entering the labour market.

Comment: transition between school and employment (integration path, type of employment – with regard to level and status – and duration) is complex. Integration depends on many factors (gender, age, qualification, employment policy, guidance and counselling provision, etc.).

Source: Cedefop, 2003.

FR transition de l'école à l'emploi / transition formation-emploi / transition de l'enseignement vers la vie active

Le processus de passage entre la formation et l'emploi, de la sortie du système éducatif initial jusqu'à l'intégration sur le marché de l'emploi.

Note: la transition de l'école à l'emploi (trajectoire d'intégration, type d'emploi – niveau et statut –, durée) est complexe. L'intégration dépend de nombreux facteurs (sexe, âge, niveau de qualification, politique de l'emploi, structure de conseil et orientation, etc.).

Source: Cedefop, 2003.

DE Übergang von der Schule ins Berufsleben / Übergang vom Bildungs- bzw. Ausbildungssystem ins Erwerbsleben

Bezeichnet den Prozess des Übergangs vom Bildungssystem ins Beschäftigungssystem. Der Übergangsprozess setzt mit Beendigung eines formalen Bildungs- oder Ausbildungsgangs (Erstausbildung) ein und ist mit Eintritt in eine stabile Beschäftigung abgeschlossen.

Anmerkung: Der Übergang vom Bildungs- bzw. Ausbildungssystem ins Beschäftigungssystem (Weg bis zur endgültigen Eingliederung, Art des Beschäftigungsverhältnisses – Niveau und Status –, Dauer) ist ein komplexer Prozess. Wie die Eingliederung verläuft, hängt von einer Vielzahl von Faktoren ab (vom Geschlecht, vom Alter, vom erreichten Qualifikationsniveau, von den beschäftigungspolitischen Vorgaben, vom bestehenden Beratungs- und Orientierungsangebot usw.)

Quelle: Cedefop, 2003 sowie Tessaring, 1999, und Mainguet, 1999.

CS přechod ze školy do zaměstnání

Proces přechodu mezi vzděláváním (přípravou) a zaměstnáním, který pokrývá období od opuštění počátečního vzdělávání po začlenění do světa práce.

Poznámka: přechod ze školy do zaměstnání (cesta začleňování, jeho délka, typ zaměstnání – úroveň a statut) je složitý. Začleňování závisí na řadě činitelů (pohlaví, věk, úroveň kvalifikace, politika zaměstnanosti, poradenské služby atd.).

Pramen: Cedefop, 2003.

HU átmenet az iskolából vagy képzésből a munkába

A tanulásról munkára átállás folyamata, mely magába foglalja a tanulás és munkábalépés közti időszakot.

Megjegyzés: Az iskolából alkalmazásba történő átmenet (beilleszkedési / integrációs útvonal, alkalmazás típus – szint és elismertség – időtartam) összetett. A beilleszkedés sok tényezőtől függ (nem, életkor, képesítés, alkalmazáspolitikai, útmutatásról és tanácsadásról gondoskodás, stb.).

Forrás: Cedefop, 2003.

PL przejście od kształcenia do zatrudnienia

Proces przechodzenia ze środowiska edukacyjnego do środowiska zawodowego, który obejmuje okres pomiędzy zakończeniem edukacji a wejściem na rynek pracy.

Komentarz: przejście od kształcenia do zatrudnienia (stopień integracji, poziom i status zatrudnienia, długość okresu przejściowego) jest procesem złożonym. Integracja zależy od wielu czynników (wieku, płci, kwalifikacji, dostępności doradztwa i poradnictwa, polityki zatrudnienia, itp.).

Źródło: Cedefop, 2003.

81 transparency (of qualifications)

The degree to which the value of qualifications can be identified and compared on the (sectoral, regional, national or international) labour and training markets.

Source: Cedefop, 2003.

Related terms: comparability of qualifications, (mutual) recognition of qualifications

FR transparence des qualifications

Le degré de visibilité des qualifications, qui permet d'identifier et de comparer leur valeur sur les marchés (sectoriel, régional, national ou international) du travail et de la formation.

Source: Cedefop, 2003.

Termes liés: comparabilité des qualifications, reconnaissance (mutuelle) des qualifications

DE Transparenz der Qualifikationen

Bezeichnet den Grad der Sichtbarkeit und Verständlichkeit von Qualifikationen, der notwendig ist, um deren Wert auf den (sektoralen, regionalen, nationalen oder internationalen) Arbeits- und Ausbildungsmärkten ermitteln und vergleichen zu können.

Quelle: Cedefop, 2003.

Verwandte Begriffe: Vergleichbarkeit der Qualifikationen, (gegenseitige) Anerkennung der Qualifikationen

CS transparentnost kvalifikací

Míra srozumitelnosti kvalifikací umožňující stanovit a porovnávat jejich hodnotu na trhu práce a trhu vzdělávání (odvětvovém, regionálním, národním nebo mezinárodním).

Pramen: Cedefop, 2003.

Příbuzné termíny: srovnatelnost kvalifikací, (vzájemné) uznávání kvalifikací

HU (képesítés) átláthatóság

Képesítések érthetőségének foka, amely lehetővé teszi értékük azonosítását és összehasonlítását a (ágazati, területi, országos és nemzetközi) munkaerőpiacon és a képzési piacon.

Forrás: Cedefop, 2003.

Társfogalmak: (képesítés) összehasonlíthatóság, (kölcsonös) képesítés elismerés

PL przejrzystość kwalifikacji

Stopień czytelności opisu kwalifikacji konieczny do określenia i porównania ich wartości na (branżowym, regionalnym, narodowym lub międzynarodowym) rynku pracy i szkolnictwa.

Źródło: Cedefop, 2000.

Terminy pokrewne: porównywalność kwalifikacji, uznanie (wzajemne) kwalifikacji

82

tutoring

Any activity offering a learner guidance, counselling or supervision by an experienced and competent professional. The tutor supports the learner throughout the learning process (at school, in training centres or on the job).

Comment: tutoring covers various activities:

- academic subjects (to improve educational achievement);
- careers (to ease the transition from school to work);
- personal development (to encourage learners to make wise choices).

Source: Cedefop, 2003 and National school network, www.gse.uci.edu/doehome/EdResource/Publications/Mentoring/intro.html#def

Related term: learning facilitator, mentoring

FR tutorat

Toute activité de conseil, d'orientation ou de supervision d'un apprenant par un professionnel expérimenté et compétent. Le tuteur soutient l'apprenant tout au long du processus d'apprentissage (soit en école ou en centre de formation, soit sur le lieu de travail).

Note: le tutorat couvre différentes activités:

- matières d'enseignement (en vue d'améliorer les résultats scolaires);
- orientation (afin de faciliter la transition de l'école vers la vie active);
- développement personnel (pour encourager les apprenants à faire des choix pertinents).

Source: Cedefop, 2003 et National school network, www.gse.uci.edu/doehome/EdResource/Publications/Mentoring/intro.html#def

Termes liés: médiateur d'apprentissage, mentorat

DE Tutoring

Tutoring meint die Beratung, Anleitung oder Begleitung/Betreuung eines Lernenden durch eine erfahrene und kompetente berufliche Fachkraft in unterschiedlichster Form. Der „Tutor“ fördert den Lernenden über den gesamten Lernprozess hinweg (entweder in der Schule, in einer beruflichen Bildungseinrichtung oder im Betrieb).

Anmerkung: Tutoring beinhaltet:

- fachliche Betreuung (im Hinblick auf bessere Leistungen in Schule bzw. Ausbildung);
- Laufbahnberatung und Orientierung (um den Übergang vom Bildungs- bzw. Ausbildungssystem ins Erwerbsleben zu erleichtern);
- Förderung der persönlichen Entwicklung (um den Lernenden zu befähigen, fundierte und zweckmäßige Entscheidungen zu treffen).

Quelle: Cedefop, 2003, und National school network, www.gse.uci.edu/doehome/EdResource/Publications/Mentorng/intr o.html#def

Verwandte Begriffe: Lernförderer, Mentoring

CS tutorství

Veškeré činnosti, které mají charakter poradenství, orientace nebo dohledu, a které poskytuje kompetentní a zkušený profesionál tomu, kdo se učí. Tutor podporuje svěřence po celou dobu učebního procesu (ať ve škole, v centru odborné přípravy nebo na pracovišti).

Poznámka: tutorství zahrnuje celou řadu činností, které se vztahují:

- k vyučovacím předmětům (s cílem zlepšit výsledky vzdělávání);
- ke kariéřnímu poradenství (s cílem usnadnit přechod ze školy do zaměstnání);
- k osobnímu rozvoji (s cílem podporovat svěřence ve správném rozhodování).

Pramen: Cedefop, 2003 a National school network, www.gse.uci.edu/doehome/EdResource/Publications/Mentorng/intr o.html#def

Příbuzné termíny: mentorství / patronát, zprostředkovatel učení

HU konzultálás

Tapasztalt és kompetens szakember által tanulóknak nyújtott mindenfajta eligazító, tanácsadási, vagy felügyelő tevékenység. A konzulens a tanulót tanulási folyamata alatt támogathatja (akár az iskolán belül, oktatási központban, vagy a munkahelyen).

Megjegyzés: A „konzultálás” fogalma több különböző tevékenységre vonatkozik:

- tudományos tárgyakra (műveltség feljavítása érdekében);
- pályafutásra (az iskoláról munkára áttérés megkönnyítésére);
- egyéni fejlődésre (tanulók bátorítására, hogy bölcsen válasszanak).

Forrás: Cedefop, 2003 és National school network, www.gse.uci.edu/doehome/EdResource/Publications/Mentorng/intr o.html#def

Társfogalmak: tanulássegítő, eligazítás / mentorálás

PL opieka dydaktyczna

Każda forma doradztwa, poradnictwa lub opieki nad uczącym się ze strony kompetentnego i doświadczonego pracownika. Opiekun wspiera uczącego się w trakcie procesu dydaktycznego (w szkole, ośrodku szkolenia lub w pracy).

Komentarz: opieka dydaktyczna obejmuje szereg obszarów:

- przedmioty akademickie (aby poprawić osiągnięcia w nauce);
- orientację zawodową (aby ułatwić przejście ze szkoły do pracy);
- rozwój osobisty (aby zachęcić uczących się do podejmowania racjonalnych decyzji).

Źródło: Cedefop, 2003 oraz National school network, www.gse.uci.edu/doehome/EdResource/Publications/Mentorng/intr o.html#def

Terminy pokrewne: facylitator nauczania/mediator nauczania, opieka pedagogiczna

83 upper secondary education (ISCED 3)

Final stage of secondary education that normally begins at the end of compulsory education. The entrance age is usually 15 or 16 years. Entrance qualifications (completion of compulsory education) and other minimum entry requirements are generally needed. Instruction is often more subject-oriented than lower secondary education (ISCED 2). The typical duration of ISCED level 3 varies from two to five years.

Source: ISCED 1997 and Eurydice.

Related terms: first stage of tertiary education (ISCED 5), lower secondary education (ISCED 2), post-secondary (non-tertiary) education (ISCED 4)

FR deuxième cycle de l'enseignement secondaire (CITE 3)

Ce niveau correspond généralement au stade final de l'enseignement secondaire et commence en principe à la fin de l'enseignement obligatoire. L'âge d'admission est normalement de 15 ou 16 ans. Des qualifications (accomplissement de l'enseignement obligatoire) et autres conditions minimales d'admission sont généralement exigées. L'enseignement est souvent plus spécialisé qu'au niveau secondaire inférieur. La durée typique de ce niveau varie de deux à cinq ans.

Source: CITE 1997 et Eurydice.

Termes liés: enseignement postsecondaire hors tertiaire / enseignement postsecondaire non supérieur (CITE 4), premier cycle de l'enseignement secondaire (CITE 2), premier niveau de l'enseignement tertiaire / premier niveau de l'enseignement supérieur / enseignement supérieur – premier niveau (CITE 5)

DE höhere Sekundarbildung – Sekundarstufe II (ISCED 3)

Dieser letzte Abschnitt der Sekundarbildung beginnt nach Beendigung der (Vollzeit-) Schulpflicht. Die Schüler sind beim Übergang in diese Bildungsstufe normalerweise 15 bis 16 Jahre alt. Wer einen Bildungsgang dieser Stufe absolvieren möchte, muss in der Regel bestimmte Eingangsqualifikationen (Pflichtschulabschluss) vorweisen und andere Mindestzugangsvoraussetzungen erfüllen. Unterricht bzw. Ausbildung sind auf dieser Stufe häufig stärker fachorientiert als das Bildungsangebot des Sekundarbereichs I (ISCED 2). Bildungsgänge der ISCED-Stufe 3 dauern in der Regel 2 bis 5 Jahre.

Quelle: ISCED 1997 und Eurydice sowie Tessaring, 1999.

Verwandte Begriffe: postsekundäre (nicht-tertiäre) Bildung (ISCED 4), Sekundarbildung – Sekundarstufe I (ISCED 2), tertiäre Bildung – erste Stufe (ISCED 5)

CS vyšší sekundární vzdělávání (ISCED 3)

Tato úroveň zpravidla odpovídá konečnému stadiu sekundárního vzdělávání a začíná v zásadě na konci povinné školní docházky. Vstupní věk je obvykle 15 nebo 16 let. Zpravidla se vyžaduje vstupní kvalifikace (ukončení povinné školní docházky) a další minimální vstupní požadavky. Obvyklá délka vzdělávání na úrovni ISCED 3 se pohybuje od dvou do pěti let.

Pramen: ISCED 1997 a Eurydice.

Příbuzné termíny: nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2), postsekundární vzdělávání nezahrnované do terciárního (ISCED 4), první stupeň terciárního vzdělávání (ISCED 5)

HU felső másodfokú oktatás (ISCED 3)

A másodfokú oktatás végső szintje, amely általában a kötelező tanulás befejezténél kezdődik. Kezdeté 15 vagy 16 éves életkor. A felvétel feltételekhez kötött (a kötelező tanulás befejezése) és általában egyéb elvárásoknak is eleget kell tenni. Az oktatás gyakran inkább tárgyhoz kötött, mint az a másodfokú oktatás alsó szintjén szokásos (ISCED 2). Az ISCED harmadik fokának időtartama 3 és 5 év között változik.

Forrás: ISCED 1997 és Eurydice.

Társfogalmak: harmadfokú oktatás első szakasza (ISCED 5), másodfokú oktatás alsó szintje (ISCED 2), középiskolát / másodfokú oktatást követő (nem harmadfokú) oktatás (ISCED 4)

PL kształcenie średnie II stopnia (ISCED 3)

Ostatni etap kształcenia na poziomie średnim, który rozpoczyna się zwykle po zakończeniu obowiązku szkolnego tzn. w wieku 15 lub 16 lat. Oprócz ukończenia kształcenia obowiązkowego konieczne jest zazwyczaj spełnienie innych warunków dopuszczających do kontynuowania nauki na tym poziomie. Nauczanie ma często silniejszą orientację przedmiotową (kształcenie profilowane) niż w szkolnictwie średnim I stopnia (ISCED 2). Czas trwania nauki na poziomie ISCED 3 wynosi od dwóch do pięciu lat.

Źródło: ISCED 1997 i Eurydice.

Terminy pokrewne: kształcenie policealne (ISCED 4), kształcenie średnie I stopnia (ISCED 2), pierwszy stopień kształcenia wyższego (ISCED 5)

validation of informal learning

see validation of informal / non-formal learning ➔ 84

84**validation of informal / non-formal learning**

The process of assessing and recognising a wide range of knowledge, know-how, skills and competences, which people develop throughout their lives within different environments, for example through education, work and leisure activities.

Source: adapted from *The International Encyclopaedia of Education*.

FR validation de l'apprentissage informel / non formel

Le processus qui consiste à évaluer et à reconnaître toute une gamme de savoirs, savoir-faire et compétences acquis par les individus au cours de la vie et dans différents contextes, par exemple au cours de l'éducation, du travail et des loisirs.

Source: adapté et traduit de *The International Encyclopaedia of Education*.

DE Validierung informellen / nicht formalen Lernens

Der Vorgang der Bewertung und der Anerkennung eines ganzen Spektrums von Wissen, Know-how, Fertigkeiten und Kompetenzen, die Personen im Laufe ihres Lebens in unterschiedlichen Zusammenhängen, z. B. durch Bildung, bei der Arbeit und in der Freizeit, erworben haben.

Quelle: leicht verändert übernommen aus *The International Encyclopaedia of Education*.

CS uznávání platnosti informálního / neformálního vzdělávání

Proces hodnocení a uznávání celé škály dovedností, know-how a způsobilostí, které jedinec získal během života v nejrůznějších souvislostech, např. v průběhu vzdělávání, práce nebo aktivit ve volném čase.

Pramen: upraveno podle *The International Encyclopaedia of Education*.

HU kötetlen / nem kötött tanulmányok hitelesítése

Az élet folyamán különböző értelmekben, tanulás, munka és szabadidős tevékenységek segítségével kiépített széles körű tudás, szakismeret, szakértelem és képességek megítélése és elismerése.

Forrás: a *The International Encyclopaedia of Education*-ből átvéve.

PL uznanie kształcenia incydentalnego/nieformalnego / obiektywizacja kształcenia incydentalnego/nieformalnego

Proces ewaluacji i oficjalnego uznania zasobu wiedzy, umiejętności i kompetencji nabytych w różnorodnych okolicznościach życiowych, na przykład w trakcie edukacji, pracy i w czasie wolnym.

Źródło: za *The International Encyclopaedia of Education*.

---

validation of non-formal learning see validation of informal / non-formal learning ➔ 84

---

validation of prior learning see validation of informal / non-formal learning ➔ 84

---

85 valuing learning The process of promoting participation in and outcomes of (formal or non-formal) learning, in order to raise awareness of its intrinsic worth and to reward learning.

Source: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

FR valorisation de l'apprentissage

Processus qui consiste à promouvoir la participation à l'apprentissage (formel ou non formel) et les résultats qui en découlent, afin de sensibiliser les acteurs à sa valeur intrinsèque et d'encourager sa reconnaissance.

Source: Cedefop, 2001 in Commission européenne, communication *Réaliser un espace européen de l'éducation et de la formation tout au long de la vie*, COM(2001) 678 final.

DE Valorisierung des Lernens

Der Prozess der Anerkennung der Lernbeteiligung und der Ergebnisse des (formalen oder nicht formalen) Lernens, um die Allgemeinheit stärker für dessen inhärenten Wert zu sensibilisieren und das Lernen zu belohnen.

Quelle: Cedefop, 2001 in Europäische Kommission, Mitteilung *Einen europäischen Raum des lebenslangen Lernens schaffen*, KOM(2001) 678 endg.

CS valorizace učení

Proces podporování účasti na učení (formálním nebo neformálním) a na jeho výsledcích, aby se zvýšilo povědomí účastníků o hodnotě vzdělávání a aby se podpořilo jeho oceňování.

Pramen: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

HU tanulás felértékelés

A tanulásban való részvétel elősegítésének módszere, és a (kötött vagy nem kötött) tanulás eredményei, valódi értékének tudatos emelése és jutalmazása.

Forrás: Cedefop, 2001 in European Commission, Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

PL waloryzacja kształcenia

Promocja uczestnictwa w różnych formach kształcenia (formalnego lub nieformalnego) i jego rezultatów z myślą o kształtowaniu pozytywnego wizerunku nauczania oraz powszechnej świadomości jego wartości.

Źródło: Cedefop, 2001 w European Commission Communication *Making a European area of lifelong learning a reality*, COM(2001) 678 final.

VET provider see training provider ➔ 78

86

vocational education and training (VET)

Education and training which aims to equip people with skills and competences that can be used on the labour market.

Source: adapted from ETF, 1997.

FR formation et enseignement professionnels (FEP)

Formation et enseignement ayant pour objectif l'acquisition de capacités, d'aptitudes et/ou de compétences professionnelles utilisables sur le marché de l'emploi.

Source: adapté et traduit de ETF, 1997.

DE Berufsbildung / berufliche Bildung

Bildungs- und Ausbildungsangebote, die auf dem Arbeitsmarkt verwertbare Qualifikationen und Kompetenzen vermitteln.

Quelle: leicht verändert übernommen aus Europäische Stiftung für Berufsbildung, 1997.

CS odborné vzdělávání a příprava

Příprava a vzdělávání, jehož cílem je získat kvalifikaci a odborné způsobilosti použitelné na trhu práce.

Pramen: upraveno podle ETF, 1997.

HU szakoktatás és képzés (VET)

A munkaerőpiacon használható szakértelmet és képességeket adó oktatás és képzés.

Forrás: kisebb változtatásokkal az ETF-től átvéve, 1997.

PL kształcenie i szkolenie zawodowe

Formy kształcenia i szkolenia, które mają na celu wyposażenie uczestników w umiejętności i kompetencje przydatne na rynku pracy.

Źródło: za ETF, 1997.

**vocational
training (VET)**

see vocational education and training (VET) ➔ 86

English alphabetical permuted index

Note: terms in **bold** are descriptors as classified in the alphabetical index; terms in *italics* are synonyms.

	Term
	access to (vocational) education and training — 1
	<i>accreditation of prior learning (APL)</i> — 84
	accreditation (of skills and competences) — 2
	adaptability — 3
	adult education — 4
	alternance training — 5
	<i>alternating training</i> — 5
	apprenticeship — 6
	assessment (of skills and competences) — 7
learning outcome(s) / learning	attainments — 47
	awarding body — 8
	<i>basic ICT skills</i> — 10
	basic information and communication
	technology (ICT) skills — 10
	basic skills — 11
<i>ICT</i>	<i>basic skills</i> — 10
new	basic skills — 55
awarding	body — 8
	certificate / diploma — 12
	certification (of skills and competences) — 13
	civil society — 14
basic information and	communication technology (ICT) — 10
information and	communication technology (ICT) — 34
information and	communication technology (ICT) skills — 35
learning	community — 43
	comparability of qualifications — 15

	Term
certification (of skills and	competences) ————— 13
	compensatory learning ————— 16
	competence ————— 17
accreditation of skills and	competences ————— 13, 66, 84
assessment of skills and	competences ————— 7
recognition (of skills and	competences) ————— 66
transferability (of	competences) ————— 79
	compulsory education ————— 18
	<i>computer skills</i> ————— 35
learning	content ————— 44
	continuing vocational education and training — 19
guidance and	counselling ————— 32
training	course planning and design ————— 76
	credit transfer system (in VET) ————— 20
	curriculum ————— 21
training course planning and	design ————— 76
social	dialogue ————— 70
	digital divide ————— 22
	digital literacy ————— 23
certificate /	diploma ————— 12
	distance learning / distance study ————— 24
distance learning /	distance study ————— 24
digital	divide ————— 22
	dropout ————— 25
	<i>dropping out</i> ————— 25
	<i>dual training</i> ————— 5
	<i>early school leaving</i> ————— 25
compulsory	education ————— 18
first stage of tertiary	education ————— 51
lower secondary	education ————— 51
post-compulsory	education ————— 61, 62
post-secondary (non-tertiary)	education ————— 62
special needs	education ————— 73
access to vocational	education and training ————— 1

	Term
continuing vocational	education and training — 19
initial vocational	education and training — 36
programme (of	education or training) — 64
vocational	education and training (VET) — 86
	e-learning — 26
	employability — 27
	European governance — 28
	<i>experiential learning</i> — 33
learning	facilitator — 45
	first stage of tertiary education — 29
	formal learning — 30
	further training — 31
European	governance — 29
	guidance and counselling — 32
information and communication	
technology	(ICT) — 34
	ICT skills — 35
basic	ICT skills — 10
basic information and	
communication technology	(ICT) skills — 10
social	inclusion — 71
	informal learning — 33
validation of	informal / non-formal learning — 84
	information and communication technology (ICT) — 34
basic	information and communication technology (ICT) skills — 10
	initial vocational education and training — 36
	know-how — 37
	knowledge — 38
	knowledge society / knowledge-based society — 39
knowledge society /	knowledge-based society — 39
	learning — 40
<i>accreditation of prior</i>	<i>learning (APL)</i> — 84
compensatory	learning — 16
<i>experiential</i>	<i>learning</i> — 33

	Term
distance learning / distance study	24
formal learning	30
informal learning	33
lifelong learning	49
lifewide learning	50
non-formal learning	56
open learning	59
prior learning	63
validation of informal / non-formal learning	84
<i>validation of prior learning</i>	84
valuing learning	85
learning outcome(s) / learning attainments	47
learning by doing	41
learning by using	42
learning community	43
learning content	44
learning facilitator	45
learning organisation	46
learning outcome(s) / learning attainments	47
learning region	48
early school leaving	25
lifelong learning	49
lifewide learning	50
digital literacy	23
<i>ICT literacy</i>	10
lower secondary education	51
mentoring	52
mobility	53
(mutual) recognition of qualifications	54
special needs education	73
new basic skills	55
non-formal learning	56
validation of informal / non-formal learning	84
off-the-job training	57

	Term
	on-the-job training ————— 58
	open learning ————— 59
learning	organisation ————— 46
learning	outcome(s) / learning attainments ————— 47
social	partners ————— 72
	pathway of training ————— 60
training course	planning and design ————— 76
	post-compulsory education ————— 61
	post-secondary (non-tertiary) education ————— 62
	prior learning ————— 63
accreditation of	<i>prior learning (APL)</i> ————— 84
validation of	prior learning ————— 84
regulated	profession ————— 67
accreditation of a VET provider or training	programme ————— 2
	programme (of education or training) ————— 64
training	provider ————— 78
accreditation (of a VET	provider or training programme) ————— 2
	qualification ————— 65
comparability of	qualifications ————— 15
(mutual) recognition of	qualifications ————— 54
transparency (of	qualifications) ————— 81
	recognition (of skills and competences) ————— 66
(mutual)	recognition of qualifications ————— 54
learning	region ————— 48
	regulated profession ————— 67
	retraining ————— 68
early	<i>school leaving</i> ————— 25
transition from	school or training to work ————— 80
lower	secondary education ————— 51
upper	secondary education ————— 83
	skill ————— 69
basic	skills ————— 11
<i>basic ICT</i>	<i>skills</i> ————— 10

	Term
basic information and communication technology (ICT) skills	10
<i>computer</i> skills	35
ICT skills	35
ICT basic skills	10
information and communication technology (ICT) skills	35
new basic skills	55
assessment (of skills and competences)	7
recognition (of skills and competences)	66
transferability (of skills and competences)	79
social dialogue	70
social inclusion	71
social partners	72
civil society	14
knowledge society / knowledge-based society	39
special needs education	73
first stage of tertiary education	29
distance learning / distance study	24
credit transfer system (in VET)	20
teacher in VET	74
information and communication technology (ICT)	34
basic information and communication technology (ICT) skills	10
first stage of tertiary education	29
trainer	75
training of trainers	77
<i>training</i>	86
access to vocational education and training	1
alternance training	5
<i>alternating</i> training	5
continuing vocational education and training	19
<i>dual</i> training	5

	Term
further	training ————— 31
initial vocational education and	training ————— 36
off-the-job	training ————— 57
on-the-job	training ————— 58
pathway of	training ————— 60
programme (of education or	training) ————— 64
vocational education and	training (VET) ————— 86
	training course planning and design ————— 76
	training of trainers ————— 77
accreditation of a VET provider or	training programme ————— 2
	training provider ————— 78
transition from school or	training to work ————— 80
credit	transfer system (in VET) ————— 20
	transferability (of competences) ————— 79
	transition from school or training to work ————— 80
	transparency (of qualifications) ————— 81
	tutoring ————— 82
	upper secondary education ————— 83
	validation of informal / non-formal learning ————— 84
	<i>validation of prior learning</i> ————— 84
	valuing learning ————— 85
credit transfer system in	VET ————— 20
vocational education and training	(VET) ————— 86
accreditation of a	VET provider or training programme ————— 2
	vocational education and training (VET) ————— 86
access to	(vocational) education and training ————— 1
continuing	vocational education and training ————— 19
initial	vocational education and training ————— 36
transition from school or	training to work ————— 80

English alphabetical index

Note: terms in *italics* refer to the descriptors appearing after the arrow.

	Term
access to (vocational) education and training	1
accreditation (of a VET provider or training programme)	2
<i>accreditation (of skills and competences)</i> → recognition (<i>of skills and competences</i>)	66
→ certification (of skills and competences)	13
→ validation of informal / non-formal learning	84
<i>accreditation of prior learning (APL)</i> → validation of informal / non-formal learning	84
adaptability	3
adult education	4
alternance training	5
<i>alternating training</i> → alternance training	5
apprenticeship	6
assessment (of skills and competences)	7
awarding body	8
baccalaureate	9
<i>basic ICT skills</i> → basic information and communication technology (ICT) skills	10
basic information and communication technology (ICT) skills	10
basic skills	11
certificate / diploma	12
certification (of skills and competences)	13
civil society	14
comparability (of qualifications)	15
compensatory learning	16
competence	17
compulsory education	18
<i>computer skills</i> → information and communication technology (ICT) skills	35

	Term
continuing vocational education and training	19
<i>counselling</i> ➔ guidance and counselling	32
credit transfer system (in VET)	20
curriculum	21
digital divide	22
digital literacy	23
distance learning / distance study	24
<i>distance study</i> ➔ distance learning	24
dropout	25
<i>dropping out</i> ➔ dropout	25
dual training ➔ alternance training	5
<i>early school leaving</i> ➔ dropout	25
<i>education dropout</i> ➔ dropout	25
e-learning	26
employability	27
European governance	28
<i>experiential learning</i> ➔ informal learning	33
first stage of tertiary education	29
formal learning	30
further training	31
guidance and counselling	32
<i>ICT</i> ➔ information and communication technology (ICT)	34
ICT ➔ information and communication technology (ICT) skills	35
ICT basic skills ➔ basic information and communication technology (ICT) skills	10
<i>ICT literacy</i> ➔ basic information and communication technology (ICT) skills	10
ICT skills ➔ information and communication technology (ICT) skills	35
informal learning	33
information and communication technology (ICT)	34
information and communication technology (ICT) skills	35
initial vocational education and training	36
know-how	37
knowledge	38
knowledge society / knowledge-based society	39
<i>knowledge-based society</i> ➔ knowledge society	39

	Term
learning	40
<i>learning attainments</i> ➔ learning outcome(s)	47
learning by doing	41
learning by using	42
learning community	43
learning content	44
learning facilitator	45
learning organisation	46
learning outcome(s) / learning attainments	47
learning region	48
lifelong learning	49
lifewide learning	50
lower secondary education	51
mentoring	52
mobility	53
(mutual) recognition of qualifications	54
new basic skills	55
non-formal learning	56
off-the-job training	57
on-the-job training	58
open learning	59
pathway of training	60
post-compulsory education	61
post-secondary (non-tertiary) education	62
prior learning	63
programme (of education or training)	64
qualification	65
recognition (of skills and competences)	66
<i>recognition of qualifications</i> ➔ (mutual) recognition of qualifications	54
regulated profession	67
retraining	68
skill	69
social dialogue	70
social inclusion	71

	Term
social partners	72
special needs education	73
teacher in VET	74
trainer	75
<i>training</i> ➔ vocational education and training (VET)	86
training course planning and design	76
training of trainers	77
training provider	78
transferability (of skills and competences)	79
transition from school or training to work	80
transparency (of qualifications)	81
tutoring	82
upper secondary education	83
validation of informal / non-formal learning	84
<i>validation of prior learning</i> ➔ validation of informal / non-formal learning	84
valuing learning	85
<i>VET provider</i> ➔ training provider	78
vocational education and training (VET)	86

Index alphabétique français

Note: les termes en *italique* renvoient au descripteurs figurant après la flèche.

	Terme
accès à l'éducation / accès à la formation	1
<i>accès à la formation</i> ➔ accès à l'éducation	1
acquis	63
adaptabilité / capacité d'adaptation	3
agrément (d'un prestataire ou d'un programme de FEP)	2
apprentissage	6, 40
apprentissage compensatoire	16
apprentissage électronique (<i>e-learning</i>)	26
<i>apprentissage expérientiel</i> ➔ apprentissage informel	33
apprentissage formel	30
apprentissage informel	33
apprentissage non formel	56
apprentissage ouvert	59
apprentissage par l'utilisation	42
apprentissage par la pratique	41
<i>apprentissage tout au long de la vie</i> ➔ éducation et formation tout au long de la vie	49
<i>aptitudes clés</i> ➔ compétences de base	11
aptitudes professionnelles / capacités professionnelles	69
baccalauréat	9
<i>capacité d'adaptation</i> ➔ adaptabilité	3
<i>capacités professionnelles</i> ➔ aptitudes professionnelles	69
certificat / diplôme / titre	12
certification (des compétences)	13
communauté apprenante / communauté d'apprentissage	43
<i>communauté d'apprentissage</i> ➔ communauté apprenante	43

	Terme
comparabilité (des qualifications) _____	15
compétence _____	17
compétence numérique / culture numérique _____	23
compétences de base / aptitudes clés _____	11
compétences de base en technologies de l'information et de la communication (TIC) _____	10
compétences en technologies de l'information et de la communication (TIC) _____	35
contenu d'apprentissage / contenu de formation _____	44
<i>contenu de formation</i> ➔ contenu d'apprentissage _____	44
<i>conversion</i> ➔ reconversion _____	68
<i>culture numérique</i> ➔ compétence numérique _____	23
curriculum _____	21
dialogue social _____	70
<i>diplôme</i> ➔ certificat _____	12
éducation des adultes / formation des adultes _____	4
éducation et formation embrassant tous les aspects de la vie _____	50
éducation et formation tout au long de la vie / apprentissage tout au long de la vie _____	49
<i>éducation obligatoire</i> ➔ enseignement obligatoire _____	18
éducation postobligatoire / enseignement postobligatoire / scolarité postobligatoire _____	61
éducation répondant à des besoins spéciaux _____	73
<i>e-learning</i> ➔ apprentissage électronique _____	26
employabilité _____	27
enseignant de FEP _____	74
enseignement à distance _____	24
formation et enseignement (professionnels) continus _____	19
enseignement obligatoire / scolarité obligatoire / éducation obligatoire _____	18
<i>enseignement postobligatoire</i> ➔ éducation postobligatoire _____	61
évaluation (des compétences) _____	7
filière de formation / voie de formation _____	60
formateur _____	75
<i>formation continue</i> ➔ formation et enseignement (professionnels) continus _____	19
formation de formateurs _____	77

	Terme
<i>formation des adultes</i> ➔ éducation des adultes	4
formation en alternance	5
formation en dehors du lieu de travail	57
formation et enseignement (professionnels) initiaux	36
formation et enseignement professionnels (FEP)	86
formation sur le lieu de travail	58
<i>fossé numérique</i> ➔ fracture numérique	22
fracture numérique / fossé numérique	22
gouvernance européenne	28
ingénierie de (la) formation	76
insertion sociale	71
<i>intégration sociale</i> ➔ insertion sociale	71
médiateur d'apprentissage	45
mentorat	52
mobilité	53
nouvelles compétences de base	55
organisation apprenante	46
organisme certificateur	8
orientation et conseil	32
partenaires sociaux	72
perfectionnement professionnel	31
prestataire de formation	78
profession réglementée	67
programme (d'enseignement ou de formation)	64
qualification	65
reconnaissance (des compétences)	66
reconnaissance (mutuelle) des qualifications	54
reconversion / conversion	68
région apprenante	48
résultat(s) de l'apprentissage	47
savoir	38
savoir-faire	37
<i>scolarité obligatoire</i> ➔ enseignement obligatoire	18
<i>scolarité postobligatoire</i> ➔ éducation postobligatoire	61

	Terme
<i>société basée sur la connaissance</i> ➔ société de la connaissance	39
société civile	14
société de la connaissance / société basée sur la connaissance	39
système de transfert de crédits dans la FEP	20
technologies de l'information et de la communication (TIC)	34
<i>titre</i> ➔ certificat / diplôme / titre	12
transférabilité (des compétences)	79
transition de l'école à l'emploi / transition formation-emploi / transition de l'enseignement vers la vie active	80
transparence des qualifications	81
tutorat	82
validation de l'apprentissage informel / non formel	84
valorisation de l'apprentissage	85
<i>voie de formation</i> ➔ filière de formation / voie de formation	60

Alphabetischer Index in deutscher Sprache

Anmerkung: Die *kursiv* gesetzten Begriffe verweisen auf den nach dem Pfeil aufgeführten Deskriptor.

	Begriff
Abitur (Deutschland) / Hochschulreife / Reifeprüfung (Österreich)	9
Akkreditierung (eines Berufsbildungsanbieters oder einer Maßnahme) / Zulassung	2
alternierende Ausbildung / duale Ausbildung	5
Anerkennung (von Kompetenzen)	66
Anpassungsfähigkeit	3
Anwendungslernen / Lernen durch Anwendung / <i>Learning-by-using</i>	42
Ausbilder	75
Ausbildung am Arbeitsplatz	58
Ausbildung außerhalb des Arbeitsplatzes	57
Ausbildung der Ausbilder	77
<i>Ausbildung für hilfsbedürftige Schüler</i> → Sonderpädagogik	73
<i>Ausbildungsabbrecher</i> → (Aus-)Bildungsabbruch	25
(Aus-)Bildungsabbruch	25
Ausbildungsanbieter	78
Ausbildungsberuf / reglementierter Beruf	67
Ausbildungsplanung und -design	76
Ausbildungsweg / Ausbildungszweig	60
<i>Ausbildungszweig</i> → Ausbildungsweg	60
ausstellende Stelle oder Behörde	8
<i>Basisqualifikationen</i> → Grundkompetenzen	11
Befähigungsnachweis / Bescheinigung / Diplom / Zertifikat / Zeugnis	12
Beratung und Orientierung	32
<i>berufliche Bildung</i> → Berufsbildung	86
(berufliche) Erstausbildung	36
(berufliche) Fortbildung	31
(berufliche) Fort- und Weiterbildung	19

	Begriff
(berufliche) Umschulung	68
Berufsbildung / berufliche Bildung	86
<i>Berufsschullehrer</i> → Lehrkraft im beruflichen Schulwesen	74
Beschäftigungsfähigkeit	27
<i>Bescheinigung</i> → Befähigungsnachweis	12
Bewertung (von Kompetenzen)	7
<i>Bildungsabbrecher</i> → (Aus-)Bildungsabbruch	25
(Bildungs- oder Ausbildungs-)Programm	64
Bürgergesellschaft / Zivilgesellschaft	14
Curriculum	21
digitale Kluft	22
digitale Kompetenz / Medienkompetenz	23
<i>Diplom</i> → Befähigungsnachweis	12
<i>duale Ausbildung</i> → alternierende Ausbildung	5
<i>e-learning</i> → eLernen	26
eLernen (<i>e-learning</i>)	26
<i>Erfahrungslernen</i> → informelles Lernen	33
Erwachsenenbildung	4
<i>Europäische „Governance“</i> → Europäisches Regieren	28
<i>Europäische Steuerung</i> → Europäisches Regieren	28
Europäisches Regieren / Europäische Steuerung / Europäische „Governance“ / Regieren in Europa	28
<i>Fachabitur</i> → Abitur (Deutschland) / Hochschulreife / Reifeprüfung (Österreich)	9
<i>Fernlehre</i> → Fernunterricht	24
Fernunterricht / Fernlehre	24
formales Lernen	30
<i>formelle Anerkennung</i> → Anerkennung von Kompetenzen	66
<i>Fort- und Weiterbildung</i> → (berufliche) Fort- und Weiterbildung	19
<i>Fortbildung</i> → (berufliche) Fortbildung	31
früher erworbene Kenntnisse und/oder Kompetenzen	63
(gegenseitige) Anerkennung von Qualifikationen	54
gesellschaftliche Anerkennung → Anerkennung von Kompetenzen	66
<i>Grundfertigkeiten</i> → Grundkompetenzen	11
Grundkompetenzen / Grundfertigkeiten / Basis-, Kernqualifikationen	11

Begriff

<i>grundlegende IKT-Kompetenzen</i> ➔ grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT)	10
grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / grundlegende IKT-Kompetenzen	10
<i>halb strukturiertes Lernen</i> ➔ nicht formales Lernen	56
<i>hauptamtliche Ausbilder</i> ➔ Ausbilder	75
<i>Hochschulreife</i> ➔ Abitur (Deutschland)	9
höhere Sekundarbildung – Sekundarstufe II (ISCED 3)	83
<i>IKT / IuK-Technologie</i> ➔ Informations- und Kommunikationstechnologie	34
<i>IKT-Grundbildung</i> ➔ grundlegende Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT)	10
<i>IKT-Kompetenzen</i> ➔ Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT)	35
Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT / IuK-Technologie)	34
informelles Lernen	33
<i>Kernqualifikationen</i> ➔ Grundkompetenzen	11
Know-how	37
kompensatorisches Lernen	16
Kompetenz	17
Kompetenzen im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologie (IKT) / IKT-Kompetenzen	35
<i>Kredittransfersystem</i> ➔ System zur Anrechnung von Studien- / Praktikumleistungen in der Berufsbildung	20
<i>Learning-by-doing</i> ➔ Lernen durch Praxis	41
<i>Learning-by-using</i> ➔ Anwendungslernen	42
lebenslanges Lernen	49
lebensumspannendes Lernen	50
<i>Lehre</i> ➔ Lehrlingsausbildung	6
<i>Lehrer für Fachpraxis</i> ➔ Lehrkraft im beruflichen Schulwesen	74
Lehrkraft im beruflichen Schulwesen / Berufsschullehrer	74
Lehrlingsausbildung / Lehre	6
Lernen	40
<i>Lernen durch Anwendung</i> ➔ Anwendungslernen	42
Lernen durch Praxis / Praxislernen / <i>Learning-by-doing</i>	41
lernende Gemeinschaft	43

	Begriff
lernende Organisation	46
lernende Region	48
Lernergebnisse	47
Lernförderer	45
Lerninhalt / Lernstoff / Unterrichtsstoff	44
<i>Lernstoff</i> → Lerninhalt	44
<i>Medienkompetenz</i> → digitale Kompetenz	23
<i>Mentor</i> → Mentoring	52
Mentoring	52
Mobilität	53
nachschulpflichtige Bildung	61
<i>nebenamtliche Ausbilder</i> → Ausbilder	75
<i>neue Basisqualifikationen</i> → neue Grundkompetenzen	55
<i>neue Grundfertigkeiten</i> → neue Grundkompetenzen	55
neue Grundkompetenzen / neue Grundfertigkeiten / neue Basisqualifikationen	55
nicht formales Lernen	56
offenes Lernen	59
<i>Orientierung</i> → Beratung und Orientierung	32
<i>Pflichtschulbildung</i> → Pflichtschule	18
Pflichtschule / Pflichtschulbildung / Schulpflicht	18
postsekundare (nicht-tertiäre) Bildung (ISCED 4)	62
<i>Praxislernen</i> → Lernen durch Praxis	41
<i>Programm</i> → (Bildungs- oder Ausbildungs-)Programm	64
<i>prozedurales Wissen</i> → Wissen	38
Qualifikation	65
<i>Regieren in Europa</i> → Europäisches Regieren	28
<i>reglementierter Beruf</i> → Ausbildungsberuf	67
<i>Reifeprüfung</i> → Abitur (Deutschland)	9
<i>Schulabbrecher</i> → (Aus-)Bildungsabbruch	25
<i>Schulpflicht</i> → Pflichtschule	18
Sekundarbildung – Sekundarstufe 1 (ISCED 2)	51
<i>Sonderpädagogik / Ausbildung für hilfsbedürftige Schüler</i>	73
<i>sonderpädagogischer Förderbedarf</i> → Sonderpädagogik	73
<i>Sonderschulunterricht</i> → Sonderpädagogik	73

	Begriff
soziale Eingliederung	71
sozialer Dialog	70
Sozialpartner	72
spezifische bzw. berufliche Fähigkeiten und/oder Fach-/Sachkenntnisse	69
System zur Anrechnung von Studien- / Praktikumleistungen in der Berufsbildung	20
tertiäre Bildung – erste Stufe (ISCED 5)	29
Transparenz der Qualifikationen	81
<i>Tutor</i> ➔ Tutoring	82
Tutoring	82
Übergang von der Schule ins Berufsleben / Übergang vom Bildungs- bzw. Ausbildungssystem ins Erwerbsleben	80
Übertragbarkeit (von Kompetenzen)	79
<i>Umschulung</i> ➔ (berufliche) Umschulung	68
<i>Unterrichtsstoff</i> ➔ Lerninhalt	44
Validierung informellen / nicht formalen Lernens	84
Valorisierung des Lernens	85
Vergleichbarkeit (von Qualifikationen)	15
<i>Weiterbildung</i> ➔ (berufliche) Fort- und Weiterbildung	19
Wissen	38
Wissensgesellschaft	39
<i>Zertifikat</i> ➔ Befähigungsnachweis	12
Zertifizierung von Kompetenzen	13
<i>Zeugnis</i> ➔ Befähigungsnachweis	12
<i>Zivilgesellschaft</i> ➔ Bürgergesellschaft	14
Zugang zur (Berufs-)Bildung	1
<i>Zulassung</i> ➔ Akkreditierung (eines Berufsbildungsanbieters oder einer Maßnahme)	2
<i>zweite Grundbildungsstufe</i> ➔ Sekundarbildung – Sekundarstufe I (ISCED 2)	51

Český abecední seznam termínů

Poznámka: pojmy psané *kurzívou* označují alternativní termíny umístěné za zlomkovou čárou; šipka odkazuje na termín uvedený na prvním místě

	Termin
adaptabilita	3
akreditace (institucí nebo programů odborné přípravy)	2
alternační odborná příprava	5
celoživotní učení	49
certifikace (odborných dovedností a způsobilostí)	13
certifikační orgán	8
certifikát	12
cesta (směr) odborné přípravy	60
další odborné vzdělávání a příprava	19
další profesní příprava	31
digitální propast	22
<i>diplom</i> → certifikát	12
distanční vzdělávání	24
dovednost	69
dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT)	35
e-learning	26
<i>elektronické učení</i> → e-learning	26
formální učení	30
hodnocení (odborných dovedností a způsobilostí)	7
informační a komunikační technologie (IKT)	34
informální učení	33
<i>instruktor</i> → mistr odborné přípravy	75
know-how	37
kompenzační učení	16
koncipování kursů profesní přípravy	76
kurikulum	21

	Termin
kvalifikace	65
maturitní zkouška	9
mentorství	52
mistr odborné přípravy	75
mobilita	53
nedokončení studia	25
neformální učení	56
nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2)	51
nové základní dovednosti	55
občanská společnost	14
obsah učení	44
(odborná) způsobilost	17
odborné vzdělávání a příprava	86
<i>osvědčení</i> ➔ certifikát	12
otevřené učení	59
počáteční odborné vzdělávání a příprava	36
počítačová gramotnost	23
poradenství	32
poskytovatel profesní přípravy	78
postobligatorní vzdělávání	61
postsekundární vzdělávání nezahrnované do terciárního (ISCED 4)	62
povinná školní docházka	18
profesní příprava mimo pracoviště	57
profesní příprava na pracovišti	58
program (vzdělávání nebo odborné přípravy)	64
první stupeň terciárního vzdělávání	29
<i>předčasné opuštění školy</i> ➔ nedokončení studia	25
<i>předčasný odchod ze vzdělávacího systému</i> ➔ nedokončení studia	25
předchozí učení	63
přechod ze školy do zaměstnání	80
přenositelnost (odborných dovedností a způsobilostí)	79
<i>přeškolení</i> ➔ rekvalifikace	68
příprava učitelů / mistrů odborné přípravy / instruktorů / školitelů	77
příprava učňů	6

	Termin
přístup ke vzdělávání a k odborné přípravě	1
regulované povolání	67
rekvalifikace	68
sociální dialog	70
sociální integrace / začlenění	71
sociální partneri	72
<i>společnost založená na věděni</i> → společnost znalostí	39
společnost znalostí	39
srovnatelnost (kvalifikací)	15
<i>studijní úmrtnost</i> → nedokončení studia	25
systém přenosu kreditů (v OVP)	20
<i>školitel</i> → mistr odborné přípravy	75
transparentnost kvalifikací	81
tutorství	82
učení	40
učení používáním	42
<i>učení praxí</i> → učení výkonem činnosti	41
učení v celé šíři života	50
učení výkonem činnosti	41
učící se komunita	43
učící se organizace	46
učící se region	48
učitel odborného vzdělávání a přípravy (OVP)	74
<i>učňovská příprava</i> → příprava učňů	6
uznávání (odborných dovedností a způsobilostí)	66
uznávání platnosti informálního / neformálního vzdělávání	84
valorizace učení	85
vědomost	38
výkon moci v Evropské unii	28
výsledky učení	47
<i>vysvědčení</i> → certifikát	12
vyšší sekundární vzdělávání	83
(vzájemné) uznávání kvalifikací	54
vzdělávání dospělých	4

<i>vzdělávání po ukončení povinné školní docházky</i> ➔ postobligatorní vzdělávání	61
vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	73
základní dovednosti	11
základní dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT)	10
zaměstnatelnost	27
<i>znalost</i> ➔ vědomost	38
zprostředkovatel učení	45

Magyar betűrendes mutató

Megjegyzés: A *dőlt* betűvel írott szavak, a nyíl után következő jelzőkre vonatkoznak.

	Fogalom
alapképességek	11
alapozó képzés	36
alapvető informatikai és kommunikációs technológiai (IKT) szakértelem	10
alkalmazkodóképesség	3
átképzés (szakmai)	68
átmenet az iskolából vagy képzésből a munkába	80
bizonyítvány / diploma / oklevél	12
civil társadalom	14
<i>diploma</i> → bizonyítvány	12
e-oktatás / e-tanulás / elektronikus távoktatás	26
<i>elektronikus távoktatás</i> → e-oktatás	26
életen át tartó tanulás	49
életet átfogó tanulás	50
eligazítás / mentorálás	52
elismerés (akkreditáció)	2
elismerő (igazoló) szerv vagy hatóság	8
előzőleg szerzett ismeretek, képzettség	63
érettségi	9
<i>e-tanulás</i> → e-oktatás	26
európai kormányzás	28
<i>felnőttképzés</i> → felnőttoktatás	4
felnőttoktatás / felnőttképzés	4
felső másodfokú oktatás (ISCED 3)	83
foglalkoztathatóság	27
harmadfokú oktatás első szakasza (ISCED 5)	29
hozzáférés a szakképzéshez / a szakképzés elérhetősége	1

informatikai és kommunikációs technológia (IKT)	34
informatikai és kommunikációs technológiai (IKT) képességek	35
<i>iskolakötelezettség</i> → tankötelezettség	18
<i>ismeret</i> → tudás	38
képesítés / kvalifikáció	65
(képesítés) átláthatóság	81
(képesítés) összehasonlíthatóság	15
(kölcsonös) képesítés elismerés	54
képesség	17
(szakértelem és képességek) áthelyezhetősége	79
(szakértelem és képességek) elismerése	66
(szakértelem és képességek) értékelése, felmérése	7
(szakértelem és képességek) igazolása	13
képzésszolgáltató	78
kiegészítő képzés	31
kiegyenlítő (kompenzáló) tanulás	16
képzési útirány	60
<i>konzulens</i> → tanulássegítő (egyén)	45
konzultálás	82
kötetlen / nem kötött tanulmányok hitelesítése	84
kötetlen tanulás	33
kötött (körülmények között történő) tanulás	30
középfokú / másodfokú oktatást követő (nem harmadfokú) oktatás (ISCED 4)	62
kreditáviteli-, elismerési rendszer (a szakképzésben)	20
különleges szükségletekre irányuló oktatás	73
<i>kvalifikáció</i> → képesítés	65
lemorzsolódás	25
másodfokú oktatás alsó szintje (ISCED 2)	51
<i>másodfokú oktatást</i> → középfokú oktatás (ISCED 4)	62
<i>mentorálás</i> → eligazítás	52
mobilitás	53
munkahelyen kívüli képzés / tréning	57
munkahelyi képzés	58
nem kötött tanulás	56

	Fogalom
<i>oklevél</i> ➔ bizonyítvány	12
<i>oktatási anyag</i> ➔ tanulás tartalma	44
szabad tanulás	59
szabályozott foglalkozás	67
szakértelem	69
szakiskolai tanár	74
szakismeret (know-how)	37
(szakmai) továbbképzés	19
<i>szakképzés elérhetősége</i> ➔ hozzáférés a szakképzéshez	1
szakoktatás és képzés (VET)	86
szakoktató / tréner	75
szaktanfolyam kidolgozás és tervezés	76
számítástechnikai-, digitális-, informatikai jártasság	23
számítástechnikai válaszfal	22
<i>tananyag</i> ➔ tanulás tartalma	44
tanárok, szakoktatók képzése	77
tankötelezettség / iskolakötelezettség	18
tankötelezettséget követő tanulás	61
<i>tanmenet</i> ➔ tanterv	21
tanrend	64
tanterv / tanmenet	21
tanulás	40
tanulás gyakorlat által	41
tanulás felértékelés	85
tanulás használat által	42
tanulás tartalma / tananyag / oktatási anyag	44
tanulásegítő (egyén) / tutor / konzulens	45
tanulási eredmények	47
tanulási szervezet	46
tanuláskörzet	48
tanulói idő (szakmunkásképzés)	6
tanuló közösség	43
társadalmi beilleszkedés	71
társadalmi párbeszéd	70

	Fogalom
társadalmi tárgyalófelek, partnerek	72
távoktatás / távtanulás	24
<i>távtanulás</i> → távoktatás	24
<i>tréner</i> → szakoktató	75
<i>tréning</i> → munkahelyen kívüli képzés	57
tudás / ismeret	38
<i>tudásra alapozott társadalom</i> → tudástársadalom	39
tudástársadalom / tudásra alapozott társadalom	39
<i>tutor</i> → tanulássegítő (egyén)	45
új alapképességek	55
útmutatás és tanácsadás	32
váltakozó (kettős) képzés	5

Indeks alfabetyczny polski

Uwaga: terminy zaznaczone *kursywą* odsyłają do deskryptora znajdującego się po odsyłaczu.

	Termin
akredytacja (instytucji kształcenia lub programu szkolenia zawodowego) —————	2
certyfikacja / poświadczenie (umiejętności i kompetencji) —————	13
curriculum / program nauczania —————	21
dialog społeczny —————	70
doskonalenie zawodowe —————	31
dostęp do kształcenia i szkolenia (zawodowego) —————	1
doświadczenia nabyte —————	63
<i>dyplom</i> ➔ świadectwo —————	12
<i>egzamin dojrzałości</i> ➔ matura —————	9
e-learning / nauczanie za pośrednictwem nośników elektronicznych —————	26
<i>europaeski system sprawowania władzy</i> ➔ rządy europejskie —————	28
ewaluacja (umiejętności i kompetencji) / ocena (umiejętności i kompetencji) —	7
facylitator nauczania / mediator nauczania —————	45
<i>inkluzja społeczna</i> ➔ integracja społeczna —————	71
instruktor / szkoleniowiec —————	75
instytucja poświadczająca kwalifikacje —————	8
integracja społeczna / inkluzja społeczna —————	71
know-how —————	38
kompetencja —————	17
kształcenie / uczenie się / nauka —————	40
kształcenie dorosłych / oświata dorosłych —————	4
kształcenie formalne —————	30
<i>kształcenie gimnazjalne</i> ➔ kształcenie średnie I stopnia (ISCED 2) —————	51
kształcenie i szkolenie (zawodowe) ustawiczne —————	19
kształcenie i szkolenie zawodowe —————	86

	Termin
kształcenie incydentalne	33
<i>kształcenie integracyjne</i> ➔ kształcenie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych	73
<i>kształcenie na odległość</i> ➔ nauczanie na odległość	24
kształcenie nieformalne	56
<i>kształcenie obowiązkowe</i> ➔ obowiązek szkolny	18
kształcenie osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych / kształcenie integracyjne	73
kształcenie otwarte / nauczanie otwarte	59
kształcenie po zakończeniu obowiązków szkolnego	61
kształcenie policealne / szkolnictwo policealne (ISCED 4)	62
<i>kształcenie przez całe życie</i> ➔ uczenie się przez całe życie	49
kształcenie średnie I stopnia / kształcenie gimnazjalne (ISCED 2)	51
kształcenie średnie II stopnia (ISCED 3)	83
kształcenie wyrównawcze	16
kultura informatyczna / umiejętności informatyczne	23
kwifikacje	65
matura / egzamin dojrzałości	9
<i>mediator nauczania</i> ➔ facylitator nauczania	45
mobilność	53
możliwość przenoszenia / transferu (umiejętności i kompetencji)	79
nauczanie na odległość / kształcenie na odległość	24
<i>nauczanie otwarte</i> ➔ kształcenie otwarte	59
<i>nauczanie za pośrednictwem nośników elektronicznych</i> ➔ e-learning	26
<i>nauczyciel edukacji zawodowej</i> ➔ nauczyciel zawodu	74
nauczyciel zawodu / nauczyciel edukacji zawodowej	74
nauka ➔ kształcenie	40
nowe umiejętności podstawowe	55
<i>obiektywizacja kształcenia incydentalnego/nieformalnego</i> ➔ uznanie kształcenia incydentalnego/nieformalnego	84
obowiązek szkolny / kształcenie obowiązkowe	18
<i>ocena (umiejętności i kompetencji)</i> ➔ ewaluacja (umiejętności i kompetencji)	7
odpad szkolny / odsiew szkolny	25
<i>odsiew szkolny</i> ➔ odpad szkolny	25
opieka dydaktyczna	82
opieka pedagogiczna	52

	Termin
organizacja ucząca się	46
organizator szkoleń	78
<i>oświata dorosłych</i> → kształcenie dorosłych	4
partnerzy społeczni	72
pierwszy stopień kształcenia wyższego / szkolnictwo wyższe I stopnia (ISCED 5)	29
planowanie i opracowanie szkolenia	76
poradnictwo i doradztwo	32
porównywalność (kwalifikacji)	15
<i>poświadczenie kompetencji</i> → certyfikacja kompetencji	13
program (kształcenia lub szkolenia)	64
program nauczania → curriculum	21
przejrzystość kwalifikacji	81
przejście od kształcenia do zatrudnienia	80
przekwalifikowanie / zmiana kwalifikacji	68
przyuczenie do zawodu	6
region uczący się	48
<i>rezultaty nauczania</i> → wyniki nauczania	47
rozłam informatyczny	22
rządy europejskie / europejski system sprawowania władzy	28
społeczeństwo obywatelskie	14
społeczeństwo oparte na wiedzy	39
społeczeństwo wiedzy	39
system transferu punktów (w kształceniu i szkoleniu zawodowym)	20
szkolenie poza miejscem pracy	57
szkolenie instruktorów	77
szkolenie w formach naprzemiennych	5
szkolenie w miejscu pracy	58
<i>szkolnictwo policealne</i> → kształcenie policealne (ISCED 4)	62
<i>szkolnictwo wyższe I stopnia</i> → pierwszy stopień kształcenia wyższego (ISCED 5)	29
ścieżka szkolenia	60
świadectwo / dyplom	12
technologie informacji i komunikacji (TIK)	34
<i>treści dydaktyczne</i> → treści nauczania	44

treści nauczania / treści dydaktyczne	44
<i>uczenie się</i> ➔ kształcenie	40
<i>uczenie się metodą aktywnego uczestnictwa</i> ➔ uczenie się przez działanie	41
uczenie się przez całe życie / kształcenie przez całe życie	49
uczenie się przez całokształt sytuacji życiowych	50
uczenie się przez działanie / uczenie się metodą aktywnego uczestnictwa	41
uczenie się przez zastosowanie	42
<i>umiejętności informatyczne</i> ➔ kultura informatyczna	23
umiejętności podstawowe	11
umiejętności podstawowe w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)	10
umiejętności w dziedzinie technologii informacji i komunikacji (TIK)	35
umiejętności zawodowe	69
umiejętność przystosowania zawodowego ➔ zdolność do zatrudnienia	27
uznanie (umiejętności i kompetencji)	66
uznanie kształcenia incydentalnego/nieformalnego / objektywizacja kształcenia incydentalnego/nieformalnego	84
uznanie (wzajemne) kwalifikacji	54
waloryzacja kształcenia	85
wiedza	38
wspólnota edukacyjna	43
wstępne kształcenie i szkolenie zawodowe	36
wyniki nauczania / rezultaty nauczania	47
zawód regulowany	67
zdolność adaptacji / zdolność przystosowania się	3
zdolność do zatrudnienia / umiejętność przystosowania zawodowego	27
<i>zdolność przystosowania się</i> ➔ zdolność adaptacji	3
<i>zmiana kwalifikacji</i> ➔ przekwalifikowanie	68

Main sources

Principales sources utilisées

Wichtigste herangezogene Quellen

Hlavní použité prameny

Felhasznált forrásmunkák

Źródła podstawowe

Assessing and certifying occupational skills and competences in vocational education and training. Paris: OECD, 1996.

Bjørnåvold, J. *Making learning visible: identification, assessment and recognition of non-formal learning in Europe.* Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2000. (Cedefop reference).

Bolton, E. A conceptual analysis of the mentor relationship in the career development of women. *Adult Education Quarterly*, 1980, Vol. 30, No 4, p. 195-207.

EEA multilingual environmental glossary. Copenhagen: European Environment Agency – EEA, 2004. Available from Internet: <http://glossary.eea.eu.int/EEAGlossary/> [cited 20.1.2004].

IEEE 610 Software Engineering Standards / Institute of Electrical and Electronics Engineers. New York: IEEE, 2004. Available from Internet: <http://www.ieee.org/portal/index.jsp> [cited 20.1.2004].

ILO thesaurus: labour, employment and training terminology: 5th ed. / International labour organization. Geneva: ILO, 1998.

Institute of guidance counsellors. Dublin: Institute of guidance counsellors – IGC, 2004. Available from Internet: www.igc-edu.ie [cited 20.1.2004].

ISO 9000 2000 definitions: translated into plain english. Alberta: Praxiom Research Group, 2003. Available from Internet: <http://praxiom.com/iso-definition.htm> [cited 20.1.2004].

Knowles, M. S. *Self-directed learning.* New York: Association Press, 1975.

Making a European area of lifelong learning a reality: communication from the Commission. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2001. (COM(2001) 678 final). Available from Internet: http://europa.eu.int/comm/education/policies/lll/life/communication/com_en.pdf [cited 20.1.2004].

Malot, N. *Forum QFD (Quality Function Deployment).* Paris: Le Préau-Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris, 2000.

Nouveau Petit Robert. Paris: Dictionnaires Le Robert, 1993.

Ohlsson, S. Declarative and procedural knowledge. In *The international encyclopedia of education*, Oxford: Pergamon, 1994, Vol. 3, p. 1432-1434.

Polanyi, M. *The tacit dimension*. London: Routledge, 1966.

Prawat, R.S. Promoting access to knowledge, strategy, and disposition in students: a research synthesis. *Review of education*, 1989, Vol. 59, No 1, p. 1-41.

Quel modèle qualité pour la e-formation?: les normes qualité existantes répondent-elles aux besoins des acteurs de la e-formation? Paris: Le Préau-Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris, 2002. Available from Internet: <http://www.preau.cci.fr/qualite/index.php> [cited 20.1.2004].

Ravet, S. *Planifier l'utilisation des TIC dans l'éducation et la formation*. Saint-Denis La Plaine: Centre Inffo, 1999.

Reny, P.; Coulombe, M. *Conception et validation d'indicateurs de performance à l'université Laval*. Québec: Université du Québec, 2000. Available from Internet: <http://www.quebec.ca/conf-quebec/actes/s23.pdf> [cited 20.1.2004].

Spendolini, J.M. *The benchmarking book*. New York: American Management Association, 1992.

Tissot, P. Glossary on identification, assessment and recognition of qualifications and competences and transparency and transferability of qualifications. In Bjørnåvold, J. *Making learning visible: identification, assessment and recognition of non-formal learning in Europe*, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2000.

UCAS: universities and colleges admissions service. Cheltenham: UCAS, 2003. Available from Internet: <http://www.ucas.co.uk/higher/candq/ap/> [cited 20.1.2004].

Unesco Thesaurus. Paris: Unesco, 1995. Available from Internet: <http://databases.unesco.org/thesaurus/> [cited 20.1.2004].

Zusätzliche Quellen für die deutschsprachigen Einträge

Berufe nach der Hauptschule, die ein Hochschulstudium voraussetzen. Stuttgart: Landesinstitut für Erziehung und Unterricht, 2002. Im Internet verfügbar: <http://www.leu.bw.schule.de> [Stand vom 20.1.2004].

Berufliche Bildung im Überblick. Bonn: Kultusministerkonferenz, 2003. Im Internet verfügbar: <http://www.kmk.org/beruf/beruf1.htm> [Stand vom 20.1.2004].

Berufsschullehrer: eine Homepage für Interessenten am Lehramt an beruflichen Schulen. Grünwald: FWU Institut für Film und Bild in Wissenschaft und Unterricht, 2004. Im Internet verfügbar: <http://berufsschullehrer.de> [Stand vom 20.1.2004].

Educational Terminology, Landesinstitut für Schule und Weiterbildung, Soest, 1999, Im Internet verfügbar: http://www.learn-line.nrw.de/angebote/wordlist/in_EduTed.htm, [Stand vom 09.10.2000].

LEO English-German dictionary. München: Technische Universität München, 2003. Im Internet verfügbar: <http://dict.leo.org/> [Stand vom 20.1.2004].

Mainguet, C. *Der Übergang vom Bildungssystem ins Erwerbsleben.* Luxemburg: Amt für amtliche Veröffentlichungen der Europäischen Gemeinschaften, 1999. (Cedefop Dossier).

Tessaring, M. *Ausbildung im gesellschaftlichen Wandel: ein Bericht zum aktuellen Stand der Berufsbildungsforschung in Europa.* Luxemburg: Amt für amtliche Veröffentlichungen der Europäischen Gemeinschaften, 1999. (Cedefop Referenzdokument).

Werden Sie Lehrerin bzw. Lehrer an beruflichen Schulen. Berlin: Bundesverband der Lehrerinnen und Lehrer an beruflichen Schulen, 2001. Im Internet verfügbar: <http://www.blbs.de/publikation/lehrer-werden.pdf> [Stand vom 20.1.2004].

Hlavní použité prameny pro českou verzi glosáře

Evropský pedagogický tezaurus: anglická a česká verze = European education thesaurus: English and Czech version. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1993.

Glossarium vocational training / Cedefop. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společností, 1996.

Koubek, J. *Anglicko-český výkladový slovník personalistiky.* Praha: Management Press, 2003.

Mareš, J., Gavora, P. *Anglicko-český slovník pedagogický.* Praha: Portál, 1999.

Průcha, J.; Walterová, E.; Mareš, J. *Pedagogický slovník.* Praha: Portál, 2001.

Server Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. K dispozici na Internetu: <http://www.mpsv.cz/> [uvedeno: 25.11.2003].

Euroskop: server Ministerstva zahraničních věcí ČR. K dispozici na Internetu: <http://www.mzv.cz/> [uvedeno: 25.11.2003].

Dodatkowe źródła do polskojęzycznych haseł glosariusza

Bednarczyk, H. (red.). *Teoretyczno-metodyczne problemy rozwoju kształcenia zawodowego*. Radom: Instytut Technologii Eksploatacji, 1997.

Bednarczyk, H. (red.). *Jakość kształcenia i doskonalenia zawodowego*. Warszawa: Krajowy Urząd Pracy, 1998.

Cohen, L.; Manion, L.; Morrison, K. *Wprowadzenie do nauczania*. Poznań: Zysk i S-ka, 1999.

Dryden, G.; Vos, J. *Rewolucja w uczeniu*. Poznań: Moderski i S-ka, 2000.

Dubisz, S. (red.). *Uniwersalny słownik języka polskiego*. Warszawa: PWN, 2003.

Europejski glosariusz terminów edukacyjnych: tom 3: Nauczyciele. Warszawa: Polskie Biuro Eurydice. (w przygotowaniu).

Joyce, B.; Calhoun, E.; Hopkins, D. *Przykłady modeli uczenia się i nauczania*. Warszawa: WSIP SA, 1999.

Kluczowe dane o edukacji [wg Key data on education 2002] / Polskie Biuro Eurydice. Dostępne na stronie: <http://www.socrates.org.pl/eurydice/> [ostatnia wizyta 20.1.2004].

Morys-Giorgica, G.; Pyszcza, A. (red.). *System szkolenia, kształcenia i poradnictwa zawodowego w krajach Europy: Francja*. Warszawa: Krajowy Urząd Pracy, 2001.

Nowacki, T. *Podstawy dydaktyki zawodowej*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwa Naukowe, 1979.

Okoń, W. *Nowy słownik pedagogiczny*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2001.

Okoń, W.; Dembska, J.; Niemierko, B. *Pięcioletni słownik terminów pedagogicznych*. Wrocław: Ossolineum, 1990.

Polityka oświatowa Unii Europejskiej / Związek Nauczycielstwa Polskiego. Dostępne na stronie: <http://www.znp.edu.pl/europa/poradnik.pdf> [ostatnia wizyta 20.1.2004].

Prażmowski S. *Ministerstwo Edukacji Narodowej do samorządu terytorialnego*. Warszawa: MEN, 2001. (Biblioteczka reformy, 30).

Rachalska, W. (tłum.). *Informacja i orientacja szkolna i zawodowa. Słownik*. Warszawa: Krajowy Urząd Pracy, 1994.

Reforma systemu edukacji: szkolnictwo ponadgimnazjalne. Warszawa: MEN, 2000.

Słownik reformy / Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne SA. Dostępne na stronie: http://www.wsip.com.pl/serwisy/reforma/slownik/slow_a.htm [ostatnia wizyta 20.1.2004].

Szłosek, F. *Wstęp do dydaktyki przedmiotów zawodowych*. Radom: Instytut Technologii Eksploatacji, 1995.

Uczenie się przez całe życie: rola systemów edukacji w państwach członkowskich UE. Warszawa: Polskie Biuro Eurydice, 2001.

Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training)

Terminology of vocational training policy

A multilingual glossary for an enlarged Europe

Philippe Tissot

Luxembourg:
Office for Official Publications of the European Communities

2004 - VI, 199pp. - 17.5 x 25 cm

ISBN 92-896-0272-4

Cat. No: TI-57-03-499-6K-C

Free of charge - 4030

